סכנות פון אלגעמיינעם שטרייק
אונטערהאנדלונגען אין ווארשא אהן רעזולטאט.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 30 גראשען

היינט 24 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 66 (1059) | Łódź, Piątek 18 Marca 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאָדז פרייטאג יד אדר ב תרפ"ז. | Nr. 66 1059

אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאַווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

א שעהן און עלעגאנט
שלח-מנות איז נאָר די טעה
אין אָריגינאַל-פּאַקונג פון דער פאַר'מלחמה'דיגער פירמע
וו. וויסאצקי עט קאָמפּ.

אשעהן און ערעגאנט
שלח-מנות
איז נור
שאָקאָלאַד
ANGLAS
די בעסטע און פּאָפּולערסטע
צו בעקומען איבעראל!

פערטרעטער פאר לאדז: שלום זיידלער, ווסכאדניא № 49 טעלעפאן 32-30

דער שענסטער
שלח מנות
איז נאָר די ליקערען פון דער בעוואוסטער ליקערען-פאבריק
„PROGRESS" SIERADZ
— telefon 46 —
Skład fabryczny
Łódź, Zakątna 41
— Telefon Nr. 32-70 —
פאדערט איבעראל:
אין זעמטליכע וויין-האנדלונגען, ווי אויך אין רעסטאראנען אין לאָדז און אויף דער פּראָווינץ.
1439

וואָרנונג!

צוליב דעם, וואָס עס האָבען זיך ווידער אין שטאָט בעוויזען פערשידענע זאַפּטען, וועלכע פערופען זיך אויף מיין פירמע, מאַך איך אויפמערקזאַם דעם געעהרטען קונדשאַפט, אַז ביי קויפען זאַפּטען זאָלען זיי בעגנויי לעגען די אויפמערקזאַמקייט אויף מיינע אָריגינעלע עטיקעטען ווי אויך אויף די קאַפּסולקעס, וועלכע זיינען פערזעהען מיט מיין פירמע, ווייל פאַר זאַפּטען פון אַנדערע אויסאַרבייטונגען בין איך נישט פעראַנטוואָרטליך.

בעמערקונג: די אַלע בעזיצער פון עטיקעטען וועלכע צו מיינע פירמאַ-ווע, ווערען אויפגעפאָדערט די זעלבע צו בעזייטיגען אין משך פון 14 טאָג, ווייל מיינע עטיקעטען זיינען געוואָרען אַמטליך פּאַטענטירט.

מיט אַכטונג:
פ. גאָלדמאַן.
1500

שמחת-פורים און מתנות לאביונים צוזאַמען
קאָנט איהר מקיים זיין אויב איהר וועט קומען שושן-פורים ד. 19. מערץ אין פילהאַרמאָניע אויפ'ן גראַנדיעזען
לטובת
פורים-באַל לינת-הצדק
דער דאָזיגער פורים-באַל ווערט געפּייערט אונטערן נאָמען
„א נאכט אין שושן-הבירה"
צוויי אָרקעסטערס, // מעהרערע אַטראַקציעס, // גליקס-ראָד
ראַדיאָ מיט רעדעס פון בעקאַנטע לאָדזער כלל-טוער
און אַסך אַנדערע איבעראַשונגען. דער דאָזיגער פורים-באַל זאָל לעגען דעם גרונדשטיין אויף א
סאַמאָכאָד פאַר דער נאַכט-פּאָגאָטאָוויע
יעדער דאַרף געדענקען, אַז קומענדיג אויף דעם דאָזיגען פורים-באַל העלפט ער דערמיט צו דעם אין אונזער שטאָט אַזוי סימפּאַטישער אינסטיטוציע צו עקזיסטירען און זיך צו אַנטוויקלען און אַזוי אַרום צו ראַטעווען טויזענדער מענשען און אַשר זיך אַליין.
בילעטען איז שוין צו בעקומען אין לאָקאַל פונ'ם פעראיין צעגעלניאַנאַ 53 און אינ'ם אָוונד פון באַל ביי דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.
1432

אכטונג יודישע טעקסטיל-ארבייטער!
היינט, פרייטאג 10 אָוונט. קומט פאָר אין לאָקאַל פון פעראיין, וואָלטשאַנסקא 70
א פערזאמלונג פון אלע שטרייקענדע
אויפ'ן טאָג-אָרדנונג בעריכט פון דער קאָנפערענץ אין וואַרשאַ.
אכטונג שערער, רייגער, אנדרייער!
היינט, פרייטאג 10 פאַרמיטאָג קומט פאָר א פערזאמלונג פון יודישע, פּוילישע, דייטשע אַרבייטער פּעטריקאַווער 109. אַלע מוזען אונבעדינגט קומען.
די פערוואלטונג פון דער 7-טער אַבטיילונג „נייע".
1527

פאַרשידענע [...]
IZAK BER, Południowa 6
(w podwórzu)
945

מודעה לאפרושי מאיסורא

עס איז בעוואוסט אַז די פריהערדיגע גאונים וצדיקים ז"ל פון פוילען האָבען געאסרט מאַשין-מצות מיר געפינען פאַר נויטיג מפרסם זיין ווי עס אונז בעקאַנט, אַז מאשין-מצות לאדזער בעקערייען איז חמץ גמור, עס איז באיסור כרת ר"ל מען טאָר דאָס נישט האַלטען אין שטוב, באיסור בל יראה ובל ימצא, ווער עס וועט צו דעם מסייע זיין איז אַ חוטא ומחטיא את הרבים, עס איז אַ חוב אויף יעדען ייד מע זאָל דאָס מפרסם זיין און גבאים זאָלען דאָס אויסרופען להוים מכשול ולזכות הרבים.

ועד הרבנים עם ועד הכשרות.
1526

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין עלטער פון 80 יאָהר אונזער ליבער פאָטער, גראָספאָטער, שוויגערפאָטער און אָנקעל

ג"ע דוד קארנאווסקי

די לויה קומט פאַר היינט, פרייטאָג 1 א זייגער ביי טאָג פון טרויער-הויז ראַדוואַנסקאַ 40, וועגען וואָס עס טיילען מיט

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.
1529

משלח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים!

יודען!

אינ'ם טראַדיציאָנעלען טאָג פון טיילען נדבות פאַר נויטליידענדע, פערגעסט נישט אז די נאַציאָנאַל־רעליגיעזע

יתומים־אנשטאַלטען אין לאָדז העלענובעק און „עזרה־פאמאָץ"

די דאָזיגע אינסטיטוציעס האָבען נישט קיין אַנדערע הכנסה קוועלען פאַר זייערע מאַס־טעגליכע הצטרכות'ן, זיי זענען אַלזאָ אַנגעוויזען אויף אייערע נדבות.

פון אייער שלח־מנות וועלען די קינדער אין אונזערע אנשטאַלטען האָבען ברויט. געדענקט זשע אין פורים אָז די אינטערנאַטען

אין העלענובעק און „עזרה־פאמאָץ"!

שפענדען ווערען אָנגענומען אין ביוראָ פון די אינטערנאַטען: שענקעוויטשאַ 3/5, ביי מ. גורין, נאָוואָמיעסקא 15, ביי נ. קאראַמשינסקי און קאַפלון, פעטריקאָווער 71, ביי הירשבוים און מאַנדעלצווייג, טראַגוטאַ 4 און ביי ח. מ. רומקאָווסקי, קילינסקי 105. 1448

לנשיא ועדינו, מיסד ובונה מוסדותינו, העסקן הצבורי המסור הציוני הנלהב מר

מרדכי חיים רומקאווסקי

ליובלו, ביום הפורים תרפ"ז, למלאות חמשים שנה להולדתו,

מביעים את ברכותיהם החמות ומאחלים לו, שיזכה להגיע לשנות זקנה ושבה ולהמשיך את פעולותיו הפוריות על שדה עבודתו הלאומית והצבורית.

הועדים

של בית־המחסה לילדים עברים והחוה בהלנובק
ובית־המחסה לנערות „עזרה־פאמאָץ" בלודז. 1524

פעראיין „הכנסת כלה וגמילת חסדים"

20 וואָלבאָרסקאַ 20.

מיר מאַכען בעקאַנט אונזערע ג' מיטגלידערינס, אז זונטאג, דעם 20 מערץ, 4 אַ זייגער נאָכמ. צום ערשטען טערמין און 5 נאָכמ. צום צווייטען און ענטגילטיגען טערמין, קומט פאָר אין זאַל „הזמיר", אַל. קאָשציושקי 21, די יעהרליכע

גענעראַל־פערזאַמלונג

מיט פאָלגענדער טאָג־אָרדנונג: 1) ערעפנונג און וואַהל פון אַ פאָרזיצענדען, 2) טעטיגקייטס בעריכט פאַר 1926, 3) קאַסע־בעריכט פאַר 1926, 4) וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג און רעוויזיאָנס־קאָמיסיע אויף 1927 יאָהר, 5) בודזשעט אויף 1927, 6) פרייע פאָרשלאָגען.

עס נעהמען אַנטייל וויכטיגע רעדנער. 1527

די פערוואַלטונג.

PROSZEK OD BÓLU GŁOWY DLA DOROSŁYCH
„KOWALSKINA"
USUWA NAJSILNIEJSZE BÓLE GŁOWY
A.K.
FABRYKA CHEMICZNO-FARMACEUTYCZNA „AP. KOWALSKI" WARSZAWA.

א הערצליכען מזל־טוב ווינשען מיר אונזער שוועסטער און שוועגערין

הינדע ניימאַן

מיט ה' **דוד הענדלעס**

צו זייער חתונה אין לאָדז און מיר ווינשען זיי אַ גליקליכע און בליהענדע צוקונפט

שוועסטער און שוואָגער און קינדער,
פאַמיליע ראַבינאָוויץ, ציריל קופער,
און פאַמיליע ראָזענבלאַט.

בוענאָס־איירעס 12-1—27 1431

צו דער פערלאָבונג פון פרל.

אסתר מילשטיין פאַלאַניעץ

מיט ה' **העניעק גרודניצקי** לאָדז

גראַטולירען הערצליך און ווינשען אַ גליקליכע צוקונפט

ברודער העשעק מילשטיין.
פריינדין נאדיא בענעדיק
קוזינעס: לאָזער שיידט און פרוי
פאַלא און אסתר צוקער
אהרן וויינטרויב און פרוי 1501

אַ מאַנגעל

צו פערקויפען

אין בעסטען צושטאַנד פעפער גאַס 14. 1437

דער בערימטער מאַגאַזין פון עלעגאַנטע

שיך:

L. FRIEDLAND צעגעלניאַנאַ 51

עמפפעהלט די נייעסטע פאַסאָנען פון לוקסוס, דאַמען, מענער און קינדער־שיך

לויט דער לעצטער מאָדע! 1487 לויט דער לעצטער מאָדע!

מעכאַנישע גלאָז־שלייפעריי און

שפיגעל־פאַבריק

י. הלינמאַן, שוו. יאַקובאַ 8, 1348

טעלעפאָן **51-45** (אין גאָו. בטיעלעווסקי'ס זייגער־פאַבריק)

איך נעם אָן פערשידענע **שפיגעל־אַרבייט** פאַר טישלערייען און פריוואַטע בעשטעלונגען פון אָריגינעלען בעלגישען שפיגעל־גלאָז. גאַראַנטירטע ערשטקלאַסיגע אויספערטיגונג קאָנקורענץ־פרייזען. בעקוועמע בעדינגונגען. שנעלע אויספיהרונג.

בעמ.: בעשטעלונגען ווערען אויך אָנגענומען אין מיין פריוואַט־וואוינונג זאַוואַדזקאַ 29

דער בעקאַנטער מוזיקער

י. טויבע (אַרעע 1. מאַי נ. 18)

איז צוריקגעקומען פון אויסלאַנד און ערטיילט לעקציעס צו מעסיגע פרייזען. 1247

לרגלי האירושין של הברנו מר

יצחק יהושע מרגליות

את בחירתו מרת

גוטשא טינער

אנו מאחלים להם רב אשר ועשר.
תהא דרכם סוגה בשושנים!

1504 בשם „צעירי־ישראל" בלודז הועד.

עלעגאַנטער פריזיער־אַנשטאַלט
M. Pilichowski
Cegielniana 53 w podwórzu

דאַמען־סאַלאָן — מענער־סאַלאָן

עלעגאַנטער מאַניקיר. ספּעציאַליטעט: שערען פון דאַמען, קאָפּ־וואַשען ווי אויך אָנדולאַציע לויט די נייעסטע פאַריזער זשורנאַלען.

עלעגאַנטע קאַבינעטען פאַר דאַמען.

דער אַנשטאַלט איז גענצליך רעמאָנטירט.

די שענסטע שלח־מנות־קערבע

פון 20.— זל. 1496

ווי אויך אַ גרויסער אויסוואַהל פון באָנבאָניערקעס, ליקערן, ווייַנען און אַנד. עמפפעהלט דאָס גרעסטע און עלטסטע יודישע ווייַן־און דעליקאַטעסען־געשעפט

M. BERMAN

PIOTRKOWSKA 53, tel. 12-35.

בעקאַנטמאַכונג.

דערמיט מאַך איך בעקאַנט דער געעהרטע קונדשאַפט, אַז ביי דעם איבערצוג אין בעוואוסטען ערשטקלאַסיגען פון אַ סך יאָהרען עקזיסטירענדען פריזיער־אַנשטאַלט האָב איך ערעפענט אַ

דאַמען־סאַלאָן

אייַנגעאָרדנעט לויט די נייעסטע היגיענישע פאָרשריפטען און קאָמפאָרט אונטער דער לייטונג פון בעוואוסטע פאַכלייטע. צו קאָנקורענץ־פרייזען. 1485

J. FISZER, Cegielniana 35.

Ważne dla Pań!

Niniejszym mam zaszczyt zawiadomić Sz. p., iż otworzyłam przy ul. **Narutowicza 14,** (sklep frontowy)

pracownię gorsetów p.f. **„AURELA".**

Polecam Sz. p. gorsety, paski gumowe i biustonosze podług ostatnich paryskich modeli. Przyjmuję przeróbki i pranie gorsetów. **Ceny konkurencyjne.**

Z szacunkiem **R. MECHANIKÓWNA.**

קומט און איבערצייגט אייך!

אַלער אַרט בימעס, פאַראַניעס, רעקהורסען, אפעלאַציעס אין אַלע געריכטס־, פינאַנץ־, אַדמיניסטראַטיווע און קאָמונאַלע אינסטאַנציעס ווערען אָנגעפערטיגט, אַמביציעזע, אמשנעלסטען

...... ערלעדיגט אין ביוראָ ......

האַכבערג פאַנסקאַ 1, טעל. 36-77

בעמ.: מעגלין פון 3–5 ווערען ערטיילט עצות און אָנווייזונגען אין אַלע שטייער־אַנגעלעגענהייטען דורך ה' האַכבערג זעלבסט.

פראָטעסטירטע וועקסלען ווערען אָנגענומען אויפצומאָהנען. 1542

זעזאָניעס דאָכאָדאָווי פאַר'ן יאָהר 1926 ערלעדיגט דאָס ביוראָ פאַנסקאַ 1. דער לעצטער טערמין איז ביז 1־טען קוויעטשען.

וואַליפּ־צירטע

רעפּעזיקעס

צו פיינע שטריימל ווערען געזוכט

שטרימפּ־פאַבריק

מ. ראַטבאַרד, שוו. יאַקובאַ 8. 482

איבעראַשענדע נייעס פאַר די לאָדזער בעפעלקערונג — צוליב קאָנקורענץ־פרייזען ווערען אָנגענומען —

צו פאַסאָנירען און איבעראַרבייטונגען פון אַלע אַרט מענער־, דאַמען און קינדער־היטען לויט די נייעסטע מאָדעלען. די עלטעסטע היטען ווערען איבערגעאַרבייט אויף גענצליך נייע

נאָר **1** 75 צו זל.

געדענקט די אדרעס: 1582

א. ווייס, יערוזאַלימסקאַ 4

— — — (ריג וואָלבאָרסקאַ און פראַנציסקאַנער). — — —

אַ מייסטער (יוד)

פאַר אַ שטרימפּ־פאַבריק נאָך פאָלעסטינאַ

גוטער פאַכמאַן אין הערן־זאָקען און דאַמען־שטרימפּ

Corona Maszyny SZubert i Salzer

אָפערטען מיט אָנגאַבע דער ביזהעריגער טעטיגקייט און אַרמיניסטראַציע פון דער צייטונג סוב. „B. S."

פון דינסטאג, דעם 15. מערץ ביז מאָנטאָג, דעם 21. מערץ איינשליסליך

סענסאַציאָנעלער פילם פונ'ם לעבען פון דער רוסישער אַריסטאָקראַציע אונטער'ן נאָמען:

„די פרוי אהן אפּעלע"

סענסאַץ. פּראַכטיגע דראַמע אויפ'ן גרונד פון די נאָך'מלחמה'דיגע פּערהעלטנישען אין 8 גרויסע אַקטען. אין די הויפּט־ראָלען:

Harry LIEDTKE, Liana HAID i Alfons FRYLAND

אַנאָנס! די נעכסטע וואָך: „וויען, די שטאָדט פון מיינע טרוימען" אין דער הויפּט־ראָלע: HARRY LIEDTKE

קינאָ ביים קאָאָפּעראַטיוו און מלוכה־, קאָמונאַלע און געזעלשאַפטליכע בעאַמטע
שיענקעוויטשאַ 40. 40

אָנהויב אין געוועהנליכע טאָג 5 אַ זייגער נ.מ. און 9.30 אַ זייגער אָוונט.
שבת און זונטאָג פון 3 אַ זייגער נאָכמ.

— די — שענסטע געשענקען

ווי בריליאַנטענע־רינגען, מעדאַליאָנס, נאָדל־אוהר'ען, פאַפּיעראָסען־טאַשען, פּערל א.אז.וו.

1316 בעקומט מען צו ביליגע פּרייזען, אויף די בעסטע בעדינגונגען נור ביי

I. FIJAŁKO

PIOTRKOWSKA 7.

טעקסטיל-אַרבייטער-שטרייק דויערט ווייטער

נעכטיגע אונטערהאַנדלונגען אין וואַרשאַ נישט ליקווידירט דעם שטרייק. — היינט ספּעציעלע זיצונג פון מיניסטערען-ראַט וועגען שטרייק אין לאָדז. — היינט זאָל פּראָקלאַמירט ווערען אַ'אַלגעמיינער שטרייק — מעגליך היינט, אָדער מאָרגען זאָל בעגיין ווערען די אונטערהאַנדלונגען.

וואַרשאַ, 17 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). זייגער אויף 12 האָט זיך אָנגעהויבען די קאָנפערענץ פון וויצע-פּרעמיער באַרטעל מיט די פאָרשטעהער פון די לאָדזשער פאַבריקאַנטען.

די קאָנפערענץ האָט געדויערט ביז 2 אַ זייגער. די אינדוסטריעלער האָבען איבערגעחזר'ט אַלע זייערע אַרגומענטען וועגען דער לאַגע פון דער אינדוסטריע, קאָניונקטור, עקספּאָרט א. א. וו. און ערקלערט, אַז זיי קענען נישט געהען אויף קיין שום הנחות און וועלען נישט געבען קיין שום הוספה. עווענטועל קענען זיי מסכים זיין אויף אַ קליינער הוספה, אויב זיי וועלען באַפרייט ווערען פון פליכט צו צאָהלען פאַר אורלויב. אויף דער קאָנפערענץ זענען אַנוועזענד געווען דער האַנדעלס-מיניסטער און דער אַרבייטס-מיניסטער. ווי בעקאַנט איז דער האַנדעלס-מיניסטער אַנ'אָנהענגער פון דער קאָנצעפּציע צו נעמען בייזשאַפען די אורלויבען.

2 אַ זייגער האָט זיך אָנגעהויבען די קאָנפערענץ מיט די אַרבייטער, וועלכע האָט געדויערט 40 מינוט. די קאָנפערענץ האָט געפירט דער וויצע פּרעמיער באַרטעל, וועלכער האָט צוו. אַנד. ערקלערט, אַז ער האָט אַ „לאַנגע נאָז" און פיהלט מיט וואָס עס שמעקט. זייט די מאַי-געשעהענישען האָט ער זיך נישט בוזה געווען און ער זעהט, אַז די אַרבייטער וועלען מוזען פערשפּילען דעם שטרייק, ווייל זיי האָבען איהם אָנגעהויבען נישט אין קיין גינסטיגער צייט.

די אַרבייטער פאָרשטעהער האָבען דערנאָך גערעדט מיט'ן אַרבייטס-מיניסטער, וועלכער האָט אויך אויסגעדריקט זיין מיינונג, אַז די ליקווידאַציע פון שטרייק וועט זיין אַ שווערער ענין. ער האָט אָבער, אַז איהם וועט אפשר געלינגען אָנצעווענדען די הוספה לויט דער יקרות-טאַבעלע פאַר די פערגאַנגענע חדשים. נאָך דעם דאָזיגען געשפּרעך זענען די אַרבייטער-פערטרעטער געקומען צום בעשלוס, אַז לאָדז דראָהט אַנ'אַלגעמיינער שטרייק.

וואַרשאַ, 17 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). נאָך די פאַרמיטאָג-אונטערהאַנדלונגען האָט מען די אַרבייטער-דעלעגאַציע איינגעלאַדען אויף אַ בעראַטונג צום הויפּט-אַרבייטס-אינספּעקטאָר קלאָט. ביי דער אַנוועזענהייט פון אַרבייטס-מיניסטער.

דער אַרבייטס-מיניסטער האָט געבעטען ווירקען אויף די אַרבייטער-פאָרשטעהער איינצוגעהען אויף הנחות.

דערויף האָבען די אַרבייטער-פאָרשטעהער געענטפערט, אַז קודם-כל דאַרפען די אינדוסטריעלער אַרויסווייזען זייער גוטען ווילען צו ליקווידירען דעם קאָנפליקט. פאַקטיש ווייזט זיך אָבער בולט די טענדענץ פון די אינדוסטריעלער אויסצוהונגערן די אַרבייטער.

די אַרבייטער-פאָרשטעהער האָבען אויך פערלאַנגט פון אַרבייטס-מיניסטער צו ווירקען אויף דער לאָדזשער פאָליציי, מען זאָל נישט שטערען די מיטינגען אונטערן פרייען-הימעל, פון די שטרייקענדע.

דער אַרבייטס-מיניסטער האָט צוגעזאָגט זיך צו בעמיהען וועגען דעם.

אום 7 אין אָוונט איז נאָכאַמאָל פאָרגעקומען, אין אַרבייטס-מיניסטעריום אַ בעראַטונג מיט די אַרבייטער-פאָרשטעהער.

נאָך דער דאָזיגער בעראַטונג האָט זיך אין זעלבען מיניסטעריום אָנגעהויבען אַ בעראַטונג מיט די פערטרעטער פון די אינדוסטריעלער.

די אַלע בעראַטונגען האָבען קיין שום רעזולטאַט נישט געבראַכט.

אויף דער בעראַטונג מיט די אינדוסטריעלער האָט דער אַרבייטער-מיניסטער ערקלערט, אַז די פאַבריקאַנטען זענען, אין אַ גרויסער מאָס, שולדיג אין שטרייק און אַז די פאַבריקאַנטען דאַרפען זיין נאָכגיביגער.

דערויף האָבען די אינדוסטריעלער ווידער אַ כאָל אַרויסגעוויזען, אַז זיי ווילען שלאָגען קאַפּיטאַל פון איצטיגען שטרייק און האָבען אָפען ערקלערט, אַז זיי זענען גרייט איינצוגעהן אויף קלענערע הנחות נאָר בתנאי, מען זאָל זיי בעפרייען פון געבען די אַרבייטער אורלויב.

דער דאָזיגער פערלאַנג איז אָהן דיסקוסיע אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

דערמיט האָבען זיך פערענדיגט די אונטערהאַנדלונגען.

דאָס אַרבייטס מיניסטעריום האָט זיך אויף די אונטערהאַנדלונגען און בעראַטונגען, וואָס זענען געפיהרט געוואָרען אין משך פון היינטיגען טאָג מיט ביידע שטרייטענדע צדדים איבערצייגט, אַז עס וועט נישט אַזוי לייכט זיך איינגעבען צו ווירקען אויף ביידע צדדים צו ליקווידירען דעם קאָנפליקט. דאָס אַרבייטס מיניסטעריום האָט אַזוי אַרום איינגעזעהען, אַז די פערמיטלונג-ראָלע האָט זיך נישט איינגעגעבען און האָט דערום בעשלאָסען לעת עתה נישט צו פיהרען ווייטער קיין אונטערהאַנדלונגען.

וואַרשאַ, 17. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). באַלד נאָכדעם ווי די אונטערהאַנדלונגען אין אַרבייטס מיניסטעריום האָבען זיך מיט גאָר נישט פערענדיגט, האָבען די אַרבייטער-פאָרשטעהער אָפּגעהאַלטען אַ בעראַטונג און בעשלאָסען צו פערשאַרפען די שטרייק-אַקציע.

היינט, פרייטאָג קומט די אַרבייטער-דעלעגאַציע צוריק קיין לאָדז. נאָך היינט ווערען צונויפגערופען אַלע קאָמיסיעס אויף אַ קאָנפערענץ אויף צו פּראָקלאַמירען אַנ'אַלגעמיינעם שטרייק, וואָס זאָל נאָך אויסברעכען מאָרגען שבת.

וואַרשאַ, 17. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אין אַ געשפּרעך מיט'ן רעפּ. שטשערקאָווסקי וועגען רעזולטאַט פון די אונטערהאַנדלונגען, האָט ער ערקלערט, אַז די אינדוסטריעלער האָבען ווידער אַמאָל בעוויזען, אַז זיי ווילען אויסנוצען דעם איצטיגען שטרייק פאַר זייערע אינטערעסען און אויסצופּרעסען ביי דער רעגירונג פערשידענע רעפּרעסיעס געגען די אַרבייטער.

אויך ווילען זיי איצט ענדערן די אַרבייטס בעדינגונגען לרעה פון די אַרבייטער.

עס איז קלאָר, אַז די לאַגע אין דער אינדוסטריע איז ווייט נישט אַזוי שלעכט ווי די אינדוסטריעלער ווייזען אויף. להיפך, די אינדוסטריעלער קענען זיך איצט אָהן ספק, ערלויבען צו העכערן די לוינען פון די אַרבייטער און אויב זיי טוען דאָס נישט, ווייזען זיי גאָר אַרויס זייער שלעכטען ווילען און בולט'ע כוונות נאָך מהר צו פערערגערן די לאַגע פון די אַרבייטער.

די אַרבייטער-האָט דעפּ. שטשערקאָווסקי אויסגעפיהרט-וועלען אָבער נישט אָפּשטעהן און קעמפען ביז אַ נצחון. פאַר דער שטרייק קאָמיסיע איז שוין היינטיגען טאָג קלאָר געוואָרען, אַז עס וועט דאָס מאָל נישט אויסגענוצט ווערען דאָס אָנווענדען שלעכטע שטרייק-מיטלען און אַז עס איז נישט אויסגעשלאָסען אַנ'אַלגעמיינער שטרייק אין לאָדז.

וואַרשאַ, 17 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). נעהמענדיג אין אַכט די ערנסטע לאַגע, וואָס האָט זיך געשאַפען נאָכדעם ווי די אונטערהאַנדלונגען האָבען זיך היינט פערענדיגט אָהן רעזולטאַט, האָט דער וויצע-פּרעמיער באַרטעל אויף מאָרגען פרייטאָג בעשטימט אַ ספּעציעלע זיצונג פון מיניסטאָרען-ראָט צו בעהאַנדלען אַ רייה מיטלען, וואָס זאָלען מצד דער רעגירונג אָנגעווענדעט ווערען אויף צו מילדערען דעם שטרייק.

ווי אייער קאָרעספּאָנדענט דערוויסט זיך איז מעגליך, אַז די אונטערהאַנדלונגען מיט די אינדוסטריעלער און שטרייקענדע טעקסטיל-אַרבייטער זאָלען זיך אויפסניי אָנהויבען נאָך היינט פרייטאָג, אָדער ערשט מאָרגען שבת.

וואַרשאַ, 17 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) נעכטען פאַרמיטאָג איז אין פּרעזידיום פון מיניסטאָרען-ראָט פאָרגעקומען אַ מיניסטאָרען-קאָנפערענץ וועגען שטרייק אין לאָדז.

עס זענען בעטראַכט געוואָרען די פראַגען וועגען די מיטלען, וואָס די רעגירונג דאַרף אָנעהמען בנוגע דער פערשאַרפטער שטרייק-סיטואַציע אין דער טעקסטיל אינדוסטריע.

אין דער קאָנפערענץ, וואָס איז געפיהרט געוואָרען אונטערן פאָרזיץ פון וויצע פּרעמיער באַרטעל, האָבען זיך בעטייליגט: דער אינדוסטריע און האַנדעלס מיניסטער קוויאַטקאָווסקי, אַרבייטס מיניסטער יורקעוויטש, פינאַנץ מיניסטער טשעכאָוויטש און אינערן מיניסטער גען. סקלאַדקאָווסקי.

וואַרשאַ, 17. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). פון מאָסקווע איז אָנגעקומען אַ ידיעה, אַז אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן טעקסטיל-אַרבייטער-שטרייק אין לאָדז האָט דער „עקאָנאָמיטשעסקאַיאַ זשיזן" אַרויסגעלאָזען אַנ'אויפרוף אין וועלכען עס ווערט געזאָגט, אַז דער דאָזיגער שטרייק איז אַ וויכטיגער אַרויסטריט פון פּוילישען פּראָלעטאַריאַט זינט דער פּילסודסקי איבערקעהרעניש. הגם דער שטרייק טראָגט בלויז אַנ'עקאָנאָמישען כאַראַקטער, האָט ער דאָך וויכטיגע פּאָליטישע טענדענצען. דעריבער דאַרף דער רוסישער פּראָלעטאַריאַט שטיצען די שטרייקענדע.

אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי לייקענט אָפּ די פאַלשע קלאַנגען

וועגען פּוילישען אַנגריף-אָפּמאַך אויף ליטע.

וואַרשאַ, 17 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין צוזאַמענהאַנג מיט די פערשידענע קלאַנגען וועגען אַ געפּלאַנטען פּויליש-ענגלישען אָפּמאַך, וועלכע זעהט פאָראויס אַנ'אַנגריף אויף ליטע האָט זיך היינט אונזער מיטאַרבייטער געווענדעט צום אויסערן מיניסטער זאַלעסקי.

דער אויסערן-מיניסטער האָט קאַטעגאָריש אָפּגעלייקענט די אַלע ידיעות, וועלכע זענען אויסגעטראַכט פון פינגער.

אונרוהען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פּראָוואַהל-קאַמפּאַניע אין עסטרייך

וויען, (יט"א) די פּראָוואַהל-קאַמפּאַניע אין עסטרייכישען פּאַרלאַמענט ענטוויקעלט זיך אַלס שטאַרקער. אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם ווערט אויך געפיהרט אַ שטאַרקע אַנטיסעמיטישע אַגיטאַציע. אויף אַ וואַהל-פערזאַמלונג אין וויענער ראַטהויז האָבען די האַקענקרייצלער און די ג. פראַנץ-זאַל. ער איינגעאָרדענט אַ יודען-פיינדליכע דעמאָנסטראַציע. די דעמאָנסטראַנטען האָבען דורכגעצויגען דורך אייניגע גאַסען, זינגענדיג אַנטיסעמיטישע לידער און וואָרפענדיג יודען-פיינדליכע אויסרופען. די העק שטימונג צווישען די דעמאָנסטראַנטען איז איבערגעגאַנגען אַזוי ווייט, אַז זיי האָבען אויסגעהאַקט די שויבען אין פיל יודישע הייזער.

100.000 דאָלאַר פאַר ארץ-ישראל

בעקומט פּראָפ. ווייצמאַן אויפ'ן ערשטען מיטינג פונ'ם א"י-דרייוו אין קאַנאַדע.

מאָנטרעאַל, 17. (טעלעגראַפיש דורך י.ט.א.). היינט האָט זיך דאָ אָנגעהויבען דער פּאַלעסטינאַ-דרייוו פאַר ארץ ישראל. צום ערעפענונגס-מיטינג איז געקומען פּראָפ. חיים ווייצמאַן, וועלכער איז אויפגענומען געוואָרען מיט אַ שטורמישען בייפאַל און ענטוזיאַזם. אויפ'ן מיטינג איז ווייצמאַן'ען דערלאַנגט געוואָרען אַ טשעק אויף 100,000 דאָלאַר.

פּראָטעסט פון די ציוניסטען - רעוויזיאָניסטען.

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער צ. ק. פון די ציוניסטען-רעוויזיאָניסטען אין פּוילען האָט זיך געווענדעט צו דער לייטונג פון קרן היסוד אין ירושלים מיט אַ פּראָטעסט געגען ד"ר שמריהו לעווין, אַז ער פיהרט אַ קאַמף געגען די רעוויזיאָניסטען און פערנעהמט זיך נישט מיט זיינע פאַקטישע אויפגאַבען.

טשעכישער וויצע-קאָנסול אין ארץ-ישראל.

פּראָג, 17 (טעלעגראַפיש דורך יט"א) די טשעכאָסלאָוואַקישע רעגירונג האָט בעשטימט אַ וויצע-קאָנסול אין ארץ-ישראל.

אַנטיסעמיטישע קאַמפּאַניע צו פערבאָטען די שחיטה אין עסטרייך.

וויען. 17 (טעלעגראַפיש דורך יט"א) די אַנטיסעמיטישע צייטונג „פאָלקס-קאַמף" האָט אָנגעהויבען אַ שטאַרקע קאַמפּאַניע, אַז אין עסטרייך זאָל פערבאָטען ווערען די שחיטה.

„פאָלקס-קאַמף" שיט דערביי מיט זלזולים און דראָהונגען געגען דער יודישער קהלה אין וויען.

פּאָמעראַנצען - טראַנספּאָרט פון א"י קיין רוסלאַנד

ירושלים, 17 (טעלעגראַפיש דורך י.ט.א.). היינט איז צום ערשטען מאָל זייט'ן 1914 י. אַרויסגעשיקט געוואָרען אַ טראַנספּאָרט פּאָמעראַנצען קיין רוסלאַנד פון 7,500 קאַסטענס. די אויסזיכטען אויפ'ן עקספּאָרט זענען זעהר גוטע און מ'זעהט פאָראויס די מעגליכקייט, אַז ער וועט דערגרייכען די פאַר-מלחמה'דיגע שטופע.

די יודישע זעלנער פון 1904 י.

וועלען בעפרייט ווערען צוגלייך מיט אַלע.

וואַרשא, 17 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). דאָס יודישע קאָלאָ האָט בעקומען אַ מיטטיילונג פון קריגס-מיניסטעריום, אַז דער וויצע-קריגס מיניסטער האָט שוין אונטערגעשריבען די פאַראָרדנונג, אַז די יודישע זעלנער פון 1904, וועלכע האָבען זיך צוגעשטעלט דעם 12, אָקטאָבער. זאָלען בעפרייט ווערען צוגלייך מיט אַלע זעלנער פון 1904.

סאָוו.-רוסלאַנד זאָל זיך בעטייליגען

אין דער ענטוואָפענונגס-קאָנפערענץ.

מאָסקווע, 17. (סס. טעל.) די היינטיגע „איזוועסטיאַ" רעדענדיג וועגען דער ענטוואָפענונגס-קאָנפערענץ דריקט אויס די הסכמה, אַז סאָוויעט רוסלאַנד זאָל זיך בעטייליגען אין דער קאָנפערענץ בתנאי, אַז זי זאָל נישט פאָרקומען אויף דער טעריטאָריע פון דער שווייץ.

פיל געלד פערדינען

קאָן יעדער וואָס קויפט איצט אין בעוואוסטען ענגראָ-און דעטייל-געשעפט

J. Futerman, Łódź

Piotrkowska 54, Telefon 654.

וועלכער בעזיצט אויף לאַגער אַ זעהר רייכען אויסוואַהל פון די מאָדערנסטע איינלענדישע און אויסלענדישע: דיוואַנעס, לויפער, גאַרדינען, שאַרעס, פּאַרטיערען, נייעסטע טיש-בעט-און קאָוועט-דעקען, גאָבעלין און זעמשליכע מעבעל-שטאָפען אַלער אַרט, ווי אויך מעסינג שטאַנגען, וואַשע-קאָלדרעס, דערעס און רייזע-פּלעדס, בעזונדערס אַ גרויסער לאַגער פון צעראַטען און לינאָלעאום פאַר יעדען געברויך. אַ"עס צו זעהר ערמעסיגטע פּרייזען און רעעלסטע בעדינונג.

בעטע בעאַבאַכטען די אַדרעסע 1520

54. Piotrkowska 54.

אומזיסטער קאַמף

וועלכער מוז אָבער געפיהרט ווערען.

די פערמיטלונג פון סיים מאַרשאַלעק ראַטאַי האָט געבראַכט צו דעם, אַז די אָפּאָזיציע פון די לינקע און נאַציאָנאַלע - מינדערהייטען האָבען זיך אומגעקעהרט אין דער קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע און וועגען פּריין אין דער סוב קאָמיסיע וועלכע זאָל אויסאַרבייטען דעם פּראָיעקט פון ענדערען די וואַהל אָרדינאַציע אין דער ריכטונג אַז ס'זאָל געווערט ווערען די פּאַרלאַמענטאַרישע פערטרעטונג פאַר דער פּוילישער מינדערהייטען אין די מזרח-געביטען. דער רעפערענט דעפּ. גלאָמבינסקי האָט פאָרגעשטעלט זיין פּראָיעקט: אַנשטאָט די ביז - איצטיגע 15 וואַהל-קרייזען זאָלען געשאַפען ווערען 6 (לעמבערג בילדעט אַ בעזונדערען וואַהל קרייז). אין די דאָזיגע וואַהל-קרייזען זאָל יעדער וועהלער קענען שטימען בלויז פאַר 3 קאַנדידאַטען, הגם ס'וועלען געוועהלט ווערען מעהר קאַנדידאַטען. פאַר די נאַציאָנאַלע-מינדערהייטען אין די דאָזיגע קרייזען זאָל נאָך צוגעלאָזט ווערען פערבינדונגס-ליסטעס אָבער בלויז פאַר די נאַציאָנאַלע - מינדערהייטען אין די דאָזיגע געביטען.

דורכ'ן לעצטען ווילען די נ. ד. דערגרייכען אַ מעגליכקייט פון אַ פּירוד צווישען דער אָרטיגער מעהרהייט בעפעלקערונג און די מינדערהייטען: פּאָלאַקען, יודען, רוסען א.א.וו.

בעת די בעראַטונגען פון דער קאָמיסיע האָבען די לינקע און די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען זיך אַרויסגעזאָגט קאַטעגאָריש געגען דעם פּראָיעקט צו פערקלענערען די צאָהל דעפּוטאַטען און געגען בצ'צולה'ן די מינדערהייטען אויף די קרעסען. צו קיין הסכם איז נישט געקומען און די דעפּוטאַטען קאָרניק (פּיאַסט) און ברילאַ (נ. ד.) האָבען בעקומען דעם אויפטראַג צו פערשטענדיגען זיך מיט די איבריגע קלובען און צו דער פרייטאָגדיגער זיצונג צו בעריכטען וועגען די אונטערהאַנדלונגען.

די רעגירונג האָט נאָך ביז איצט קיין שטעלונג צו דעם גאַנצען ענין נישט גענומען. זי האָט אָבער בעשלאָסען אַרויסצושיקען דעם ביוראָ-שעף פון מיניסטאָרען-ראַט קיין פראַנקרייך, אַז ער זאָל זיך בעקענען מיט דער דאָרטיגער וואַהל-אָרדינאַציע.

סוף כל סוף וועט אין דער סוב-קאָמיסיע אויסגעאַרבייט ווערען אַ נייע וואַהל - אָרדינאַציע אין טראָץ דער השתדלות פון דער רעגירונג און דעם סיים מאַרשאַלעק ראַטאַי, וועלען די ענדעקעס מיט זייערע שותפים, וועלכע בילדען די מעהרהייט אין איצטיגען סיים, זיך נישט אָפּזאָגען פון זייערע אַפּעטיטען צו האָבען אַ מעהרהייט אין קומענדיגען סיים און נעהמען די ממשלה אין האַנד אַריין. מ'מוז מודה זיין, אַז דער קאַמף וועגען דער וואַהל-אָרדינאַציע ווערט געפיהרט דורך די ענדעקעס אונטער דער כלומרשטער גערעכטער לאָזונג פון פערזיכערען די אינטערעסען פון דער פּוילישער מינדערהייט אויף די קרעסען, דערביי קוקט מען נישט, אַז צוזאַמען דערמיט וויל מען דערשטיקען די איבריגע מינדערהייטען, וועלכע בילדען צוזאַמען אַ מעהרהייט.

אַקעגען דעם ווילען פון רעגירען איז זעהר שווער אָנצופיהרען אַ קאַמף, דערום איז וואַהרשיינליך דער גרויסטער קאַמף פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, בתוכם אויך די יודען, אַ אילוזאָרישער און וועט קיין גינסטיגע רעזולטאַטען נישט ברענגען.

שין.

די נייעסטע פּערפומען, קאָסמעטיקען, טואַלעט-זייפען, בלומען-וואַסערן און שעהנע באָמבאָניערקעס עמפּפעהלט די פירמע „קאָסמאָס", לאָדז, פּיעטריקאָווער 60.

בעמערקונג: אונזער פירמע פערקויפט נור ריכטיגע און ערשטקלאַסיגע סחורות. די פירמע עקזיסטירט פון 1907, הורט און דעטייל פערקויף.

1221

נאַטאַן שטראוס רופט יודישע עשירים צום ארץ-ישראל-אויפבוי.

(אַ בריף פון ירושלים).

„איך בין שטאָלץ דערויף, וואָס מיין פאָלק האָט אויפגעטאָן אין ארץ-ישראל אין פערלויף פון די לעצטע 8 יאָהר. איך בין שטאָלץ דערויף, וואָס אונזערע חלוצים האָבען דאָ בעוויזען מיט זייער אומבעשרייבליכע אָפּפערוויליגקייט און זייער שווערע אַרבייט. איך בין שטאָלץ דערויף, וואָס די נאָבעלע הדסה פרויען האָבען אויפגעטאָן פאַר דער אויפבויאונג און אויפלעבונג פון ארץ-ישראל מיט זייער היילען די קראַנקע און איינפיהרען סאַניטאַרע מעטאָדען אין די היגע שפּיטאָלען און הייזער. איך בין שטאָלץ אויף דער אַרבייט פון די יודישע קאָלאָניסטען, די אַלטע פּיאָנערען ווי די נייע, פאַר דער אויפבויאונג פון ארץ-ישראל. איך בין שטאָלץ אויף די אַלע יודען, וועלכע האָבען בייגעשטייערט צו דער אויפלעבונג פון דעם לאַנד פון אונזערע אבות".

„איך קען אָבער נישט זאָגען, אַז איך בין אויך שטאָלץ דערמיט, וואָס אונזערע רייכע יודען האָבען געטון פאַר דעם זעלבען צוועק. דער פאַקט איז, אַז די מעהרסטע אָרימע און די גאָר ווייניגע פון די רייכע יודען האָבען געגעבען זייער חלק פאַר ארץ-ישראל, בעת דער גרעסטער טייל פון די רייכע יודען האָבען נאָך ביז איצט ווייט ווייט נישט געטון זייער פליכט צו ארץ ישראל".

„איך ווינש, אַז זיי זאָלען קענען קומען אַהער אום צו אָטעמען די לופט פון דעם הייליגען לאַנד און קריגען אַ בעגייסטערונג און אַ נייעם גייסט, וואָס וואָלט זיי געגעבען אַ גרעסערע פרייד אַלס זייער גאַנצער פערמעגען קען זיי געבען, און דאַן וואָלטען זיי גערן צוגעשפּאַרט זייערע שולטערן צו דעם ראָד פון דער געשיכטע און וואָלטען אונז געהאָלפען צו דורכפיהרען אונזער היסטאָרישע אויפגאַבע, וואָס גאָט און די היינטיגע נאַציאָנען האָבען געגעבען אונזער פאָלק".

די דאָזיגע ווערטער זענען אַ טייל פון דער רעדע, וואָס דער בעוואוסטער יודישער פילאַנטראָפּ, ה' נתן שטראוס פון ניו יאָרק, האָט געהאַלטען דעם 2. מערץ אין ירושלים, בעת דער פייערונג לכבוד דאָס לייגען דעם ווינקעל-שטיין פון דעם „נתן און ליבא שטראוס געזונדהייטס-צענטער", אין ירושלים.

אין דער פייערונג האָבען זיך בעטייליגט טויזענדער מענשען, צווישען זיי אויך פערטרעטער פון פיל און פערשידענע יודישע און נישט יודישע אינסטיטוציעס און אָרגאַניזאַציעס אין גאַנץ ארץ-ישראל און די אָנגעזעהענסטע יודישע און נישט יודישע פערזענליכקייטען אין ירושלים, דערונטער דער ה' קאָמישאַנער פון ארץ-ישראל, לאָרד פּלומער און זיין פרוי, הויכע רעגירונגס-בעאַמטע, דער בירגערמייסטער פון ירושלים, די הויפּט-רבנים פון ארץ-ישראל, פערטרעטער פון אַלע היגע פערשידענע רעליגיעזע געמיינדען, און פון קרן-היסוד און פון יודישען נאַציאָנאַל-פאָנד.

די בעקאַנטע יודישע טוערין אין אַמעריקאַ, פרוי הענריעטא סאָלד, וועלכע איז איצט אין ארץ-ישראל אין די אינטערעסען פון דער „הדסה", איז געווען די פאָרזיצענדע פון דער פייערונג, און זי, ווי דער לייטער פון דער היגער הדסה-אַרבייט ד"ר ע. בלוסמאַן, האָבען אין זייערע רעדעס אָנגעצייגט אויף דער וויכטיגקייט פון דעם געזונדהייטס-צענטער, וועלכער ווערט געבויט מיט די 250.000 דאָלאַר, וועלכע ה' נתן שטראוס האָט געגעבען פאַר דעם צוועק.

רעדעס זענען אויך געהאַלטען געוואָרען פון הוי-קאָמישאַנער - אין נאָמען פון גאַנץ ארץ-ישראל, קאָלאָנעל קיש - אין נאָמען פון דער היגע ציוניסטישע עקזעקוטיווע, בירגערמייסטער נאַשאַשיבי - אין נאָמען פון דער שטאָדט ירושלים, ה' דוד יעלין - אין נאָמען פון ועד-הלאומי, און אַנד. (א.י.ק.)

אַ שעה פאַר דער חופה ענטלאָפען מיט איהר געליבטען.

אַ סענסאַציאָנעלע מעשה ווי אַזוי אַ לעמבערגער מיידעל האָט געלאָזט „שוויצען" אַ רייכען אַלטען קאַוואַלער מיט וועלכען זי האָט זיך שוין געזאָלט שטעלען אונטער דער חופה.

אַ מערקווירדיגער פאַל האָט זונטאָג פּאַסירט אין לעמבערג. אַ כלה איז ענטלאָפען פון אונטער דער חופה פון איר חתן מיט אַ אַנדערען יונגערמאַן און איז פערשוואונדען אָהן אַ שפור. מיט דעם דאָזיגען סקאַנדאַל קאָכט איצט דאָס גאַנצע לעמבערגער יודישע פּערטעל.

די מעשה איז געווען אַזוי:

אין זבאַראַזש וואוינט זייט אַ לענגערע צייט דער יודישער מאַנופאַקטור-סוחר חיים ז.

ה' ז. האָט געהאַט דריי טעכטער און איין זוהן. צוויי טעכטער און דעם זוהן האָט ער נאָך פאַר'ן קריג חתונה געמאַכט. די יונגסטע טאָכטער בערטאַ האָט זייט עטליכע יאָהר געהאַט אַ ליבע-פערהעלטניש מיט אַ געוויסען אַדאָלף קנעכט וועלכער האָט שטודירט אין פּאַדוע (איטאַליען).

מיט עטליכע חדשים צוריק איז פון דייטשלאַנד געקומען צו זיינע קרובים קיין זבאַראַזש דער 48 יאָהריגער רייכער שניט סוחר מיט'ן נאָמען ווילהעלם מייער. מייער האָט זיך פערליבט אין דער 20-יאָהריגער שעהנער בערטע און אָנגעווענדעט אַלע מעגליכע מיטלען, כדי מיט איהר חתונה האָבען.

נאַטירליך האָט בערטאַ פון דאָזיגען שידוך נישט געוואָלט הערען און געדענקען. איהרע עלטערען האָבען זי צוגערעדט, אַז זי זאָל חתונה האָבען מיט דעם רייכען דייטש, ווייל זיי האָבען גערעכענט, דאָס זייער נייער איידים וועט זיי אַרויסהעלפען פון זייער גרויסער נויט, אין וועלכער זיי געפינען זיך.

נאָך לאַנגע טענות, אויפקלערונגען און בקשות האָבען די עלטערען איבערגע'רעד'ט זייער טאָכטער, זי זאָל חתונה האָבען פאַר ווילהעלם מייערן. מיט אַ שווער און ביטער האַרץ האָט די אומגליקליכע בערטאַ מסכים געווען צום דאָזיגען שידוך און עס זענען באַלד געוואָרען געשריבען תנאים.

פון דער גאַנצער מעשה האָט בערטאַ אפילו נישט מיט איין וואָרט געגעבען אָנצוהערען דעם ה' קנעכט, וועלכער האָט שטודירט אין איטאַליען. ווען אין שטאָט האָט מען זיך דערוואוסט, אַז די חתונה פון בערטאַ מיט איהר אַלטען „חתן" דאַרף בקרוב פאָרקומען, האָבען זיך געפונען מענשען, וועלכע האָבען אַוועקגעשריבען צו קנעכט'ן קיין איטאַליען וועגען דער דאָזיגער געשיכטע.

בעקומען די דאָזיגע בשורה האָט קנעכט בעשלאָסען צו פערלאָזען איטאַליען און צוריקצוקומען קיין פּוילען, כדי נישט צו דערלאָזען צו דער דאָזיגער חתונה. נישט לאַנג געטראַכט איז קנעכט ווירקליך אַוועק פון פּאַדואַ און געקומען קיין זבאַראַזש.

דאָ האָט ער זיך דערוואוסט, אַז די חתונה פון בערטאַ איז בעשטימט געוואָרען אויף זונטאָג, דעם 13 מערץ. די חתונה וועט פאָרקומען ביים חתנ'ס אַ קרוב אין לעמבערג.

ער איז תיכף אַריבער צו דעם מיידעלס עלטערען, וועלכע האָבען איהם אָבער אַרויסגעוואָרפען, און נישט צוגעלאָזט דערצו, אַז ער זאָל זיך זעהען מיט זיין געליבטער בערטאַ. עס האָבען נישט געהאָלפען די אַלע אָנשטרענגונגען און בעמיהונגען וואָס ער האָט געמאַכט, עס איז איהם אין משך פון עטליכע טאָג נישט געלונגען זיך צו זעהען מיט דער כלה.

ערשט פאַריגען פרייטאָג צו נאַכטס, צוויי טאָג פאַר איהר חתונה, איז קנעכטן געלונגען זיך פונאַנדערצורעדען מיט בערטא'ן.

בערטאַ האָט זיך פאַר איהם ביטער פונאַנדערגעוויינט. זי האָט איהם נאָך אַמאָל געשוואוירען אייביגע ליבע, איהם ערצעהלט, אַז איהרע עלטערען האָבען זי געצוואונגען צום דאָזיגען שריט. זי איז אָבער גרייט חתונה צו האָבען מיט קנעכט'ן, אויב ער האָט די מעגליכקייט זי צו קענען מפרנס זיין זי האָט געזאָגט, אַז זי וויל נישט דאָס עשירות, פון איהר אַלטען חתן, זי וועט זיך בעפרידיגען מיט אַ שטיקעל טרוקען ברויט, אַבי צוזאַמען צו לעבען מיט קנעכט'ן.

קנעכט האָט איהר צוגעזאָגט אָנצווענדען אַלעס, וואָס עס וועט נאָר זיין אין זיין מאַכט, כדי נישט צו דערלאָזען צו דער דאָזיגער חתונה. זיי האָבען זיך געזעגענט און ביז צו דער חופה נישט מעהר געזעהען.

דערווייל האָט מען דאָ אין לעמבערג צוגעגרייט די חתונה. זונטאָג פאַרמיטאָג זענען זיך צונויפגעפאָהרען די מחותנים די כלה און דער חתן און 6 אַ זייגער פאַר נאַכט האָט מען בעדאַרפט שטעלען די חופה.

קיין לעמבערג איז צו דער חתונה אויך געקומען קנעכט. עטליכע שעה פאַר דער חופה איז איהם נאָך געלונגען זיך צו פערשטענדיגען מיט בערטאַ. ער האָט איהר ערקלערט, אַז ער האָט זיך ענטשלאָסען מיט איהר אַוועקצופאָרען נאָך פאַר דער חתונה.

מען האָט נישט לאַנג געקלערט. קנעכט האָט געהאָלפען פּאַקען איהרע זאַכען און אַ שעה שפּעטער זענען זיי אַוועק און ווי אַ שטיין אין וואַסער.

דערווייל זענען זיך צונויפגעקומען די מחותנים און געסט. פּלוצלינג איז מען געקומען מיט דער טרויעריגע בשורה, אַז די כלה איז פערשוואונדען. וואָס עס האָט זיך אָבגעשפּילט אין די הערצער פון די מחותנים און „חתן" איז שווער צו בעשרייבען.

לאַמפּען
עלעקטרישע
עפעקטפולע, מאָדערנע פון איינפאַכסטע ביז לוקסוסאָווע
צו קאָנקורענץ-פרייזען!
אויף בעקוועמע בעדינגונגען

Landsberger, Sittenfeld i Rede!
Narutowicza 6
telefon 27-11. 1503

ANGIELSKA HERBATA
SIBUNION

טעאַטער סקאַלאַ ציגעלנאַ 18.
וואַרשאַווער פערייניגטע אַרטיסטען מיט'ן אַנטייל פון די בעקאַנטע אַרטיסטין
פרוי חוה שטאַכפעדער, מ. קליין, ש. ראָזען, מ. ווינדער, א. שטאַכפעדער א. א.

פרייטאַג דעם 18 טען און שבת דעם 19-טען מערץ 8.30 אָוענד
פּרעמיערע!!! פּרעמיערע!!!
צום ערשטען מאָל אין לאָדז די נייעסטע סענסאַציע מיט געזאַנג און טענץ
די אַמעריקאַנער רביצין
אין 4 אַקטען פון א שאָר. הויפּט-ראָל ליליעטיל פרוי שטאַכפעדער.
שבת 3.30 נאָכמיטאָג צו ביליגע פּרייזען
אחשורוש
אין 4 אַקטען פון גאָלדפאַדען.
זונטאָג דעם 20 טען מערץ 8.30 אָוענד
די רומענישע חתונה

מאָנטאָג גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג ???
כאָר און אָרקעסטער א נטער דער לייטונג פון ל. זעלמאַן.
בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען צו בעקומען אין קאַסע פון „סקאַלאַ"
1464 אימפּרעסאַריאָ א. שטאַכפעדער.

על חג הפסח
נוצט נאָר דאָס געזונדסטע און געשמאַקסטע
קאָקאָס-פעט „POTOKOL",
מיט דעם הכשר.
מיר בעשיינען היערמיט אַז די געבריידער פּאָטאָק אונטער די פירמע „י. ד. פּאָטאָק זעהנע" אין מאַלאָבאָנדז געפינען, אַז די קאָקוספּוטער פון קאָקוסנים, וואָס ווערט אויסגעאַרבייט אין זייער פאַבריק אין מאַלאָבאָנדז מיט דעם נאָמען „פּאָטאָקאָ" ווערט געמאַכט בהכשר גמור על חג הפסח על צד היותר טוב אונטער אונזער אויפזיכט און די פּוטער מעגען עסען אפילו היראים והחרדים און צו בענוצען סיי צו פליישיגע סיי צו מילכיגע מאכלים אָהן שום נאָכדענקונג. אויף יעדען פּאַקעט געפינט זיך אַ סטעמפּעל כשר לפסח בהשגחת הרב והבד"צ דבענדין.
ובעה"ח אור ה' הצא תרפ"ז בענדין.
1493
חנוך צבי הכהן לעווין
אב"ד דפה.
יהושע דומ"צ, חנוך דוד סג"ל דומ"צ,
דן יצחק דומ"צ, יצחק אייזיק דומ"צ.

י. ד. פּאָטאָק זעהנע
I. D. POTOK, SöHNE
Małobądz.

ווען די טויטע ערוואכן...

פון דעפ. ד״ר. י. ראזענבלאט

דאס טעגליכע ברויט איז א זעהר וויכטיגער געגענשטאנד שוין צוליב דעם, וואס ער דינט אויף צו דערהאלטען דאס לעבען און ביז איצט איז נאך נישט געמאכט געווארען קיין שום ערפינדונג, ווי אזוי א מענש זאל קענען דערהאלטען זיין לעבען אהן עסען. ס׳מאכט דערפאר א קאמישען איינדרוק, ווען מ׳קומט פרעדיגען, אז ברויט-פראבען, עקאנאמישע פראגען זענען נישט וויכטיג, און אז מ׳דארף זיי אפפערן לטובת ענינים פון א העכערער מדרגה. צו אזעלכע אפפערן זענען פעהיג נאר יחידים און אזעלכע יחידים קען מען אין דער וועלט-געשיכטע אויסרעכענען זעהר וועניג. אבער די גרויסע מענשען-מאסע איז נישט עמפינדליך פאר הויכע לאזונגען, ווען זייער מאגען קורטשעט זיך צוזאמען פאר הונגער. דער דורכשניטס-מענש איז שוין אזוי פארמירט, אז זיין מאש איז פאר איהם אזוי עמפינדליך ווי זיין קערפער, אזוי איז שוין די מענשליכע נאטור און דערמיט מוז מען זיך רעכענען. אבער ביי דעם אלעם פיהלט יעדער מענש א פוסטקייט ארום זיך און אין זיך, ווען עס ווערען בעפרידיגט בלויז זיינע חיה׳שע בעדערפנישען, און די בענקשאפט צו עפיס אנדערען העכערען ווי דאס טעגליכע ברויט געהערט צו דער מיסטעריעזער אייגענשאפט פון דער מענשליכער נשמה.

אסקאר וואיילד זאגט אין איינעם פון זיינע ווערק, אז די מיסטעריע פון לעבען איז גרעסער, ווי די מיסטעריע פון טויט. אונזערע חכמים האבען עס אויסגעדריקט אינ׳ם מאמר „כי לא בלחם לבד יחי׳ האדם״. דא, אין דער אייגענשאפט פונ׳ם מענשליכען וועזען ליגט דער סוד פונ׳ם גאנצען פראגרעס, וואס בעשטעהט אין דעם, אז דער מענש זוכט זיך אויפצוהויבען איבער זיינע אלטעגליכע בעדערפנישען און זיי צו בעזיגען; דא ליגט דער סוד, וואס די מענשהייט שטרעבט אונערמידלעך זיך צו פערבעסערען, צו פערפאלקאמען, זיך אויפצוהויבען אויף א מדרגה פון א גייסטיגען וועזען. דאס איז דער גאנצער אונטערשיד צווישען א חיה און מענש.

ס׳איז א פעהלער אנצונעהמען, אז אלע איבערקערענישען, אלע אומוועלצונגען, אלע סטיכישע פאלקס-בעוועגונגען האבען זייער סיבה בלויז אין דער אומצופרידענהייט מיט דער מאטעריעלער עקזיסטענץ. די פראנצויזישע רעוואלוציע איז אויסגעבראכען נישט נאר דערפאר, וואס יעדער פראנצויז האט נישט געהאט קיין עוף צום מיטאג, נאר דערפאר, וואס ביים הערשענדען סיסטעם זענען די בריימסטע שיכטען פון פאלק אראפגעדריקט געווארען אויסשליסלעך צו בעפרידיגען זייערע פשוט׳ע בעדערפנישען און דערנידריגט געווארען אין זייערע מענשליכע געפיהלען.

דערפאר גילטען אלס פיהרער פון דער מענשהייט נישט די ענטדעקער פון נייע וועלט-טיילען, נישט די געניאלע ערפינדער אויפ׳ן טעכנישען געביט, נאר די יעניגע מענשען, וועלכע שטעלען אויף פאר׳ן פאלק נייע גייסטיגע האריזאנטען און ווייזען זיי אן די וועגען ווי אזוי די אידעאלען צו דערגרייכען. פעלקער, וועלכע בעגרייפען די פשוט׳ע אקסיאמען רופען זיך — ציוויליזירטע פעלקער, זיי ענטוויקלען אנ׳ אייגענע קולטור, אנ׳אייגענע ליטעראטור, קונסט און אנ׳אייגענע געשיכטע, און ווען זיי האבען שוין ערווארבען די דאזיגע גייסטיגע רייכטימער, שיצען זיי און קעמפען פאר זיי מיט א גרעסערער ענערגיע, ווי פאר זייערע מאטעריעלע דערגרייכונגען, ווייל זיי פערשטעהען, אז קולטור און ציוויליזאציע ברענגט פאר׳ן מענשען אויך דעם מאטעריעלען וואוילשטאנד.

די היינטיגע צושטאנדען ווייזען ארויס א געוויסען קריזיס, וועלכען ס׳מאכט דורך דאס בעוואוסטזיין פון די מאסען. ס׳זענען דא פיל סימפטאמען, וועלכע בעווייזען, אז אין די מענשליכע מוחות האט זיך אריינגעשניטען א גיפטיגער סובסטאנץ, וואס צושטערט די דערגרייכונגען פון גאנצע דורות. מ׳מאכט אדורך אזוי צו זאגען א רעגרעסיווען פראצעס, מ׳שאצט גרינג אלע לעבענס ערשיינונגען, וועלכע קאנצענטרירען זיך נישט אויסשליסליך אויף די ריין טעגליכע עקאנאמישע בעדערפענישען. מ׳פרעדיגט, אז אלעס, וואס האט נישט צו טון מיט דער עקאנאמישער עקזיסטענץ איז אנ׳ איבערפליסיגע זאך, אנ׳ארט לוקסוס ארטיקעל, אהן וועלכען מ׳קען זיך בעגעהן די גייסטיגע אינטערעסען האבען אויפגעהערט צו בעשעפטיגען דעם מענשען. ס׳בילדען זיך פעראיינען און געזעלשאפטען, אפילו גאנצע „פארטייען״ מיט דער איינציגער אויפגאבע זיך צו פערנעהמען אויסשליסליך מיט די דאזיגע פראגען, וואס האבען צו טון דירעקט מיט דער פרנסה. פערשוואונדען זענען די אידעאלען, פערשוואונדען די הויכע פראגראמען, אלץ ווערט פראפגעדריקט אויפ׳ן שטאנד פון פרימיטיווען מענשען.

מ׳וויל אויסמעקען די הונדערט און טויזענד-יאהריגע דערגרייכונגען פון גייסט. די קולטורעלע נאציאנאלע פראבלעמען, וועלכע האבען ערשט ביז מיט א קורצער צייט צוריק געבילדעט דעם קיט, וואס האט פעראייניגט די יחידים צו א גאנצען ארגאניזם, מ׳פערגעסט די אקסיאמע, אז דער וואוילשטאנד איז שטארק אפהענגיג פונ׳ם גאנצען קאמפלעקס, וואס שטעלט מיט זיך פאר די לעבענס בעדינגונגען פון פאלק, מ׳וויל רייך און גליקליך ווערען אויסערהאלב און אונאפהענגיג פון גאנצען פאלקסטום און אפילו געגען זיינע אינטערעסען. און מ׳האלט עס אלץ פאר מעגליך און דורכפיהרבאר ווייל מ׳זעהט, אז יחידים איז עס געלונגען.

אלס סימפטאמען פונ׳ם צעפאלען זיך טרעטען אויף ערשיינונגען, וועלכע זענען שוין געווען פערשוואונדען זייט צעהנדליגער יאהרען פון דער יודישער גאס. די פאר איבערגעבליבענע אסימילאטארען נאכ׳ן באנקראט, וואס די דאזיגע אידעאלאגיע האט געליטען שטעקען ארויס זייערע קעפ, ווי היענען נאך א שלאכט. זיי פראגען אריין דעם גיפט, זיי פערברייטען די דערזעצונג, און די מיקראבען, וואס זיי פערשפרייטען געפינען א גוטע נאהרונג אויפ׳ן באדען פון שרעקליכען אינדיפערענטיזם צו אלגעמיינע פראגען, וועלכער איז אויסגעוואקסען אין די לעצטע יאהרען פון איבערגעלעבטע עקאנאמישע ערשיטערונגען.

ס׳איז די פליכט פון די געזונד געבליבענע עלעמענטען אין יודישען פאלק אז זיי זאלען שלאגען אויף אלארם און אויפוועקען די פערגאקאטיזירטע מאסען. מ׳מוז מאביליזירען אלע געזונדע כוחות, כדי ענטגעגענצווירקען דער צעשטערונג, וואס ווערט אריינגעטראגען אין די יודישע נשמות און מוחות.

דער בעסטער
שלח מנות
— איז —
צוויג׳ס
טהיי
„RÓŻA CEJLONSKA"
גיט אנ׳אמת׳ן פערגעניגען.
אלע סארטען זענען כשר לפסח

די, וועלכע אזעוו האט פעראטען

(34 בעארבייט פאר׳ן „נייעם פאלקסבלאט״ לויט פערשידענע מאטעריאלען.

ענדליך האט זיך לעבעדינצעוו ענטשלאסען צו פאהרען אויף א קורצע צייט קיין אויסלאנד. אין א בריף קיין פאריז שרייבט ער, אז ער פאהרט אויף א וואך צייט אין האפט, אז זיינע פריינד וועלען איהם מיטהעלפען באלד צוריק צו פאהרען.

זיינע פריינד האבען פריאומפירט, איוג כען וועט מען איהם זעהן! ס׳איז בעלונגען, הייסט עס, צו ראטעווען דעם יונגען רעוואלוציאנער פון דער נעץ, וועלכע איז געוועבט ארום איהם.

אבער אין דער צייט, ווען מ׳האט געווארט מיט אונגעדולד אויף לעבעדינצעוו׳ן אין פאריז, איז געקומען א טעלעגראפישע ידיעה, אז אין פעטערבורג איז ארעסטירט געווארען דער איטאליענער מאריא קאלווינא און זעקס חברים מיט באמבעס אין די הענד. (ווען ס׳איז מיט א צייט שפעטער פארגעקומען דער פראצעס פון שעף פון פאליציי-דעפארטאמענט לאפוכין, איז אין איינעם פון די אקטען, אין די רשימות פון אזעוו׳ס פערדינסטען פאר דער אכראנע, געווען גערעדט אויך וועגען זיין פערדינסט ביים ארויסגעבען צפונ׳דיגע קאמפס-אפטיילונג, וועלכע האט צוגעגרייט אנ׳אטענטאט אויפ׳ן מיניסטער שטשעגלאוויטאוו און אויפ׳ן גרויספירשט ניקאלאי ניקאלאיעוויטש.)

פארוואס לעבעדינצעוו איז פערבליבען אין פעטערבורג בעת ס׳איז געווען בעשלאסען, אז ער וועט אין דעם אטענטאט נישט אנטיילנעהמען; פארוואס איז אפגעשלעפט געווארען זיין אפפאהרען פון רוסלאנד נאכדעם, ווי ס׳איז שוין געווען בעשטימט, ער זאל אוועקפאהרען — דאס איז א טראגישער סוד, וועלכער איז ביז איצט נישט אויפגעקלערט געווארען.

זייענדיג ארעסטירט, בעת דער אויספארשונג און אין געריכט, האט זיך לעבעדינצעוו אפגעזאגט אנצוגעבען, ווער ער איז און בכלל צו געבען וועלכע עס איז נישט ערקלערונגען און צו ענטפערען אויף וועלכע ס׳איז פראגען. ער האט זיך געהאלטען, ווי אנ׳אויסלענדער און גערעדט רוסיש מיט א שטארקען איטאליענישען אקצענט.

די אכראנע האט אהן צווייפעל געוואוסט, ווער ס׳איז מאריא קאלווינא, נאר זי האט נישט געפונען פאר נויטיג וועגען דעם מיטצוטיילען דעם געריכט. דער פארזיצער פון קריגס-געריכט, וואס האט גע׳משפט לעבעדינצעוו׳ן און זיינע חברים, האט איהם פארגעלעגט, ער זאל זאגען דעם אמת וועגען זיין פערזאן, ווייל אנדערש, האט ער זיך אויסגעדריקט, וועט מען האלטען, „אז איהר שטאמט פון יודא׳ס שבט״. לעבעדינצעוו האט דערויף געענטפערט מיט א פעראכטענדיגען שמייכעל.

די איטאליענישע געזאנדשאפט אין פעטערבורג האט אונטערגענומען געוויסע שריט, כדי צו ראטעווען פון טויט דעם כלומרש׳טען איטאליענער מאריא קאלווינא. צו לעבעדינצעוו׳ן, וועלכער איז געזעסען ארעסטירט אין פעטראפאוולאווסקער פעסטונג, איז געקומען דער סעקרעטאר פון דער איטאל ענישער געזאנדשאפט און איהם געבעטען צו ענטדעקען, צי איז ער טאקע מאר יא קאלווינא, און צי איז ער בכלל אנ׳ איטאליענער, אונאפהענגיג פון נאמען, דאן וועט געטון ווערען אלץ, כדי איהם צו ראטעווען.

לעבעדינצעוו האט דעם דיפלאמאט אויפגענומען זעהר העפליך, נאר ער האט זיך אפגעזאגט צו געבען וועלכע עס איז נישט ערקלערונגען. דער סעקרעטאר פון דער געזאנדשאפט האט איהם דאן געזאגט, אז אזוי ווי ס׳זענען דא ספקות וועגען זיין פערזאן, וועט די געזאנדשאפט דאך טון אלץ, אבי איהם צו ראטעווען. צו דער ערקלערונג האט זיך לעבעדינצעוו בעצויגען אינגאנצען גלייכגילטיג.

דער איטאליענער איז געווען איבערראשט סיי מיט דער אויסערגעוועהנליכער קאלטבלוטיגקייט, וועלכע דער פערורטיילטער האט ארויסגעוויזען פאר׳ן טויט, סיי פון דער פראזע, וועלכע לעבעדינצעוו האט איהם געזאגט ביים געזעגענען זיך: „גראציע ע טאנטע בעללע קאזע״. (א דאנק. די הארציגסטע גרוסען).

די דאזיגע פראזע האט געמאכט אין איטאליען א סענסאציע. עס זענען אנגעטראגען קלאנגען, אז די עקזעקוציע איבער לעבעדינצעוו׳ן איז אפגעלעגט געווארען אויף א טאג. ס׳איז נישט אויסגעשלאסען, אז אין לעצטען טאג האט לעבעדינצעוו ענטדעקט, ווער ער איז, אז ר׳איז נישט קיין איטאליענער, כדי צו טיילען דעמזעלבען גורל, וואס וואס זיינע פער׳משפט׳ע חברים.

דער שלוס פון דער טראגעדיע איז איינגיכען געקומען, אין עטליכע טעג ארום נאכ׳ן בעזוך פון איטאליענישען דיפלאמאט איז פערעפענטליכט געווארען, אז לעבעדינצעוו און זיינע זעקס חברים זענען אויפגעהאנגען געווארען.

דער לעצטער בריף, וועלכען לעבעדינצעוו האט אנגעשריבען פון דער טורמע, איז געווען קיין רוים, צו דער איטאליענישער פאמיליע, מיט וועלכער ער האט זיך אזוי בעפריינדעט. דעם בריף האט מסתם איבערגעשיקט איינער פון די אדוואקאטען און ער האט ענטהאלטען בלויז די פאלגענדע ווערטער: „סאלוטי דעל אלטראווע. לאדא״. (א גרוס פון ערגעץ אנדערש. וסעוואלאד).

וועגען דער פערזאן פון לעבעדינצעוו-קאלווינא האט מען אין איטאליען זעהר פיל געשריבען: די בלעטער זענען געווען פול מיט ארטיקלען, ערצעהלונגען און ערינערונגען וועגען אומגעקומענעם „רעוואלוציאנער. איינינע אויטארען האבען לעבעדינצעוו׳ן גענומען אלס סוזשעט פאר דראמען און אנדערע ליטעראריש ווערק.

אין רוסלאנד האט אויף דער טעמע פון די זיבען הינגעריכטעטע רעוואלוציאנערען אנגעשריבען זיין בעריהמטע „ערצעהלונג וועגען זיבען געהאנגענע״ דער גרויסער רוסישער שריפטשטעלער לעאניד אנדרעיעוו. דאס איז דאס שטארקסטע ווערק אין דער וועלט-ליטעראטור, וואס בעהאנדעלט אין א קינסטלערישער פארם דאס פראבלעם פון טויט-שטראף און די איבערלעבענישען פון א מענש, וואס איז פער׳משפט צום טויט.

אט ווי אזוי אנדרעיעוו האט געשריבען וועגען געריכט איבער די רעוואלוציאנערען:

(פארטזעצונג קומט)

CERES שפייז-פעטם

איז פריש אנגעקומען, צו בעקומען אין אלע קאלאניאל-געשעפטען. די אויסארבייטונג פון צערעס-שפייז-פעטם אין אונזערע פאבריקען שטעהט שטענדיג אונטער דער פערזענליכער השגחה פון הרב שמחה פרענקעל מסקאווינא, און דער שפייז-פעטם קען רעקאמענדירט ווערען אלע פרומע יודען. 1234

Saturnia, S. A. Warszawa.

דער וועג אהין א צוריק

צום 10-טען יאָהר-טאָג פון דער פעברואַר-רעוואָלוציע אין רוסלאַנד

דעם 12 טען מערץ (28-טען פעברואַר לויט'ן אלטען סטיל) איז אויסגעבראָכען די צווייטע גרויסע רעוואָלוציע אין רוסלאַנד, און אין א טאָג אַרום האָט צאַר ניקאָלאַי II, נאָך עטליכע אומזיסטע פרובען זיך אַדורכצובעקומען אין „צאַרסקאָיע סיעלאָ", אונטערן דרוק פון עטליכע דומע-דעפוטאַטען און די הויפט-שטעבען פון דער ארמיי אונטערגעשריבען זיין אבדיקאַציע פון טראָן.

די אבדיקאציע פון צער איז געוועזען א מין אמטליכע בעשטעטיגונג פון דער רעוואָלוציע, וועלכע איז אייגענטליך געוועזען אַ פאָרשפּיל צו דער באָלשעוויסטישער אַזוי-גערופענער אָקטאָבער-רעוואָלוציע.

עס וואָלט געוועזען פאַלש צו מיינען, אַז די רעוואָלוציע פון 1917 איז געשעהן פלוצים, אַז זי שטעהט נישט אין צוזאַמענהאַנג מיט די געשעהענישען פון 1905 און 1906 דאַמאָלס איז פאַרגעקומען אַ פרוב פון די כּוחות, וועלכע האָט זיך אַ דאַנק דער ענערגיע פון סטאָליפינען פערענדיגט מיט אַ נצחון פון דער צאַרישער רעגירונג. אין גרונד אָבער גענומען זענען אַלע קעמפענדע עלעמענטען געבליבען אויף זייערע ערטער און די מלחמה ווי אויך די אומגעלומפערטע אינערליכע פּאָליטיק פון דער צאַרישער רעגירונג האָבען אויפגעלעבט און געקרעפטיגט די רעוואָלוציאָנערע כּוחות.

ביי די בעדינגונגען, אין וועלכע עס האָט געלעבט רוסלאַנד אין אָנפאַנג פון דעם XX טען יאָהר-הונדערט איז די רעוואָלוציע געוועזען אונפערמיידליך. די צאַרישע רעגירונג האָט זיך מיט אַלע כּוחות געהאַלטען פאַר'ן אַבסאָלוטיזם, פאַר דער אונבעגרענעצטער הערשונג איבער דעם אונגעהויער גרויסען לאַנד און האָט זיך געשטיצט אויף דעם שוואַכען, דעגענערירטען קלאַס פון די „דוואָריאַנעס", זי האָט איינגעשפּאַרט אָפּגעשטופּט פון זיך אַלע לעבעדיגע כּוחות פונ'ם לאַנד, די פּראָגרעסיווע און מעסיגע עלעמענטען, און האָט האַרטנעקיג געזייעט שנאה, קלאַסען- און- נאַציאָנאַלען האַס.

דאָס אַלץ האָט אויף אַ פאַטאַלען אופן געפיהרט צו אַ קאַטאַסטראָפע, די רעוואָלוציע פון 1905 איז געוועזען די לעצטע ווארנונג. ניקאָלאַי דעם II טענ'ס רעגירונג האָט די רעוואָלוציע דער-

שטיקט, אָבער זיך גאָרנישט געלערנט און איז ווייטער געגאַנגען מיט דעם זעלבען וועג און דאָס האָט געפיהרט צו אַ נייער, דאָס מאָל זיגפולער רעוואָלוציע.

די רעוואָלוציע איז נאָך פערשאַרפט און פערשפּיצט געוואָרען אַ דאַנק דער מלחמה און אַ סך שטריכען פון דער רעוואָלוציע האָבען געטראָגען דעם בלוטיגען שטעמפּעל פון דער מלחמה-צייט. אָבער די רעוואָלוציע אַן און פאַר זיך איז געוועזען אַן'אונפערמיידליכער פּועל יוצא פון דעם גאַנצען אינערליכען לעבען פון דעם לאַנד פון דער אָרדנונג, וועלכע האָט פערפיהרט דאָס לאַנד אין אַ שטומפּען ווינקעל, פון וועלכען עס איז שוין נישט געווען קיין פרידליכער

אויסוועג. עס איז געבליבען נאָר אַ געוואַלט וועג און דער וועג איז געשאַפען געוואָרען נישט דורך עפּעס אַן' אָרגאַניזירטער גרופּע, נאָר סטיכיש. עס האָבען זיך בעוואויגען גאַנצע פאָלקס-מאַסען, וועלכע זענען דערפיהרט געוואָרען צו פערצווייפלונג דורך דער הערשענדער מאַכט.

נאָך פעברואַר איז געקומען אָקטאָבער, נאָך דער פעברואַר-רעוואָלוציע, אין אָקטאָבער — די באָלשעוויסטישע איבערקעהרעניש. פאַר די פאָלקס-מאַסען איז די צווייטע איבערקעהרעניש געווען אַ פאָרטזעצונג פון דער ערשטער פאַר די אָנפיהרער פון דער באָלשעוויסטישער איבערקעהרעניש איז דאָס געווען דער אָנפאַנג פון אַ אינטערנאַציאָנאַלער פּראָלעטאַרישער רעוואָלוציע.

ווי אַזוי עס זאָל נישט אויספאַלען די צוקונפט פון רוסלאַנד — אייגס איז קלאָר, אַז צו קיין מאָנאַרכיע וועט מען זיך נישט צוריקקעהרען. דער וועג איז שוין איינמאָל אַדורכגעגאַנגען און די רעוואָלוציע האָט געמאַכט צו דעם וועג איינמאָל פאַר אַלע מאָל אַ סוף. די ברייטע רוסישע פאָלקס-מאַסען זענען אַרויף אויף דער פּאָליטישער אַרענע און צוריקשטופען זיי איז שוין נישטאָ קיין מעגליכקייט. זיי האָבען זיך שוין אויסגעלערנט צו בענוצען זיך מיט זייערע רעכט און וועלען זיך שוין פון די רעכט נישט אָפּזאָגען.

צוזאַמען מיט דער אַליינהערשאַפט איז אויך אָפּגעשטאָרבען אויף אייביג דער פּריווילעגירטער קלאַס פון די דוואָריאַנעס און דער אַלטער אופן פון דעם ערד-בעזיץ. עס וועט נאָך פערבלייבען אין רוסלאַנד אַ ירושה פון דער רעוואָלוציע: די רעכט פון בעזונדערע נאַציאָנען אויף פרייע ענטוויקלונג און אויף אַ ברייטער זעלבסטפערוואַלטונג.

און ווי מ'זאָל די פעברואַר-רעוואָלוציע נישט אָפּשאַצען, — אין ענטגילטיגען אָפּשאַפען פון סאַמאָדערזשאַוויע, אין אויפוועקען די פאָלקס-מאַסען, אין ערוואַכונג פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אין דער אַמאָליגער גרויסער אימפּעריע — אין דעם ליגען די אונבעשטרייטבאַרע היסטאָרישע פערדינסטען פון דער דאָזיגער רעוואָלוציע.

א. ל-ן.

א נאכט אין שושן-הבירה

גוט יום-טוב, ליבע ברידערלעך,
אַ שמחה, אַ נחמה,
מיר האָבען היינט אין המן'ן
דערלעבט דאָך אַ נקמה.

דערפאַר זיך משמח זיין,
וועלען מיר גאָר וואָרעם,
און זיין ביי אחשורוש'ן
פערברענגען אין זיין האַרעם

שבת-נאַכט דעם 19-טען
אין זאַל פון פילהאַרמאָניע,
ס'וועלען רוישען 2 אָרקעסטערס דאָרט
אַ טשאַרלסטאָן - סימפאָניע.

די העלדען פון מגילה וועט
איהר טרעפען דאָרט כּסדר,
און ושתי קומען וועט אליין
און דוקא גאָר אָהן קליידער...

ס'וועט זיין דאָרט אגנוער אסתר'ל
און אויך אפילו זרש
זיי וועלען ממש באָדען זיך
אין ים פון באָמבאָניערעס...

ס'וועט זיין דער שעהנסטער מאַסקאַראַד
וואָס לאָדז וועט לאַנג געדענקען,
מיט ווינקעלעך עקזאָטישע
פון ליבע און פון בענקען...

2 ביי נאַכט וועט איהר הערען
דורכ'ן ראַדיאָ-טעלעפאָן
מיט לאָיד-דושאָרדוש און ושאַבאָטינסקי,
מיט קלאַראַ-יאָנג, אברהם'טשע קאָן
און מען וועט אויך געהן אַ ריקוד
לוסטיג אין א קאַראַהאָד,
און דער הויפּט — לינת-הצדק
קויפען וויל אַ סאַמאָכאָד.

סאַניטאַר אויפזיכט אין די יודישע קאָלאָניעס אין ארץ-ישראל.

ירושלים, (יט"א) אין הסכם מיט'ן אָבמאַך צווישען דעם געזונדהייטס-דעפּאַרטאַמענט ביי דער ארץ-ישראל רעגירונג אין דעם „ועד-הבריאות" ביים ציוניסטישען עקזעקוטיוו, לויט וועלכען די רעגירונג דאַרף דעקען אויך די הוצאות פאַר סאַניטאַרען-אויפזיכט אין די יודישע קאָלאָניעס, זענען לויט'ן פאָרשלאָג פון „ועד-הבריאות" נאָמינירט געוואָרען 3 נייע יודישע סאַניטאַר-אינספּעקטאָרען. די סאַניטאַר-אינספּעקטאָרען וועלען האָבען דעם אויפזיכט איבער דעם סאַניטאַרען צושטאַנד אין די יודישע קאָלאָניעס אין די דיסטריקטען יפו, חיפה און נצרת.

די ארט-אַקציע אין לאָנדאָן.

לאָנדאָן, (יט"א) דאָ איז פאָרגעקומען אַ גרויסע פערזאַמלונג געווידמעט דער טעטיגקייט פון „אָרט" אין ענגלאַנד. דעם פאָרזיץ אויף דער פערזאַמלונג האָט געפיהרט מאַיאָר נאַטאַן. אַן'אויספיהרליכען רעפעראַט וועגען דער לאַגע פון די יודישע מאַסען אין פוילען און אין סאָוויעט-רוסלאַנד האָט געהאַלטען ד"ר סיגנאַלאָווסקי. פיל אָרגאַניזאַציעס האָבען איינגעלאַדען ה' סיגנאַלאָווסקי צו האַלטען רעפעראַטען וועגען דער „אָרט" טעטיגקייט וואָס געפינט אַ סימפּאַטיע אָבקלאַנג צווישען דער יודישער בעפעלקערונג אין ענגלאַנד.

די לאַנד-פּאָליטיק פון די טשעכאָ-סלאָוואַקישע ציוניסטען.

פּראָג. (י.ט.אַ.) דער צענטראַל-קאָמיטעט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין טשעכאָסלאָוואַקיי האָט אויף זיין לעצטער פּלענאַר-זיצונג אין פּראַג בעהאַנדעלט אַלע פראַגען וואָס זענען פערבונדען מיט דער לאַנד-פּאָליטיק. ווי בעקאַנט זענען אין דער פראַגע פון דער ציוניסטישער לאַנדעס-פּאָליטיק אין טשעכיען בעוועזען גרויסע מיינונגס פערשידענהייטען, וועלכע האָבען אַפילו בשעתו דערפיהרט צו אַ דימיסיע פון פּאָרזיצער פון יודישען נאַציאָנאַל-ראַט ד"ר זינגער, וועלכער רעפּרעזענטירט די מעסיגערע ריכטונג פון דער יודישער נאַציאָנאַלער פּאָליטיק און שטרעבט גיכער צו אַ פערשטענדיגונג מיט דעם מעהרהייטס-פאָלק, דאַגעגען רעפּרעזענטירט ד"ר מאַרגאָליס די פּרינציפּיעלע נאַציאָנאַלע פּאָליטיק פון דער יודישער מינדערהייט אין ענגער צוזאַמענאַרבייט מיט אַנדערע מינדערהייטען אין טשעכיען. די דריטע ריכטונג. וואָס האָט אינגאַנצען געגירט די לאַנדפּאָליטיק האָט נישט געפונען קיין אָפּקלאַנג. נאָכדעם ווי דר. זינגער האָט פעסטגעשטעלט, דאָס אויך ער איז מסכים מיט'ן פּרינציפּ פון דער מינדערהייטס-פּאָליטיק האָט דער צ. ק. פעסטגעשטעלט, אַז אין דער פראַגע הערשט אַן'איינשטימיגקייט און דערפאַר איז די דימיסיע פון דר. זינגער נישט אַקטועל. דר. זינגער האָט זיין דימיסיע צוריקגעצויגען.

„החלוץ" - צוזאַמענפאָהר אין דייטשלאַנד.

בערלין (יט"א) דאָ האָט זיך געעפענט די פינפטע לאַנדעס-קאָנפערענץ פון דער „החלוץ" אָרגאַניזאַציע אין דייטשלאַנד. אין דער קאָנפערענץ נעמען אַנטייל 32 דעלעגאַטען ווי אויך פיל געסט. די איצטיגע קאָנפערענץ דאַרף גענוי און אויספיהרליך בעהאַנדלען אַלע פּראָבלעמען וואָס שטעהן אויפ'ן טאָג-אָרדנונג, און דאַרף אָנצייכענען די ריכט-ליניען פון דער ווייטערדיגער אַרבייט.

-----

600 פּסיכיש - קראַנקע יודען אין ליטע.

קאָוונע, (יט"א) דער גרינדער פון דער יודישער געזעלשאַפט צו שיצען די פּסיכיש - קראַנקע אין ליטע דאָצענט פון ליטווישען אוניווערזיטעט ד"ר לאַזאַראָן האָט אויסגערעכנט, אַז אין ליטע זענען פערהאַן פון 5 ביז 6 הונדערט פּסיכיש-קראַנקע יודען. אין איינציגען מלוכה'שען קראַנקען - הויז פאַר פּסיכיש קראַנקע אין קאַלוואַריע געפינען זיך 25 % יודען אויף 225 קריסטען.

עמיגראַציע פון ליטווישע יודען וואַקסט.

קאָוונע, (יט"א) צוליב דער פערערגערונג פון עקאָנאָמישען מצב האָט זיך די יודישע עמיגראַציע פון ליטע פאַר די לעצטע חדשים שטאַרק פערגרעסערט. בלויז דורך דער פערמיטלונג פון „עמיגדירעקט" זענען די לעצטע חדשים אָפּגעפאָהרען 200 יודישע עמיגראַנטען קיין דרום-אַפריקע, אורוגוואי, ארגענטינע און אַ קליינעם טייל אויך קיין אַמעריקאַ.

KLINIKA
Położniczo-Ginekologiczna
D-rá med.
S. Druebina
6-go Sierpnia 15-17, tel. 53-10
I i II klasa. 141

Miejski Kinematograf Oświatowy
Wodny Rynek.

היינט און פאָלג. טעג! פאַר דערוואַקסענע!
דאָס גרויסע מייסטערווערק אין 10 גרויסע אַקטען
„דער צאַרישער קוריער"
(KURIER CARSKI)
מיט Natalja Kowanko און Iwan Mozżuchin
אין די הויפּט - ראָלען. 1446

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאָנסטאַנטינער 5
נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונד.
פרייזען ביליגע! בעראַטונג אָהן געצאָהלט

מעטאַל-בעטען
דראָטענע און געבעטע מאַטראַצען, קינדער-וואָגען ביליג און געגען גוטע בעדינגונגען אין „DOBROPOL"
Piotrk. 73 (אין הויף)
זעמטליכע רעפּעראַטורען ווערען אָנגענומען. 751

Dr. med. Ludwik
Rapeport
Pr. Narutowicza 25
(Dzielna) tel. 44-10.
ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן - קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 1 ביז 2
און פון 4 ביז 7 אָוענד.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78
הויט און וועגערישע קראַנקה, רענטגען און ליכט-הייל אינסט.
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוענד

לעטשניצע „VITA"
פאַר קומענדע קראַנקע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען אויף פעטריקאַווער 45, טעל. 47-44.
ביי דער לעטשניצע באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריום אויף דער שטעל, קאַבינעט פון פיזיקאַלישע טעראַפּיע, קוואַרין-לאַמפּ, בערגזון, לאַמפּ „אולטראַ זון", סאָלוקס, בערגאָנטי'ס ענטפּעטונגס-אַפּאַראַט, עלעקטריזאַציע, ליכט-בעדער. דענטיסטיש - ערצטליכער קאַבינעט. ערצטליך קאָמפּעטענטער קאַבינעט. בעראַטונגס-שטעלע פאַר מוטערס.

אינערליכע קראַנקהייטען:
ד"ר מ. דאַווידאָוויטש
ד"ר י. איטעלסאָן
ד"ר ה. קרישעק
ד"ר אַ. אוריסאָן
קינדער-קראַנקהייטען:
ד"ר י. קאַפּלאַנסקי
ד"ר יוזעף כהן
ד"ר סאַמעט-מאַנדעלס
הויט-, וועגערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען:
ד"ר ע. עקערט
ד"ר וו. לאַגינאַווסקי
נערווען-קראַנקהייטען:
ד"ר מ. אורבאַך
אויגען-קראַנקהייטען:
ד"ר איגנ. מאַרגאָליס

כירורגישע קראַנקהייטען:
ד"ר מ. דאַבולעוויטש
ד"ר מ. קאַנטאָר
ד"ר ע. קוניג
פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע:
ד"ר מ. מאַטשעווסקי
ד"ר אַ. פאַגאַזשעלסקי
ד"ר ר. רייטלער-קוריאַנסקאַ
ד"ר י. שווייצער
האַלז-, נאָז-, אויערען, שטימע, שפּראַך-שטערונגען א. ז. וו.
ד"ר אַ. מאַזור
האַלז-, נאָז- און אויערען-קראַנקהייטען:
ד"ר אַ. זשעבראָווסקי

מויל-און ציינער-קראַנקהייטען,—ערצטען-דענטיסטען:
ל. געצאָוו
ה. האַלפּערין
פּערסטער-לייזעראָוויטש
פ. ראָזען
באַקטעריאָלאָגיש-כעמ. לאַבאָראַטאָריום ד"ר זשורקאָווסקי.
רענטגען. היילונג פון שפּראַך-שטערונגען, שטימע, שטאַמלען א. אַ. וו. דיאַטערמאַ. היילמאַסאַזש. אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין. אָפּעראַציעס און אָפּאַטרונקעס. וויזיטען אין שטאָט, בריקען, גאָלדענע קאָראָנען און קינסטליכע ציינער.—די לעטשניצע איז אָפען פון 9 פריה ביז 8 אָוו. און זונטאָג פון 9 ביז 2 נאָכמיטאָג.

רעפאַרמאַצקע פּילען
מיט דער מאַרקע גייסטליכער בעקאַנט פון יאָהר 1602 רעגולירען דעם מאָגען, שיצען פון רעוומאַטיזם, לעבער-ליידען, געגען דיקקייט, אַטרעטיזם, דאָס קומען בלוט אין קאָפּ, שטילען די יסורים פון העמאָראָידען, רייניגען דאָס בלוט און בייגעגען צו אָבסטרוקציע — אַ גינסטיג דורכרייניגונגס-מיטעל.
צוגעברויכען 1 אָדער 2 פּילען אַ נאַכט.
פּרייז פון אַ שאַכטעל 1.35. אויסאַרבייטונג פון דער אַפּטייק

Karczewski, Tuszyński, Warszawa, Trębacka 4
צו פערלאַנגען אין די אַפּטייקען און סקלאַדען מיט'ן „גייסטליכען" (Zakonnik). 479

סימפּעטאַרין — כירורגישע
קלִיניק
פון די דאָקטוירים שאַרלאַטאַ-איינגעראָוואַ, רייטלער-קוריאַנסקאַ, מיכאַל קאַנטאָר, און י. כּוים.
לאָדז, אַנגראַדאָוואַ 10, טעל. 13-57.
I. און II. קלאַס.
אַמבולאַטאָריום. 197

לאָדז, 18-טען מערץ 1927

נייער פאָלקסבלאַט

לאָדז, 18-טען מערץ 1927

פֿערברעכען און שטראָף

פֿון דניאל טשאַרני

די מאָדערנע יוסטיץ ווייסט שוין, אַז היינטיגע צייטען קאָן נישט דער פֿערברעכער געמשפּט ווערען לויט'ן שאַבלאָן פֿון האַרטען, פֿערגליווערטען געזעצבוך, ווי יעטוועדער פֿערברעכער ווערט אונטערגעפֿיהרט אונטער אַ געוויסען אַרטיקעל, וואָס פֿאָדערט די אָדער יענע געוויסע שטראָף.

די מאָדערנע יוסטיץ סטאַרעט זיך קודם כל אַרויסצוגעפֿינען דעם הינטערגרונד פֿון יעטוועדען פֿערברעכען, ווי אויך אויסצושטודירען דעם פּסיכישען און פּאַטאָלאָגישען צושטאַנד פֿון דעם געמשפּט'ען און זיך קלאָר מאַכען אויף וויפֿיל גראַד איז דער געגעבענער פֿערברעכער טאַקע שולדיג פֿאַר זיין זינד און ווי האַרט אָדער מילד ער דאַרף בעשטראָפֿט ווערען.

דער הויפּט-צוועק פֿון יעטוועדער שטראָף איז דאָך נישט נאָר אָנלערנען דעם פֿערברעכער און זיינס גלייכען, אַז אויף להבא זאָל זיך שוין נישט וועלען בעגעהן אַזעלכע פֿערברעכענס, נאָר אויך — און דאָס איז טאַקע דער עיקר — געבען דעם שולדיגען די מעגליכקייט זיך אויסצובעסערען און תשובה טון פֿאַר זיינע זינד.

דעריבער פֿערזעצט מען איהם אין תּפֿיסה, וואו דער פֿערברעכער בלייבט אויג אויף אויג מיט זיין איינענעם געוויסען און אויג אויף אויג מיט זיינע „באַרמהערציגע" מדריכים, וואָס פּאַסען אויף איהם אויף.

די ערפֿאַהרונג בעווייזט אונז, אַז גראַד דער סאַמע האַרבער שטראָף און שוץ-מיטעל, ווי טויט-שטראָף, דערגרייכט נישט זיין צוועק, ווייל דורך דעם וואָס מען ברענגט אום פֿיזיש דעם פֿערברעכער (אַלס אַקט פֿון נקמה) הייסט נאָך נישט, אַז דאָס פֿערברעכען גופֿא הערט אויף צו עקזיסטירען...

ס'איז אַן אַלטער כלל, אַז „עבירה גוררת עבירה", אַז איין פֿערברעכען (מעג ער זיין אַפֿילו יורידיש געזעצליך) רופֿט אַרויס אַ צווייטען פֿערברעכען, און ס'איז גילטיג נישט נאָר אויף דעם פּאָליטישען געביט, נאָר אַפֿילו אויף דעם קרימינעלען.

שוין משום דערפֿאַר, וואָס דער עצם מין פֿערברעכען, אויף וועלכען געביט עס זאָל נישט זיין, איז תּמיד רעלאַטיוו, איז תּמיד אָפּהענגיג פֿון דער אָדער יענער פּאָליטישער, סאָציאַלער און ווירטשאַפֿטליכער סיטואַציע, און מיר זעהען דאָס בעשיינפּערליך אין רוסלאַנד, וואו די פּאָליטישע קאַטאָרזשאַנטעס פֿון דער צאַרישער רוסלאַנד זענען אין סאָוועטישער רוסלאַנד די גרעסטע יחסנים, וואו די נעכטיגע „מערדערס" זענען היינטיגע „קדושים", און פֿערקעהרט, די נעכטיגע „קדושים" זענען היינטיגע מערדערס, און אַזוי אויך אויפ'ן קרימינעלען געביט, ווען אין די יאָהרען פֿון מיליטערישען קאָמוניזם פֿלעגט די טשעקאַ שיסען פֿאַר אַ גאָלדענעם פֿינפֿערל אָדער אַ פּאָר דאָלאַר, און אין די יאָהרען פֿון „נעפּ" קאָנסטו שוין פֿראַנק און פֿריי אין יעטוועדער מלוכה-באַנק בייטען גאָלדענע מטבעות און וואַליוטע וויפֿיל דיין האַרץ גלוסט...

און וויבאַלד דער עצם פֿערברעכען איז רעלאַטיוו, מוז אויך, פֿערשטעהט זיך, די שטראָף זיין רעלאַטיוו, ד. ה. מען מוז תּמיד נעמען אין אַכט דעם טאָן און הינטערגרונד פֿונ'ם געגעבענעם פֿערברעכען, ווי אויך דעם פּסיכישען און מאַטעריעלען מצב פֿונ'ם שולדיגען.

און ווי באַלד סיי דאָס פֿערברעכען און סיי די שטראָף זענען נישט מעהר ווי רעלאַטיווע בעגריפֿען, פֿרעגט זיך, צי האָט אַ וועלכע נישט איז מלוכה (בורזשואַזע אָדער סאָציאַליסטישע) דאָס רעכט צו בענוצען זיך מיט טויט-שטראָף, וואָס בעדייט אָפּנעמען ביי דעם פֿערברעכער די מעגליכקייט נישט נאָר צו רעהאַבּיליטירען זיך, צו חוזר בתשובה זיין, נאָר אויך אַפֿילו צו ווערען בעגנאָדיגט און בעפֿרייט ביי געוויסע נייע אומשטענדען און סיטואַציעס?

אמת, יעטוועדער מלוכה (מעג זי זיין אַ בורזשואַזע אָדער סאָציאַליסטישע) בעפֿינט תּמיד אַן אויסרייד, אַז זי פֿיהרט איין טויט-שטראָף צוליב שיצען די געגעבענע אָרדנונג פֿון לאַנד, ד. ה. צוליב זעלבסטשוץ... און צוליב זעלבסט שוץ איז דאָך כלומרשט אַלץ ערלויבט. אָבער די סטאַטיסטיק בעווייזט אונז, אַז די צאָהל קאַפּיטאַלע פֿערברעכענס (מאָרדען, רציחות) איז אויף אַ האָר נישט געמינערט געוואָרען אין די לענדער, וואו עס בושעוועט די טויט-שטראָף און זי איז אויף אַ האָר נישט פֿערגרעסערט געוואָרען אין די לענדער, וואו טויט שטראָף איז איינמאָל פֿאַר אַלע מאָל אָפּגעשאַפֿט געוואָרען.

אַזוי, למשל, זעהען מיר, אַז די לענדער, וואו עס עקזיסטירט נישט קיין טויט-שטראָף (בעלגיען, האָלאַנד, נאָרוועגיען, עסטרייך, איינציגע קאַנטאָנען פֿון דער שווייץ, איינציגע שטאַטען פֿון נאָרד אַמעריקאַ) איבערראַשען אונז גאָרנישט מיט אַזעלכע קאַפּיטאַלע פֿערברעכענס, ווי די לענדער, וואו טויט-שטראָף איז נאָך אין פֿולער קראַפֿט (רוסלאַנד, דייטשלאַנד, פּוילען, רומעניען און אַנד.)

אמת, סאָוועט-רוסלאַנד האָט זיך געהאַט פֿערמאָסטען אין 1920 יאָהר אָפּצושאַפֿען דעם דאָזיגען באַרבאַרישען שטראָף-מיטעל, אָבער זי האָט זיך באַלד געמוזט צוריקקעהרען צו איהם טאַקע צוליב דעם אויבען אָנגעגעבענעם אויסרייד.

און אויך די סאָציאַל-דעמאָקראַטען פֿון דייטשלאַנד האָבען פּרובירט אין 1919 דורכצופֿיהרען דורך דער דעמאָלטיגער נאַציאָנאַלער פֿערזאַמלונג אַ געזעץ געגען טויט שטראָף, אָבער ער איז דורכגעפֿאַלען מיט אַ מעהרהייט פֿון סך הכל 30 שטימען! (פֿאַר טויט-שטראָף זענען געווען 158 שטימען, געגען — 128).

ס'איז אָבער כדאי צו בעמערקען, אַז פֿון די 30 פֿרויען, וואָס האָבען אָנטייל גענומען אין דער דאָזיגער אַפּשטימונג זענען 21 פֿרויען געווען פֿאַר טויט-שטראָף! ד. ה. אַז צוליב אָט די דאָזיגע 21 „באַרמהערציגע" דייטשקעס האָבען די דייטשע הענקערס נישט פֿערלוירען זייערע ביזנעס...

דאָך אָבער איז די ליבעראַלע דייטשע געזעלשאַפֿטליכקייט נאָך עד היום זעהר אויפֿמערקזאַם צו יעדען טויט-אורטייל, און ס'טרעפֿט אָפֿט, אַז די פּרעסע מישט זיך אַריין אינ'ם גורל פֿון די פֿעראורטיילטע און פֿאָדערט אויף איבערצוקוקען דעם בעשלוס פֿונ'ם געריכט, אַנווייזענדיג, אַז אפשר האָט זיך דאָס געריכט נישט גענוג פֿערגרונטעוועט אין די סבּות, וועלכע האָבען דעם פֿעראורטיילטען געטריבען צו דעם אָדער יענעם פֿערברעכען.

אַזאַ פֿאַל איז לעצטענס געווען מיט די צוויי באַה-אַטענטעטער וועבער און שלעזינגער, צוליב וועלכע עס זענען אומגעקומען עטליכע און צוואַנציג פּאַסאַזשירען און וועלכע זענען פֿערמשפּט געוואָרען צום טויט. אָבער די געזעלשאַפֿטליכע מיינונג האָט שטאַרק אָנגעגריפֿען און אויפֿגעוויזען, אַז די דאָזיגע צוויי יונגעלייט זענען גאָרנישט קיין פּראָפֿעסיאָנעלע פֿערברעכער, אַז זיי זענען נאָר קרבנות פֿון דער שלעכטער ווירטשאַפֿטליכער לאַגע, פֿון דער אַרבייטסלאָזיגקייט וכדומה, און עס איז אַ סברא, אַז מען וועט דעם טויט אורטייל איבער זיי אַפּשרייען.

צי איז מעגליך אַזאַ פֿאַל אין סאָוויעט רוסלאַנד?

צי איז מעגליך, אַז די געזעלשאַפֿטליכע מיינונג פֿון דעם ראַטען-פֿערבאַנד זאָל זיך איינשטעלען פֿאַר דעם גורל פֿון וועלכען עס איז פֿעראורטיילטען צום טויט?

געוויס נישט!

ווייל די נייע געזעצגעבונג פֿון לאַנד שטעהט אויף דעם שטאַנדפּונקט, אַז נישט די עצם „שולד" פֿונ'ם פֿערברעכער גופֿא איז וויכטיג, נאָר דער מהות פֿונ'ם פֿערברעכען בכלל, ד. ה. זיין סאָציאַלער שאָדען און סאָציאַלע געפֿעהרליכקייט.

אין סאָוויעט-רוסלאַנד

און דעריבער טאַקע פּאַסירט זעהר אָפֿט, אַז וועלכער עס איז פֿערברעכען געגען אַ יחיד (ס'רעדט זיך דאָ נאָר וועגען קרימינעלע פֿערברעכענס) ווערט דערהויבען צו אַן אויפֿרעגענדיגען געזעלשאַפֿטליכען סקאַנדאַל, צו אַן אָנגריף געגען דער גאַנצער מלוכה אָרדנונג.

אַזוי, למשל, ווען איינער אַ בעאַמטער זאָל פֿערשווענדען געלד פֿון אַן אַנשטאַלט, וועט מען איהם נישט משפּט'ן נאָר פֿאַר דער עצם סומע, וואָס ער האָט פֿערשווענדעט, נאָר פֿאַר דעם אַקט פֿון פֿערשווענדען גופֿא (מעג עס זיין אַ רובעל צו אַ מיליאָן!), ווייל פֿערשווענדען געלד פֿון זיין אַנשטאַלט — הייסט פֿערשווענדען מלוכה-געלד און דאָס בעדייט אונטערגראָבען דעם אויטאָריטעט פֿון דעם גאַנצען רעגירונגס-סיסטעם, און וואָס גרעסער עס איז דער ראַנג פֿון דעם שולדיגען, אַלץ האַרבער פֿערשטעהט זיך, איז די שטראָף...

פֿאַר איין און דעמזעלבען פֿערברעכען ווערט אַ „ספּעץ" תּמיד בעקומען אַ גרעסערע שטראָף, איידער וועלכער עס איז קליינער בעאַמטער.

אָדער, למשל, ווען איינער צי עטליכע פֿערגוואַלטיגען אַ פֿרוי, הייסט עס נאָך נישט, אַז זיי האָבען פֿערגוואַלטיגט איינע אַ געוויסע פֿרוי מיט'ן נאָמען איגרעק, גאָר דאָס בעדייט, אַז די פֿערגוואַלטיגער האָבען זיך פֿערמאָסטען אויף דער עהרע פֿון אַלע פֿרויען בכלל און דורך זייער פֿערברעכערישער עבֿודה רייסען זיי אונטער די אומאָפּהענגיגקייט און פֿרייהייט, וואָס די פֿרויען אין רוסלאַנד האָבען בעקומען דורך דער רעוואָלוציע.

ס'איז גענוג אָנצווייזען אויף דעם פֿאַל פֿון די עטליכע און דרייסיג כוליגאַנעס, וועלכע האָבען אין סאַמע צענטער פֿון לענינגראַד פֿערגוואַלטיגט אַ קורסיסטקע און זיבען פֿון זיי זענען פֿערמשפּט געוואָרען צום טויט!

אין אַ געוועהנליכער צייט וואָלט מען פֿאַר אַזאַ פֿערברעכען (ווי שוידערליך עס זאָל נישט זיין) נישט פֿערמשפּט זיבען מענשען צום טויט, בפֿרט נאָך ווען די געזעצגעבונג איז נאָך דעם פֿערברעכען געווען בכח אַוועקצוגעהן צו אַ מיליציאַנער און אָנווייזען אויף דעם שענדליכען טאַט.

אָבער אין דער פּערזאָן פֿון אָט דער קורסיסטקע איז פּערזאָניפֿיצירט געוואָרען דאָס גאַנצע פֿרויענטום פֿון לאַנד, און וויבאַלד אַזוי, זענען זיי שוין נישט נאָר כוליגאַנעס פֿון קרימינעלען שניט, נאָר פּאָליטישע פֿערברעכער, געגען וועלכע עס קאָן שוין אָנגעוואַנדעט ווערען דער האַרבסטער שטראָף-מיטעל — טויט.

און אַזוי ווי מען קען יעדען קרימינעלען פֿערברעכער דערהויבען צו דער מדרגה פֿון אַ פּאָליטישען, איז קלאָר, אַז די געזעלשאַפֿטליכקייט פֿון לאַנד וועט נישט האָבען קיין מוט זיך איינצושטעלען פֿאַר די פֿעראורטיילטע, ווייל עס האַנדעלט זיך שוין וועגען זעלבסטשוץ... און ווער וועט דאָס געהן זאָגען דער מלוכה אַ דעה ווי אַזוי בעסער זיך צו שיצען?

אדרבא, די געזעלשאַפֿטליכקייט אין רוסלאַנד זאָגט נאָך אַמאָל אונטער די ריכטער, ווי אַזוי צו משפּט'ן, פֿאַמפּעט אָן דעם געריכט מיט האַס און נקמה-געפֿיהלען בנוגע די געמשפּט'ע און די ריכטער גופֿא, וועלכע קומען אַליין פֿון די פֿאַבריקען און זאַוואָדען, מוזען זיך צוהערען צו די הונדערטער און הונדערטער רעזאָלוציעס, וואָס די אַרבייטער נעמען אָן בנוגע דעם אָדער יענעם פּראָצעס.

אין אַלע געזעלשאַפֿטליכע פּראָצעסען קאָן מען לויט דער פּרעסע כמעט ווי פֿאָראויסזאָגען יעטוועדען אורטייל, ווייל דעם פֿערברעכער משפּט נישט דירעקט דער אָדער יענער ריכטער, נאָר עס משפּט איהם די גאַנצע געזעלשאַפֿט, וועלכע קאָן קומען עפֿענטליך צום וואָרט און אַזוי אַרום ווערען אַוועקגעשיקט אויף יענער וועלט צעהנדליגער און צעהנדליגער „פֿערברעכער", וואָס ביי אַנדערע בעדינגונגען וואָלטען זיי נישט נאָר בעקומען חוזר בתשובה זיין, נאָר אפֿשר אויך ווערען נוצליכע מיטגלידער פֿון דער אַרבייטער געזעלשאַפֿט, וועלכע האָט זיי פֿון זיך אַזוי גרויזיג אַרויסגעשפּיגען...

נאָר דאָס ערגסטע איז, וואָס אַזאַ מין „שפּילען מיט בלוט" איז, ווי געזאָגט, נאָך אַ גאַנץ קאַנאַפֿער הייל-מיטעל פֿאַר'ן געזעלשאַפֿטליכען אָדער מלוכה'שען אָרגאַניזם.

פֿאַלשע קאַרטען

ערצעהלונג — פֿון אָסיפּ דימאָוו

„איז עס נישט מאַגיע?" האָט אויסגערעדט עדי און האָט ווידעראַמאָל — צום וויפֿילסטען מאָל? — אָנגעקוקט אָט יונגע ווייבעל.

עדי איז 28 יאָהר אַלט אָבער לייכטזיניג, ווי אַ 23 יאָהריגער. דאָס יונג ווייבעל, מאַלי, איז 23, אָבער לייכטזיניג ווי אַ 19-יאָהריגע. מאַלי'ס מאַן איז 32 אָבער... וואָס איז ער אָבער, וועלען מיר שפּעטער זיך דערוויסען.

עדי און מאַלי זיצען ביידע אין איהר וואוינונג. עס איז אָוונט און דוקא א שפּעטער אָוונט. עס איז קאַלט אין דרויסען און וואַרים אין שטוב, און עס גליסט זיך נישט אַוועקצוגעהן. וואַרים איז עס דערפֿאַר, ווייל, ערשטענס, עס איז גלאַט וואַרים — מען האָט גוט אויסגעהייצט, און צווייטענס, ווייל ווען ער קוקט אויף מאַלי'ן ווערט עס איהם נישט וואַרים, נאָר הייס. מאַלי איז אַביסעל פֿעט — אָבער נישט צופֿיל; זי האָט קליינע הענטלעך און קליינע פֿיסלעך, שאַרפֿע, ווייסע ציין און שאַרפֿע (אַזוי איז דער איינדרוק) — שוואַרצע אויגען. זי קאָן אויפֿעסען מיט די אויגען און פֿערבייסען מיט די ציין. אָדער פֿערקעהרט — עס מאַכט נישט אָבער אויפֿעסען קאָן זי. זיצט ער און וואַרט — אויפֿגעגעסען צו ווערען...

„איז עס נישט מאָדנע?" האָט עדי נאָכאַמאָל געזאָגט. „איך קען אייך שוין עטליכע חדשים און קום אַלעמאָל צו אייך אין שטוב אַריין און ביז איצט האָב איך זיך קיינמאָל נישט בעגעגענט מיט אייער געעהרטען מאַן?"

„מיט מיינעם, וואָס?" האָט מאַלי מיט פֿערוואונדערונג אַ פֿרעג געטון.

„מיט אייער מאַן", האָט עדי איבערגעחזר'ט.

„מיר האָט זיך אויסגעדאַכט, אַז איהר האָט עפּעס אַנדערש געזאָגט".

„איך האָב געזאָגט: מיט אייער געעהרטען מאַן".

זי האָט איהם אָנגעקוקט, אָבער גאָרנישט געענטפֿערט. זי האָט געטראַכט.

ער האָט ווידער אויפֿגעהויבען זיינע אויגען און איהר אָנגעקוקט — צום וויפֿילסטען מאָל?

„ווי לאַנג קענען מיר זיך שוין?" האָט זי אַ פֿרעג געטון.

„פֿון זומער אָן. דאָס איז געווען פֿרייטאָג".

„איהר געדענקט דעם טאָג?" האָט זי שמייכלענדיג געפֿרעגט.

„אוודאי געדענק איך. פֿרייטאָג נאָכמיטאָג. ווי קאָן איך פֿערגעסען אַזאַ מאָמענט?"

„פֿאַרוואָס קאָנט איהר דען נישט פֿערגעסען; וויינציג פֿרויען האָט איהר בעגעגענט אין אייער לעבען?"

„פֿרויען זענען פֿערהאַן אַ סך. אָבער אַזעלכע ווי איהר — איז דאָ נאָר איינע".

זי איז געוואָרען רויט פֿון דעם קאָמפּלימענט, ווייל ביז אַהער האָט ער נאָך נישט גערעדט צו איהר, כאָטש ער איז געווען לייכטזיניג ווי אַ 23-יאָהריגער.

„וואָס מיינט איהר דערמיט צו זאָגען? איך פֿערשטעה אייך נישט". און זי האָט גאָר אומבעוואוסטזיניג אויסגעשטעלט איהר פֿיסעלע — דאָס קליינע, נישט מאָגערע, נישט צו פֿעטע פֿיסעלע, וועלכע, צוזאַמען מיט דעם רעשט פֿון גאַנצען גוף, איז געווען לייכטזיניג ווי ביי אַ מיידעל פֿון 19 יאָהר.

„איך וויל דערמיט זאָגען — זאָגען — אַז גאָט מיינער — זעהט איהר דען נישט אַליין ווי שעהן איהר זענט", האָט נישט גאַנץ גראַד, געענטפֿערט דער יונגערמאַן.

„איך זעה עס נישט, אַפֿשר זעהט איהר דאָס?" האָט זי אויך נישט גראַד געענטפֿערט און גאַנץ אָהן פֿאַרוואָס אויסגעשטעלט איהר הענטעל.

ער — אויך גאַנץ אָהן אַ פֿאַרוואָס, האָט גענומען איהר הענטעלע אין זיין האַנד — גו, איז נישט הענטעלע — נאָר אַ האַנד, און שוין נישט אַרויסגעלאָזט.

„מאַלי", האָט ער אויסגערעדט, „מאַלי, איך — איהר — איך וויל אייך זאָגען נאָר איין זאַך — אַז — —".

אָבער ווי עס זעהט אויס, איז זי נישט געווען נייגעריג, ווייל זי האָט פּלוצים זיך דערנעהנטערט צו איהם און ער אויך — מיט אַ פֿערשפּעטיגונג נישט מעהר ווי אַ האַלבער סעקונדע — וואָס רעכענט זיך שוין יאָ.

„מיין זיסע, מיין טייערע, מיין...", עדי האָט אַ סך ווערטער אויסגעפֿונען, וואָס מיר רעכענען דאָ נישט אויס, ווייל דער פּלאַץ איז טייער און סאַי ווי סאַי ווייס יעדער איינציגער אויף בעגוי, וואָס מען רעדט און וואָס מען דאַרף רעדען אין אַזאַ סיטואַציע.

„מיינסטו עס ערנסט?" האָט זי אַ פֿרעג געטון, כאָטש דער עיקר איז געווען אין דעם, אַז מען מוז זיין דאָ וואָס לייכטזיניגער און נישט וואָס ערנסטער.

„וואָס הייסט ערנסט! פֿון דעם פֿרייטאָג אָן טראַכט איך דאָך גאָר פֿון דיר און נאָר..." און אַז. וו.

„אָבער ליבער עדי", האָט מאַלי אויסגעריפֿט איבערפֿולט מיט צערטליכקייט. „איך בעט דיך, זיי זעהר פֿאָרזיכטיג".

„איך האָב פֿאַר קיינעם נישט מורא", האָט עדי פֿעסט אויסגעשריען.

„אָה, ליבער, איך ווייס עס; אָבער דו קענסט נישט מיין מאַן. ער האָט מיך אַזוי ליב, אַז — אַז — דו קענסט זיך גאָר נישט פֿאָרשטעלען וואָס ער וועט טון, ווען ער וועט זיך דערוויסען".

„איך האָב נישט קיין מורא פֿאַר איהם", האָט עדי אויסגערעדט, אָבער שוין בעדייטענד שטילער.

„דו קענסט איהם נישט; דו ווייסט נישט אויף וואָס ער איז פֿעהיג. ער ליבט מיך ווי אַ משוגענער. איך האָב איינמאָל נאָר דערמאָנט דיין נאָמען, זענען זיינע אויגען געוואָרען ווילד ווי ביי אַן אָקס".

„יאָ?" האָט עדי געזאָגט און אָהן אַ פֿאַרוואָס אָפּגעלאָזט איהר הענטעל, מיט וועלכער ער האָט זיך געשפּילט די גאַנצע צייט.

„יאָ. איך ווייס גאָרנישט פֿון וואַנען עס נעהמט זיך ביי איהם אַזוי פֿיל פֿערליבטקייט. ער איז פֿעהיג זיך און מיר און דיך צו דערשיסען".

„מוז מען זיין זעהר פֿאָרזיכטיג", האָט עדי אַן עצה געגעבען. „נישט דערפֿאַר וואָס איך האָב מורא, נאָר משום דערפֿאַר, אַז ער קאָן צעשטערען אונזער ליבע".

„אוי, קאָן ער!" האָט מאַלי צוגעשטימט, מאַכענדיג גרויסע אויגען. „זעהר מעגליך, אַז ער האָט שוין עפּעס דערשמעקט און היט אונז".

„ניין", האָט עדי געזאָגט. „איז דען דאָס מעגליך?"

ער איז אויפֿגעשטאַנען און אָנגעפֿאַנגען צו שפּאַנען איבער דעם צימער.

„יאָ, יאָ, אַלצדינג איז מעגליך", האָט זי געזאָגט. „פֿאַרוואָס זיצט איהר נישט? זעצט זיך".

„איך דאַנק אייך. איך מוז, איך וויל רויכערען".

ער האָט אָנגעצונדען אַ ציגאַרעטקע. מיט אַ מאָל איז איהם געוואָרען זויערליך אויפֿ'ן האַרצען — אָהן אַ פֿאַרוואָס.

„מיין מאַן, מיין לואי, אָה, קיינער קען איהם נישט אַזוי גוט ווי איך. מעג-

(ענדע זעה 9-טע זייט.)

הונדערט פינף-און צוואנציג יאהר פאמיליע ראטשילד

„מלכים פון די קרעדיטארען און קרעדיטארען פון די מלכים". — דער ערשטער ראטשילד און זיין דראנג צו געשעפט. — די אלטע מטבעות העלפען איהם ארויס. — ער ווערט דער פערטרויענסמאן פון פירשט. — דער פירשט אנטלויפט און ראטשילד ראטעוועט זיין פערמעגען. — די ערשטע מלוכה-הלואה. — די הויז ראטשילד שטעלט אויף די פיס מלוכות. — די שפעטערדיגע פערנעמען זיך מעהר מיט קונסט, איידער מיט געשעפט. — די פרויען פון דער פאמיליע ראטשילד און זייערע ליטעראריש ארבייטען. — א גרויסע ירושה פאר רבנים, גלחים און.. קליאטשעס.

מיט הונדערט פינף און צוואנציג יאהר צוריק, אין יאהר 1802 האט זיך אנגעהויבען די אויפבליהונג פון דער ראטשילד-פאמיליע. אנהויבענדיג פון יענער צייט ביז איצט האט זיך די בעדייטונג פון דער דאזיגער משפחה אלץ פערגרעסערט און פערגרעסערט. זי האט געשפילט א גרויסע ראָל הן אין דער יודישער וועלט, הן אין דער אלגעמיינער, און איצט, ווען מען רופט אָן די ראטשילדס „די מלכים פון די קרעדיטארען און די קרעדיטארען פון די מלכים", האבען זיי דעם דאזיגען נאמען דורך זייער פעהיגקייט כשר פערדינט... די גרויסע דערפאלגען, וואס די פארשטעהער פון דער פאמיליע האבען געמאכט און מאכען אויך איצט אין זייערע געשעפטען, איז צו דערקלערען מיט זייער געניאלען אונטערנעהמונגס-גייסט, מיט וועלכען די ראטשילדס צייכענען זיך אויס, מיט זייער טיפער מענשען-קענטעניש און מיט אויסערגעוועהנליכער ארבייטזאמקייט. מיט דער מעלה פון ארבייטזאמקייט האבען זיך איבערהויפט אויסגעצייכענט די ערשטע ראטשילדס, די בעגרינדער פון דער וועלט-בערימטער משפחה, און אויב די שפעטערדיגע פארשטעהער פון דער פאמיליע האבען זיך שוין אין דעם זין אביסעל נאכגעגעבען, איז זיי שוין אבער בייגעשטאנען דער זכות פון די גע'ירשנ'טע מיליאנען, און דאס האט זיי שטענדיג געהאלפען צו פיהרען זייער ברייטע באנק-געשעפט און זיי אלץ מעהר צו פערצווייגען.

דער בעגרינדער פון דער וועלט-בערימטער ראטשילד פירמע איז געווען מאיר-אנשיל ראטשילד, געבוירען אין יודישען קווארטאל פון פראנקפורט אם מיין, אין יאהר 1732. זיין פאטער האט איהם געהאט געגרייט צו ווערען א רב און ער האט פערבראכט איינינגע יאהר אין פירטער ישיבה, אבער זייענדיג דארטען האט ער דערפילט אין זיך א גרעסערע נייגונג צו געשעפט איידער צו רבנות און ער איז אנגעקומען אלס אנגעשטעלטער אין א האנאווערער באנק-געשעפט. זייענדיג אין באנק, האט ער זיך פערנומען מיט נומיזמאטיק, ד. ה. מיט'ן סארטירען אלטע מטבעות און ער איז געווארען א גרויסער ספעציאליסט אין דעם. נאכדעם, ווי ער האט אפגעארבייט איינינגע יאהר און זיך צונויפגעשלאגען א קליינעם קאפיטאל, האט ער זיך אומגעקעהרט א היים, קיין פראנקפורט, און האט דארטען געעפענט אן איגענע באנק-קאנטאר. א דאנק זיין גרויסער ארבייטסזאמקייט, זיין זאכליכקייט און זיין איידעלען כאראקטער, האט ער אריינגעצויגען צו זיך א פילצאהליגע רייכע קליענטור און ער האט אנגעהויבען צו בעקומען קרעדיטען פון אלע זייטען. זיינע ידיעות אין דער נומיזמאטיק האבען איהם געהאלפען צו פערקניפען בעציהונגען מיט'ן לאנדגראף, דעם שפעטערדיגען קורפירשט ווילהעלם דעם 1טען פון האסאו, וועלכער איז אויך געווען א ליידענשאפטליכער מטבעות-פארשער. פון אלטע מטבעות זענען זיי אריבער צו נייע, און דער פירשט האט אנגעהויבען דורכפיהרען אלע זיינע געלד-אפעראציעס מיט דער הילף פון ראטשילד'ן, און אין יאהר 1801, האט ער איהם בעשטימט אלס זיין הויף-אגענט. בעת די נאפאלעאנישע מלחמות, ווען נאפאלעאנס חיל האט זיך דערנעהענטערט צו פראנקפורט, איז דער קורפירשט געצוואונגען צו אנטלויפען פון זיין לאנד, און ער האט זיין גאנצען פערמעגען איבערגעלאזט אין די הענד פון מאיר-אנשילען. ראטשילד האט דורך פערשידענע מיטלען, אפטמאל מיט סכנה פאר זיין לעבען, אויסגעהיט דעם פירשטס פערמעגען, און ווען ווילהעלם האט זיך צוריק אומגעקעהרט א היים, האט ער געפונען זיין גאנצען גרויסען פערמעגען אין פולשטענדיגער ארדנונג און קיין האר האט דארטען נישט געפעהלט. דער פירשט האט אנגערופען דעם געטרייען שומר, און א חוץ דער רייכער בצלונונג האט ער איהם נאך רעקאמענדירט צום הויף פון זיין קרוב, דעם דענישען קעניג, וועלכער האט דעמאלט גראד געזוכט א הלואה, און דענעמארק איז געווען די ערשטע מלוכה, וואס האט געמאכט א הלואה אויף 10 מיליאן טאלער אין ראטשילדס באנק.

מאיר-אנשיל איז געשטארבען אין יאהר 1812 און האט געלאזען נאך זיך פינף זיהן און פינף טעכטער, אין פאר דער צייט פון די יורשים האבען פאסירט געשעהענישען, וואס האבען מיטאמאל אויפגעהויבען די פירמע ראטשילד אויף דער הויכער מדרגה וואס זי האט דעם גאנצען פערגאנגענעם יאהרהונדערט פערנומען אין אייראפע: נאך נאפאלעאנס מפלה, ווען די אלע מלוכות, וואס זענען געבליבען אונטער זיין שטיוועל, האבען זיך אנגעהויבען אויפצוכאפען פון זייער שווערען שלאף, האט מען נויטיג געהאט געלד, און דאס הויז ראטשילד, וואס האט שוין דעמאלט פערמאגט א ריזיגען פערמעגען, איז געקומען אנטקעגען אלעמען און האט געטיילט אויף רעכטס און אויף לינקס. אין משך פון בערך 15 יאהר האט די פירמע ראטשילד אויסגעטיילט הלואות און סובסידיעס צו פערשידענע מלוכות אין א סומע פון איבער צוויי מיליארד 400 מיליאן פראנק.

דער זוהן פון מאיר-אנשעל'ן, אנזעלם-מאיר, האט פון דער פרייסישער רעגירונג בעקומען דעם טיטעל „פאן", וועלכער איז שוין געבליבען אויף שטענדיג ביי דער פאמיליע ראטשילד, און א חוץ דעם איז ער בעשטימט געווארען אלס געהיימער קאמערציע-ראט, הויף-באנקיר און בייערישער קאנסול; זיין זוהן, קארל, וועלכער האט צוזאמען מיט זיין ברודער ווילהעלם קארל, געירשנט די פראנקפורטער באנק, איז געווען א לאנגע צייט דעפוטאט אין רייכסטאג און שפעטער א מיטגליד פון פרייסישען יונקער-הויז. עס איז שוין איבעריג צו זאגען, אז דאס איז געווען אזא מין אינסטיטוציע, וואו א יוד האט נישט געקענט האבען קיין דריסת-הרגל. אבער פאר מיטגלידער פון דער פאמיליע ראטשילד האבען נישט עקזיסטירט קיין שטערונגען...

די אנדערע זיהן פון מאיר-אנשעל — א חוץ דעם עלטסטען אנזעלם-מאיר, וועגען וועלכען מיר האבען שוין גערעדט און וועלכער האט גע'ירשנט די פראנקפורטער באנק, — זענען זיך צופאהרען איבער דער וועלט און האבען גענומען פיהרען אפטיילונגען פון דער פירמע אין די הויפט שטעט פון אייראפע: סאלאמאן מאיר — אין ווין; יעקב (דזשעמס) — אין פאריז, די אנדערע — אין לאנדאן און בערלין, און אלע האבען זיי ארויסגעוויזען גרויסע פעהיגקייטן און האבען א סך געארבייט אויפ'ן געביט פון פינאנסען.

אבער וואס ווייטער, ווען די פאמיליע איז שוין געווארען אומגעהויער רייך און די שפעטערדיגע דורות זענען שוין געוואוינט געווען צו א צופיעשטשעטען לעבען און וואוילטאג, האבען א סך פארשטעהער פון דער ראטשילד-פאמיליע אפגעלייגט אין א זייט זייער פינאנסיעלע טעטיגקייט און זיך גענומען ארבייטען אויף אנדערע געביטען: איינינגע פון זיי האבען זיך אפגעגעבען דער שריפטשטעלערישער טעטיגקייט, איינינגע מיט מאלעריי און מוזיק, אנדערע האבען זיך פערנומען מיט פילאנטראפיע, א. א. וו.

אזוי, צום ביישפיל, איז איינער פון די לאנדאנער ראטשילדס, פערדינאנד ראטשילד, געווען א שרייבער. ער האט געשריבען אויף זייטש נאוועלען און האט מיטגעארבייט אין ענגלישע זשורנאלען. א חוץ דער ליטערארישער טעטיגקייט זיינער, איז ער אויך א סך ארומגעפאהרען און האט זיינע נסיעות בעשריבען אין א ספעציעלען בוך און האט זיך אויך פערנומען מיט פאליטיק: ער איז געווען א דעפוטאט אין ענגלישען פארלאמענט.

נאך איינער פון די לאנדאנער ראטשילדס, באראן וואלטער ראטשילד, האט זיך געווידמעט דער וויסענשאפט. ער האט אנגעשריבען א ווערק וועגען זאאלאגיע, האט געהאט אן אייגענעם זאאלאגישען מוזעאום און א וויסענשעפטליכען זשורנאל אויף דעם געביט.

דער פאריזער עדמאנד דע-ראטשילד, וועלכער איז בעקאנט אונטער'ן נאמען „הנדיב הידוע", איז פאפולער מיט זיין פילאנטראפישער טעטיגקייט צווישען די ארץ-ישראל'דיגע יודען און מיט דעם, וואס ער האט געבויט די ערשטע קאלאניעס אין ארץ-ישראל.

דער בערימטער הענרי דע-ראטשילד איז בעקאנט אלס פעהיגער דראמאטורג, און זיינע פיעסעס ווערען אויסגעפיהרט מיט גרויס דערפאלג אויף די אייראפעאישע בינען.

אויך אל אנס ראטשילד איז א פעהיגער שריפטשטעלער און האט אנגעשריבען די ביאגראפיע פון זיין משפחה.

די פרויען פון דעם הויז ראטשילד האבען זיך כמעט אלע אויסגעצייכענט, מיט זייער איידעלקייט, מיט שיינקייט און מיט זייערע פעהיגקייטען. כמעט אלע פרויען פון דער משפחה פערנעמען זיך מיט ליטערארישער טעטיגקייט. אזוי האט זיך די באראנעסע שארלאטע ראטשילד, די מוטער פון די דריי לאנדאנער ראטשילדס - נאטא יעל, אלפרעד און לעאפאלד — אנגעשריבען א בוך דערצעהלונגען פאר דער יוגענד; צוויי שוועסטערן — קאנסטאנצא און אנא ראטשילד האבען אנגעשריבען א גרעסערע ווערק וועגען יודישער ליטעראטור - געשיכטע. קלעמענטינע ראטשילד - א בוך אונטער'ן נאמען: „בריף פון א יודישער צו איהר קריסטליכער פריינדין וועגען די גרונדלאגען פון יודאיזם" (די פערפאסערין איז געשטארבען צו צוואנציג יאהר און איהר ווערק האט זי אנגעשריבען צו אכצעהן יאהר); אויך נאך איינינגע פרויען פון ראטשילדס הויז האבען אנגעשריבען ביכער.

צום סוף מוז מען נאך דערמאהנען די הימשע צאהל פילאנטראפישע אינסטיטוציעס, און רעליגיעזע יודישע אנשטאלטען, וואס די ראטשילדס האבען געבויט אין פערשידענע לענדער. צום גרעסטען טייל, זענען אלע ראטשילדס נדבנים: אזוי האט למשל פאר'ן קריג א פראנקפורטער ראטשילד פאר'ן שטארבען בלאזען א מיליאן דייטשע מארק פאר ארעמעלייט, און דער לאנדאנער אדאלף ראטשילד האט איבערגעלאזען 500,000 פראנק פאר ארעמע רבנים און .. גלחים. זיין נדבנות איז דערגאנגען אזוי ווייט, אז ער האט אויך איבערגעלאזען 150,000 פראנק אויף צו פערבעסערן דעם מצב פון די בעלי-חיים, און אין זיין צואה האט ער אריינגעשטעלט א פונקט, אז די פראצענטען פון די געלדער לאזט ער „פאר אלטע קליאטשעס, כדי זיי זאלען נישט דארפען געהן אין שפאן און קאנען אויסלעבען זייערע יאהרען".

ד"ר ל. מארניק.

פאטאגראפיע אלס קונסט.

דאס פאטאגראפירען איז שוין ווייט אוועק פון יענע צייטען, ווען די גאנצע אויפגאבע איז בעשטאנען אין געבען א נאטור געטרייע אויפנאהמע. פאטאגראפיע האט אויך צו זיין א האנדווערק און ווערט א געביט פון קונסט. דער פאטאגראף קינסטלער בעווייזט אזוי צו קאמבינירען דאס שפיל פון ליכט און שאטען, אזוי אנצושטעלען די פאטאגראפישע קאמערע, אויסשטעלען די אביעקטען און פערזאנען אין א'א קאמפאזיציע, אז די אויפנאהמע זאל געבען דעם איינדרוק פון אן אמת'ען קונסט-ווערק.

ה' סראקא (אטעליע „פאריזיען" בושטשינער 69) געהערט צו יענער ריכטונג אין דער פאטאגראפישער ארבייט, וועלכע פערוואנדעלט די מלאכה אין א קונסט געביט.

ה' סראקא איז א דורכגעגאנגען אין דער הינזיכט די בעסטע שול. ער האט שטודירט זיין קונסט אין פאריז אונטער דער לייטונג פון בערימטען פאריזער קונסט-פאטאגראפער שומאוו. צוזאמען מיט זיין פראפעסאר איז ער געווען אנפערטרויט מיט אזעלכע פעראנטווארטליכע ארבייטען, ווי מאכען אויפנאהמען פון די בילדער אין די גרעסטע פאריזער קונסט גאלעריעס, ווי „לובר", לוקסעמבורגער גאלעריע, ראדען א.א.

אויך דא אין לאדז איז דאס אטעליע „פאריזיען" דער קונסט-ווערקשטעל, וועלכע די קינסטלער געטרויען אן צו מאכען אויפנאהמען פון זייערע בילדער.

ה' סראקא האט זיך ספעציאליזירט אויך די נייעסטע מעטאדען פון דרייפארבען אויפנאהמען, וואס איז די לעצטע דערגרייכונג אויפ'ן געביט פון קונסט-פאטאגראפיע.

די אלע אומשטענדען מאכען „פאריזיען" אנ'אטעליע אין מאדערנסטען אייראפעאישען זין פון ווארט.

בעפאר איהר געהט קויפען,
איבערצייגט אייך, אז גאר ביי
אונז קענט איהר בעקומען צו די ביליגסטע קאנקורענץ-פרייזען!
א בעט מיט וועטלעך, חיים אדער ברוין געמאהלט 15 זל. א פעלד-בעט—14 זל.
ספארט-וואגען—58 זל., ווי אויך די איבעראל-בעוואוסטע פאטענטירטע
פעלד-בעטען פאָרוועלכע מיר גאראנטירען Palma-Patent,
אויף לאגער בעפינט זיך שטענדיג א גרויסער אויסוואהל ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, אמעריקאנקעס, קינדער-וועגעלעך שאטקאוועס און געבעטע מאטראצען. ביליגסטע פרייזען! רעיעלע בעהאנדלונג
לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 31-85
זעמטליכע רעפאראטורען ווערען אנגענומען.

ביל גער עלעקטרישער שטראם מיט 65 פראצ.
קען יעדערער בעקומען, ווען עס ווערט איבערגעארבייט פון
אלימענים אויף א אגראנטישניס
ווי אויך נייע אנלאגעס, איבערארבייטען פון אלטע אויף נייע, פראטאקאלען פון דער עלעקטראוויניע — אלעס אויף ראטעס! אנפראגעס אומזיסט פון 3 — 5 יעדען טאג.
קומט און איבערצייגט אייך!
קאנצעסיאנירטע פירמע! קאנצעסיאנירטע פירמע!
Ch. SOLNIK i M. TORNER
Cegielniana 63 (sklep frontowy) אין הויז פון פוילישען טעאטער

בעקאנטמאכונג.
די בעוואוסטע ווארשאווער פירמע א. נ. J. KRZYPOW האט ערעפענט -:- אין -:-
לאדז, 16 בענעדיקטא 16
א מעבעל-לאגער
קויפט און שרקויפט עלעריי מעבעל, דיוואנעס, נייי-מאשינען, ווי אויך גארדעראבען, בופיקען און פעלצען, כ'קויף פיאנינאס, און כ'צאהל די העכסטע פרייזען קומט און איבערצייגט אייך
682

W. TYRKELTAUB, 5 ZAWADZKA 5

LEKRZ-DENTYSTA — צאהן-ארצט
M. KARABANOW
וואכאדניא 31 (אין הויף) טעלעפאן 59-09
היילט, פלאמבירט ציהט ציהן גאניץ אהן שמערצען, קינסטליכע ציהן אהנע גומענס און רעפאראטורען ווערען שנעל און ביליג אויסגעפערטיגט.
נעהמט אן פון 9 פריה ביז 8 אין אווענד. 1195
לעטשניצע פרייזען. בעראטונג אומזאנסט.

די מאדערנסטע
לאמפען
פאר שפייזע-צימערן און קאבינעטען
קויפט זיך אמאלס ען צו פאבריקס-פרייזען נור ביי
א. י. איזנער, פאלודניאווא 25

ערשטקלאסיגער דיפלאמירטער
הערן-שניידער
J. Baum, Piotrkowska 69
דערמיט מאך איך בעקאנט די געעהרטע קונדשאפט, אז איך האב דערהאלטען די נייעסטע אויסלענדישע זשורנאלען און איך נעהם אן בעשטעלונגען צום זומער-סעזאן.
צוגענגליכע פרייזען און בעדינגונגען.

טליתים-פאבריק
אויסערבעטונג פון חאלענע, האלב-חאלענע ווידענע טליתים כסו פערקישע, ווי אויך טליתים-קטנים הורט און דעטייל! מיט אויספערטיגונג, אויך גארטלען, שפאניעס און ציצית
צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל
ביי א. ה. ציטרינאווסקי, קאמיענגא 4,
אין צוויטען טויער פארטער. קומט און איבערצייגט אייך! 298
בעמערקונג: ס'ווערען אויך אנגענומען אלטע טליתים צו וואשען.

אויף פסח הבע"ל

טהוען מיר אייך אנצמפעהלען דעם פון לאנגע יאהרען בעקאנטען און זעהר פיינען עכטען פסח'דיגען

פראנק קאפע-צוזאטץ

אין קיסטען און רונדע פאקונג.

ער איז ערצייגט בהכשר גמור אונטער דער אויפזיכט פון הה"ג הג' מ' יעקב פרענקעל תאומים שליט"א אבד"ק פארנוראשע והגליל, וחותנו הרהמאה"ג וכו' מ' חיים האננער שליט"א. 1404

Henryka Franka Synowie

Fabryka Środków Kawowych S. A.

SKAWINA—KRAKÓW.

די פרוי אדער דער מאן — ווער איז שולדיג?

אריגינעלער ארטיקעל

פון ד"ר ה. רוזשאנער

ספעציעל פאר'ן „נייעם פאלקסבלאט"

...מיט עטליכע וואכען צוריק האט זיך צו מיר געווענדעט א ייד פון א יאהר עטליכע דרייסיג פון א קליין שטעדטעל און מיט טרעהרען אין די אויגען האט ער מיך געבעטען, כ'זאל איהם ארויסהעלפען פון א צרה, אין וועלכער ער געפינט זיך לעצטענס.

דער ייד האט זיך געלעבט בשלום מיט זיין ווייב אנ'ערך צעהן יאהר גאנץ צופרידען — נאר מיט קיין קינד האט ער נאך נישט מזכה געווען. זיי זענען ...בער געפאהרען נאך אנ'עצה קיין ווארשא צו א „גרויסען פראפעסאר", וועלכער האט פעסטגעשטעלט, אז די גאנצע שולד טראגט די פרוי.

די דאזיגע ערקלערונג איז געווען גענוג אויף די וואונדען פון אונזער אומגליקליכען בעל דבר, ער האט זיך נישט לאנג מישב געווען, אבגעגט זיך און חתונה געהאט מיט זיינער א 18-יעהריגער קרובה.

ס'איז פערלאפען א יאהר, און אונזער ייד האט ווייטער, אזוי גוט ווי פון זיין ערשטער פרוי, אויך פון זיין איצטיגען יונג ווייבעל — קיין פרייד זיך נישט דערווארט. דערפאר אבער האט זיין ערשטע פרוי, וועלכע האט זיך נישט שטארק צום הארצען גענומען די ערקלערונג פון דעם ווארשעווער דאקטאר און אויך חתונה געהאט צום צווייטען מאל — געהאט מעהר גליק; נאך א יאהר האט זי געבוירען א קינד.

יעדען טאג שפאצירט היינטער די געוועזענע פרוי פון איהר ערשטען מאן די גליקליכע מוטער מיט'ן קינד אויף דער גאס. דאס דאזיגע בילד ווירקט אזוי שרעקליך אויפ'ן פערביטערטען געמיט פון אומגליקליכען קינדערלאזען מאן, אז ווי זאגט ער, ער איז פעהיג צו יעדען אומגעטראכטען שריט, אויב גאט וועט זיך אויף זיי נישט מרחם זיין.

איך האב דא בעשריבען דעם דאזיגען אינטערעסאנטען פאקט אזוי אויספיהרליך נישט צוליב זיין פיקאנטען כאראקטער, נאר דערפאר, ווייל ער איז א ...ענפערליכער בעווייז און בעשטעטיגונג פון דעם, וועגען וואס איך האב שוין מיט צוויי יאהר צוריק געשריבען אין דער דאזיגער צייטונג.

זאלען מיר א טראכט טון: א פאמיליע, וואס איז קינדערלאז, צי זי איז ארים, צי רייך, אינטעליגענט אדער נישט, זי ליידט דאך אין גרעסערער אדער קלענערער מאס און שטרעבט פאר יעדען פרייז צו א קינד.

צוליב דעם, וואס נאר א געזונטע פאטער און מוטער (ד.ה. פעהיגע ארויסצוגעבען א דור) שאפען בשותפות די פרוכט, און די פרוי ווערט דאמאלס שוואנגער — איז פערשטענדליך, אז ווען די פרוי ווערט נישט שוואנגער, הייסט עס, אז דא איז שולדיג דער אדער יענער, צי גאר — וואס עס טרעפט גאנץ זעלטען — ביידע צדדים. ווען מיר האבען אלזא צו טון מיט א פאקט פון עקרות — איז די ערשטע אונזערע אויפגאבע פעסטצושטעלען ווער פון מאן און ווייב עס טראגט דא די שולד.

ביי אונז יודען שטעלט זיך די דאזיגע פראגע פאר אויפ'ן פאלגענדען אופן: די שולד ווארפט מען אין גאנצען ארויף דער פרוי, און ווען עס זענען שוין ערשעפט געווארען אלערליי עצות פון ניטע סגולות און פערשידענע „ספעציאליסטען" — דאמאלס הויבט מען אן צו פיהרען דעם אומגליקליכען קרבן צו אלע „גרעסערע" און „גרעסטע קענערס", איין אפעראציע פערגעסערט די צווייטע, דאס געזונד פון דער ארימער פרוי ווערט אלץ קלענער, צוזאמען מיט'ן בייטעל פון איהר מאן, און דער וואגען אזוי ווי ער איז געשטאנען אזוי בלייבט ער ווייטער שטעהען אין דעם זומפ. אויב די זאך ענדיגט זיך נישט מיט א גט און ווען אלע עצות, וועלכע שטעלען אין געפאהר נישט בלויז ס'געזונד, נאר טיילמאל אפילו ס'לעבען פון דער פרוי, האבען נישט געהאלפען — דאמאלס ערשט ערשיינט אויף דער סצענע דער מאן.

ביים אונטערזוכען דעם מאנ'ס זרע ווייזט זיך טאקע זעהר אפט ארויס, אז די סיבה איז טאקע ער, און דאס דאזיגע אונטערזוכען, וואס דויערט סך-הכל עטליכע מינוט, וואלט אין סאמע אנהויב פערשפארט א סך געזונד און אפילו דאס לעבען.

און ווירקליך. א פארפאלק, וואס בלייבט נאך דריי יאהר קינדערלאז קאן וועניג האבען האפנונג, אהן דער הילף פון א דאקטאר צו האבען א קינד. די ערשטע זאך — איז דאמאלס טאקע די אונטערזוכונג פון דעם מאנ'ס זרע. ערשט דאמאלס, ווען דער מאן האט זיך ארויסגעוויזען אלס געזונד, דארף מען זיך פעראינטערעסירען מיט דער פרוי.

די סיבות פון עקרות זענען פערשידענארטיג.

וואס עס איז נוגע דעם מאן, ענטשטעהט עקרות צוליב דעם, וואס די זאמענפעדעם קענען זיך נישט אדורכבעקומען צוליב א געוויסער סיבה אריין אין די געשלעכטליכע ארגאנען פון דער פרוי אדער זיי זיינען אהן בעוועגונג.

וואס איז אייגענטליך די סיבה, אז די זאמענפעדעם, וועלכע ווערען נארמאל פראדוצירט אין די געשלעכטליכע ארגאנען פון דער פרוי, קענען נישט אדורכגעהן זייער מארשרוט? — אט איז דא א סיבה א קאמפליצירטער טריפער מיט אנ'איי-ענטצינדונג פון ביידע זייטען, וועלכע ענטשטעהט אין 7% פון אלע טריפער-פאלען. לויט פינגער'ס סטאטיסטיק, וואס נעהמט ארום 242 פאלען פון איי-ענטצינדונג אויף ביידע זייטען — איז געווען 86% אזויגערופענע אזאאספערמיא, ד. ה. טראץ דעם, וואס די זאמענפעדעם זענען געווען נארמאל פראדוצירט, האבען זיי דאך נישט געקענט ארויסבעקומען זיך פון אויסען ווייל די טריפער-ענטצינדונג האט געדינט אלס א מין בלעקע, וועלכע ליגט אין דער ברייט פון וועג, וואס מאכט אוממעגליך צו געפינען די זאמענפעדעם אין דער ארויסגעגעבענער זרע.

אזאאספערמיא קען אויך ענטשטעהן צוליב סיפיליס, אדער קען זיין א פעהלער באלד פון געבוירענהייט אן. אזאאספערמיא, אלס סיבה פון עקרות, איז פארהאן אין 1/3 פון אלע קינדערלאזע פאר-פעלקער.

די סיבות פון עקרות ביי פרויען זענען פערשידענע.

אין דער ערשטער רייהע איז דא שולדיג דער זעלבער „אונשולדיגער" טריפער, וועלכער רופט ארויס אנ'ענטצינדונג פון דער געבער-מוטער און געבענטיילע; אונגארמאלע פארם, פאזיציע אדער אונענטוויקלונג פון דער מוטער א. ד. גל. כראנישער אלקאהאליזם קען אויך אין געוויסע פאלען ארויסרופען עקרות.

צי איז מעגליך, אז מאן-און-ווייב, ביידע געזונטע, זאלען דאך פערבלייבען קינדערלאז? אזא מעגליכקייט איז נישט אויסגעשלאסען. —

אויב עס איז אמת, א ריכטיג-געשטעלטער דיאגנאז איז שוין אליין א העלפט פון דער גענעזונג, איז אינ'ם דאזיגען פאל — א ריכטיגער דיאגנאז ד. ה. די פעסטשטעלונג, וועלכער צד עס איז שולדיג — כמעט גלייך ווי די היילונג אליין, ווייל פון'ם דאזיגען איז אנבעלאנגען דער גאנצער ערפאלג פון דער קוראציע. אהן אויפקלעהרען די סיטואציע, טאר מען נישט פארנעהמען קיין שום אינטערווענץ, און ווען מיר פיהרען אדורך אנ'אונטערזוכונג און שטעלען פעסט די סיבה, ברענגען מיר אריין אין די פאמיליע — אויב נישט שטענדיג, אלענפאלס אין מעהרערע פאלען — זוניגקייט, פרייד און אינהאלט — דאס, וואס עס פעהלט איהר אזוי אין די היינטיגע שווערע צייטען.

Photographe

H. Sroka

ŁÓDŹ. Brzezińska 69.

דאס אטעליער איז ניי-רעמאנטירט און פערגרעסערט, ווי אויך פערזעהען מיט די נייעסטע „עדיסאן"-רעפלעקטארען.

דערמיט מאך איך בעקאנט, אז צוליב רעקלאמע האב איך איינגעפיהרט אויסערגעוועהנליכע נידריגע פרייזען אויף מיינע קינסטלעריש אויסגעפערטיגטע פאטאגראפיעס לויט די אונטען-אויסגערעכענטע אויסנאהמס-פרייזען:

6 פאסטקארטען נ.פ. דאפעלט רעטושירט 3 זל.

6 קאבינעט-בילדער „ 8 „

1 אריגינאל-פארטרעט נ.פ. 8 „

אויסער דעם גרופען-אויפנאהמען אויסער-אטעליער ווערען אויך אנגענומען אויפנאהמען צו זעהר מעסיגע פרייזען. צופאהר' מיט'ן טראמוואי נומער 1.

בעמ.: צו יעדען האלבען טוץ פאסטקארטען ווערט צוגעגעבען א פ א ט א-פארטרעט.

Dr. med.

EYCHNER Jakób

Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24

אינערליכע- און קינדער-קראנקהייטען. נעמט אן פון 6—7, זונטאג פון 3—4.

Dr. med. **H. LUBICZ**

צעגעלניאנא 43, טעל. 41-32.

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און מענער-שוואכע קראנקהייטען.

היילונג מיט קווארץ-לאמפען (האר-אויספאל)

נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אוונט

Dr. med. **I. WAJNBERG**

Cegielniana 47, tel. 26-02

אינערליכע קראנקהייטען, ספעצ. פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען, בעשטראלונגען מיט קינסטליכע בערג-זון.

נעמט אן פון 3—5 נאכמיטאג.

לכבוד פורים

איז מיין פערפומעריע פערזעהן מיט א רייכען אויסוואהל פון פערשידענע

פערפומען, אדעקאלאנען, באמבאניערען,

ווי אויך פערשידענע קאסמעטיק אויסלענדישע און אינלענדישע אל ע ס

צו האנקורענץ-פרייזען.

בייסט זיך איבערצייגען! פאר רעעלע ווארע ווערט גאראנטירט!

פאר ענגראסיסטען ראבאט!

בעמ.: צו דעם בעקוועמליכקייט פון דער ג. קונדשאפט ווערט פודער „Coti" פערקויפט אויף דער וואג. מיט אכטונג

Perfumerja: Drukier, Zawadzka 11.

פאר'שע קארטען

(ענדע פון 7-טע זייט)

ליך ער האט זיך ערגעץ-וואו בעהאלטען און ער הערט זיך צו צו דעם וואס דו רעדסט".

„וואס רעד איך דען? איך האב גארנישט אזוינס געזאגט. און איבריגענס איז עס שוין שפעט. יא, גאנץ שפעט".

עדי האט א קוק געטון אויף זיין זייגער.

„וואוהין איילט איהר זיך דען?" האט מאלי דערשראקען אויסגערעדט. „עס איז גארנישט אזוי שפעט. טרינקט טיי, עסט פרוכטען".

„איך וויל קיין זאך נישט", האט עדי געענטפערט. „זייט געזונד. איך מוז געהן".

„ווען זשע זעהען מיר זיך ווידער?"

„איך ווייס נישט. מסתמא וועלען מיר זיך נאך זעהן".

און ער איז אוועקגעגאנגען — בעסער געזאגט: אוועקגעלאפען.

ווען מאלי איז געבליבען אליין האט זי זיך שטארק צעוויינט. זיך אנידערגעזעצט אויף דעם זעלבען שטול, אויף וועלכען עדי איז געזעסען די גאנצע צייט ביז זי האט איהם נישט פערטריבען מיט איהרע רייד — איהרע נארישע, איבעריגע רייד. זי האט עטליכע מאל א ביס געטון איהר אייגענע צונג, אבער דאס האט איהר ווייניג געהאלפען. זי האט ווייטער געוויינט און גאנץ ביטער.

אין א שעה שפעטער איז צוריקגעקומען איהר מאן, לואי, וואס איז געווען 32 יאהר אלט. אבער וועלכער האט אויסגעקוקט 45, א קליינינקער, א דארער, מיט א דערשראקענעם פנים און קליינינקע, רויטליכע אויגען, וואס קוקען און זעהען נישט.

„פארוואס אזוי שפעט?" האט איהם א פרעג געטון מאלי.

„דו האסט געזאגט, אז ביי דיר וועלען זיין געסט, בין איך געקומען שפעטער. אזוי ווי דו האסט געזאגט, פייגעלע".

„נעהם אוועק אויף א גאנצען אווענד און לאזט מיך איבער אליין", האט זי ווייטער גערעדט. „א פיינער מאן, א וואוילער מאן".

ער האט פערוואונדערט אנגעקוקט זיין ווייב און געענטפערט:

„אבער עס איז דאך נישט צום ערשטען מאל אזוי. דו האסט דאך נישט ליב ווען, איך דרעה זיך ארום בשעת דו האסט געסט..."

„געסט! געסט! ווייסטו כאטש וואס פאר א גאסט איך האב געהאט?" האט מאלי בייז אויסגעשריען.

„פון וואנען זאל איך עס וויסען, טייערינקע?" האט דער בעשיידענער געבעלל געענטפערט. „אז דו וועסט מיר דערצעהלען וועל איך וויסען".

„גוט", האט מאלי נערוועז זיך א געצופען. „איך וועל דיר דערציילען, וואס פאר א גאסט איך האב געהאט. א יונגער, א שעהנער מאן מיט ברענענדיגע אויגען, וואס איז פערליבט אין מיר".

„פערליבט אין דיר?" האט דאס געבעלל אויסגערעדט און פראבירט מאכען גרויסע אויגען. „צו וואס?"

„אזוי פערליבט, אז ער האט מיך כמעט משוגע געמאכט מיט זיין ליבע. און ווייסט וואס ער וויל?"

„וואס וויל ער טאקע?" האט דער מאן א פרעג געטון. „וואס קאן דען וועלען א יונגער פערליבטער בחור?"

„אה, דו האסט קיין בעגריף נישט, וואס ער פאדערט פון מיר. ער וויל, אז איך זאל דיך פערלאזען און אוועקגעהן צו איהם".

דער מאן האט ווידער זי אנגעקוקט און געפרעגט:

„וואס הייסט אוועקגעהן? איינגאנצען?"

„פערשטעהט זיך, איינגאנצען".

„דאס הייסט זיך גט'ען מיט מיר און חתונה האבען מיט איהם?"

„יא, יא. אזוי פאדערט ער".

דאס געבעלל האט א זיפץ געטון און געזאגט:

„נו, מילא, אז עס מוז געשעהן — מוז עס. איך געה שלאפען, טייערינקע, עס איז שוין שפעט".

און ער האט זי איבערגעלאזט אליין, אויך ער — דער מאן, מיט וועמעס ליבע זי האט אזוי אנגעסטראשעט דעם געליבטען, אז ער איז אוועקגעלאפען...

זי האָט חרטה אויף די „פּרינציפּען"

א מעשה שהיה און קומט נאָך איצט פֿאָר בק"ק באַלוט

(פֿון די לאָדזער מעשיות)

אויף איינעם פֿון די עלטסטע־פּשוטע קווער־געסלעך וואוינט אַן עלטער סופֿר זאָל זיין, אַז מען רופֿט איהם חיים איצעק.

הגם זיין תּורה איז געוואָרען אַ סחורה און סופֿרות אַ מלאכה האָט נאָך ניט די היסטאָריע געטירט אַ מאָל, אַז עמיץ זאָל האָבען פֿון דער בראַנזשע געמאַכט אַ מאַיאָנטעק איז אָבער, וואָס שייך אונזער חיים איצעק, האָט איהם דער רבש"ע אַרויסגענומען פֿון דער רייהע און בעשטימט אַלס סטאַרשע קבצן איבער אַלע סופֿרים. אין איין פּרט האָט אָבער יאָ דער אויבערשטער חיים איצעק'ן גלייכגעשטעלט מיט אַלע איבעריגע אָרימע לייט: ער האָט איהם ניט געקאַרגט קיין קינדער און בעשאָנקען טאַקע מיט די גאַנצע דריי פֿירטעל טוץ פּיקערלעך.

מילא, וואָלט נאָך די גאַנצע קאָלעקציע בעשטאַנען בלויז פֿון זכרים, וואָלט נאָך ווי עס איז געווען האַלבע צרות. איז דאָך אָבער אַן אָרעמאַן פֿון אייביג אָן געבענטשט מיט שלים־מזל. מוז חיים איצעקל'ס גאַלעריע זיין בעזעצט בלויז כמעט פֿון ווייבערישע מוסטערן. צו דעם אַרטיקעל מוז מען שוין אין היינטיגע פֿער'בּיזנעס'דיגע צייטען האָבען אַ חוץ פּרנסה און געזונט, די אמת'דיגע מאַטניאַ.

עגבערט טאַקע חיים איצעק'ן גאַנצע טעג און נעכט דער מוח און ער טראַכט פֿערשיידענע תחבולות, ווי אַזוי פּטור צו ווערען פֿון זיינע בוגרות'ן.

איינמאָל — דאָס איז געווען מיט 3 יאָהר צוריק — אין אַ שנייאיגדיגען אָווענט שוין נאָהענט צו חצות, זייענדיג פֿערטיפֿט אין אַזעלכע חשבונות'ן, קלאַפּט עמיץ אָן האַסטיג אין טיר.

חיים איצעק'ן איז אפילו די מעשה אַ ביסעל קשה: ווער קאָן דאָס צו איהם זיך פּלוצלינג אַזוי שפּעט ביי נאַכט פֿערבלאָנדזשען. ער האָט געעפֿענט די טיר און עס איז אַריין אין שטוב אַ הדרת פּנים'דיגער ייד אין אַ הויכער יאַרמולקע, לויט'ן אויסזעהן אַ רבי אָדער אַ גאַליציאַנער שענקער.

דער אורח איז געווען פֿון די רעדזעוודיגע און איידער חיים איצעק האָט אָנגעהויבען עפּיס צו פֿרעגען, האָט ער שוין דערלאַנגט לשון:

אַליין איז ער פֿון אַ שטעטעל אין קעלצער געגענד, אין דער היים האָט ער אַ גאַנץ שעגע נחלה און אַ בכבוד'ע פּרנסה, נאָר פֿון צייט צו צייט לאָזט ער זיך אַרויס אַ ביסעל שטעט און שטעטלעך פֿראָווען רבי'סטווע, קלייבען פּדיונים און נדבות. אין אַמעריקאַ האָט ער אַ זעהר רייכען בן יחיד, וועלכער בעוואַרפֿט איהם פּשוט מיט טשעקען און נעהמט איהם אַריבער. ער האָט שוין בעקומען אַלע נויטיגע אויספֿאָדערונגס־פּאַפּירען און גרייט זיך צו צו דער רייזע טאַקע אין צוזאַמענהאַנג מיט דער געפּלאַנטער רייזע האָט ער דערהאַלטען אַ בריף פֿון זוהן, אַז ער זאָל מיטברענגען פֿון פּוילען אַ ספר תורה אין אויך אויסזוכען פֿאַר איהם עפּיס אַ לייטישען שדוך. פֿאַר דער דאָזיגער בתולה האָט ער בעזונדער געשיקט אויספֿאָדערונגס פּאַפּירען און אויף רייזע הוצאות און ער איז אויך גרייט מיטצונעהמען אַזאַ בת ישראל אַזוי ווי זי שטעהט און געהט.

צו חיים איצעק'ן איז ער געקומען קויפֿען אַ ספר תורה, נאָר ביי דער זעלבער געלעגענהייט קאָן מען אויך אַ שמועס טון בכּח אַנדערע פּרצה־ליכע זאַכע.

חיים איצעק איז פֿון דער מעשה געוואָרען אַזוי צעטומלט, אַז ער האָט ניט געקאָנט אַ וואָרט אַרויסרעדען.

דער אורח, מיינענדיג, אַז דער בעל בית צווייפֿעלט אין אמת פֿון זיינע ווער, האָט תיכף אַרויסגענומען פֿון בוזעם־טאַש די אויספֿאָדערונגס־פּאַפּירען מיט אַלע נויטיגע דאָקומענטען און איינציגע טשעקען אויף גרעסערע סומען און דאָס גאַנצע ביסעל קאַטשיטע טען אַוועק געלייגט אויפ'ן טיש.

הנה דאָס בני בית איז שוין דאַמאָלט געשלאָפֿען, דאָך זעהענדיג, אַז דאָס איז ניט בלויז קיין מויל־מלאכה פֿון עפּיס אַ שלעפּער, נאָר, אַז דער ענין האָט אַ ממשות, האָט חיים איצעק באַלד אויפֿגעוועקט זיין יודענע. מסתם א הר איינגערוימט בקיצור אין איבער די בשורה, ווייל זי האָט זיך בעוומען זעהר איילינג צו מאַכען אַ גוטע וויעטשערע, געבעטען שפּעטער אַ ווייך געלעגער און דער אורח איז געבליבען נעכטיגען.

אין דער פֿריה נאָכ'ן דאַווענען און פֿרישטיק איז חיים איצעק געגאַנגען מיט'ן אורח זעהן אַ ספר. דאָס ספר איז דעם אורח זעהר געפֿעלען און ער האָט, ניט לאַנג זיך האַנדלענדיג ווערען מקח בעצאָהלט דערפֿאַר אַ גענוג הויכע סומע. חיים איצעק האָט, פֿערשטעהט זיך, צו דעם עסק אויך ניט צוגעלייגט דער מאַטעס ירושה. נאָכ'ן קנין האָט חיים איצעק פֿערבעטען דעם אורח ווייטער צו זיך.

אַהיימקומענדיג, האָבען זיי פּונקט בעטראָפֿען די עלטסטע טאָכטער אַוועק געהן צו דער אַרבייט. דער אורח האָט געוואָרפֿען אַ בליק אויף דער בתולה.

אַפּנים זי האָט דעם אַלטען געפֿאַלען, ווייל ניט רעדענדיג מכּוח נדן און אַנדערע תנאים האָט ער גלייך געטרינקען לחיים צו חיים איצעק'ן און זיין ווייב און זיך געוואונשען מזל טוב.

לענגער פֿערבלייבען ביים סופֿר האָט דער אורח שוין ניט געקאָנט, ווייל ער האָט נאָך געדאַרפֿט ערלעדיגען פֿיל ענינים אין שייכות מיט דער נסיעה. זיי האָבען זיך הייס געזעגענט און ס'איז געוואָרען בעשלאָסען, אַז אין 8 טעג אַרום קומט דער אורח מיט זיין ווייב און מען וועט מאַכען אַ וואָרט.

חיים איצעק מיט זיין ווייב האָבען זיך ווי ווייט מעגליך צוגעגרייט צו דער שמחה. אויסגעקאַלכט די שטוב, אויסגעריימט יום־טוב'דיג איבערגענוצעוועט פֿאַר'ן גאַנצען בני בית די מלבושים און בכלל זיך בעמיהט, אַז אַלעס זאָל אויסזעהן לייטיש, מען האָט אפילו פֿערבעטען קרובים און די נאָהענטסטע שכנים, און אַזוי געוואַרט אויף די מחותנים.

דער כּלה האָט מען וועגען דער גאַנצער מעשה קיין וואָרט ניט דערצעהלט. געמאַכט אַ סוד פֿון דער זאַך האָט חיים איצעק ניט דערפֿאַר, וואָס ער, אַלס יודישער, יוד, האַלט, אַז ביי שדוכים דאַרפֿען עלטערן ניט פֿרעגען ביים חתן אָדער כּלה אַ דעה נאָר ווייל ער האָט גאַנץ גוט געקענט זיין טאָכטער און פֿערשטאַנען, אַז קוים וועט זי עפּיס דערשמעקען, איז דער גאַנצער עסק אין סכּנה.

חוה'לע, חיים איצעק'ס טאָכטער, דאַרפֿט איהר וויסען, איז אַ היינטיגע וועלטליכע מיט אַלע פּיטשעווקעס א חוץ דעם איז זי אַ גאַנצע גאַנצע טע ביי ד פֿריידענקער און אין אַלע איבעריגע זויאַנזקעס. געה דערצעהל אַזאַ פֿאַר שיינע וועגען פֿאָהרען חתונה האָבען מיט אַ פּערזאָן, וואָס ר'איז ניט פֿון איהר חבריה, מיט וועלכער זי האָט זיך אַ פּאָר יאָהר ניט געליבט און וועלכען זי האָט אפילו פֿאַר איהרע אויגען נאָך ניט געזעהען.

חיים איצעק האָט זיך געטראַכט: זאָל חוה'לע דערווייל נאָך פֿון גאָר ניט וויסען. די מחותנים וועלען קומען, אַלץ וועט זיין גרייט, געסט וועלען זיך האָבען פֿערזאַמעלט, דאַן וועט מען די זאַך שנעל אָפּאַרבייטען. אַזוי, אַז זי זאָל גאָר ניט האָבען קיין צייט זיך אַרום צוקוקען און צושטעלען אַ ווידערשטאַנד.

צו דער בעשטימטער צייט זענען טאַקע די מחותנים געקומען און מען האָט זיך גענומען גרייטען צום מאָהלצייט. דערווייל איז אַהיים געקומען פֿון דער אַרבייט חוה'לע. זעהענדיג אַזאַ יאַריד און דערוואַסענדיג זיך וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך, האָט זי אָנגעהויבען צו דערלאַנגען לשון. זי האָט גענומען שיסען מיט קלעריקאַליזם, רעאַקציע, שוואַרצע מאַפֿיע, מיטעל אַלטער, פֿרויען האַנדעלער, ניט פֿרגער, ווי דער פּראָ וואָר פֿון די „פֿריידענקער" אויף משפּט איבער דער קהלה.

חוה'לע האָט צוגעטיילט יעדען זיין פּאַרציע: ניט געזשאַלעוועט די עלטערען, ניט פֿערשעהמט די געסט און אויך ניט פֿערגעסען אָן די מחותנים נאָך דעם אַלעם איז זי זיך רוהיג אַוועקגעגאַנגען. די מחותנים האָבען נאָר ניט געקענט פֿערשטעהן, וואָס פֿאַר־אַ אשת חיל דאָס איז און זיי האָבען שוין חרטה בעקומען אויף'ן גאַנצען עסק און זיך געלאָזט צו דער טיר אַוועקגעהן.

נאָר חיים איצעק'ן איז געווען אַ שאָד אַזאַ גליק־שידוך אָפּצולאָזען און עס איז איהם בליץ שנעל איינגעפֿאַלען אַ געדאַנק, היות, חוץ חוה'לען האָט ער ב"ה נאָך גאַנצע 4 בתולות און אפילו די יונגסטע האָט אויך שוין אַקטיוו וואַהל־רעכט לויט'ן רעאַקציאָנערסטען מאַדוס, וועט ער טאַקע פּרובען אַ שמועס טון בכּוח דער יונגסטע. איי ס'איז אפשר ניט שעהן, נאָר ניט קשה, אַז עס האָט געפּאַסט פֿאַר יעקב אבינו צו וועלען בעסער רחל'ן פֿאַר לאה'ן, טאָ וואָס זאָל עס ניט פּאַסען פֿאַר חיים איצעק'ן חתונה צו מאַכען די יונגסטע טאָכטער פֿאַר דער עלטערער?

געזאָגט און געטון.

מיט די מחותנים האָט מען זיך לאַנג ניט געדאַרפֿט אַמפּערען, זיי זענען באַלד איינגעגאַנגען אויפ'ן טויש. עולם האָט זיך צוזעצט צום טיש. מען האָט געפּראַוועט אַ מאָהלצייט כּדת משה וישראל.

בקיצור, אין אַ קורצער צייט אַרום איז חיים איצעקס יונגסטע טאָכטער געפֿאָהרען קיין אַמעריקאַ. דאָרט האָט זי חתונה געהאַט מיט איהר בעשערטען און געוואָרען אַ גאַנצע לעדי פֿון וואָל סטרים.

גיזעלעס מאַן האָט געפֿיהרט גרויסע געשעפֿטען און איז געווען זעהר רייך דאָס פּאָר פֿאָלק האָט זיך גאַנץ גליקליך געלעבט און ניט פֿערגעסען אויך די אָרימע עלטערן אין לאָדז. פֿון צייט צו צייט האָבען זיי צוגעשיקט דעם סופֿר גרעסערע סומען געלד און אויך פּאַקעטען מיט טייערע זאַכען. (אַ ביסעל געניצטע, איז וואָס?)

אין אָנהויב זומער האָט חוה'לע צוליב דער סטאַגנאַציע פֿערלוירען די פּאָסטען. ניט וועלענדיג זיך לייגען אויפ'ן קאַרק פֿון די עלטערן, האָט זי בעשלאָסען איבערצופֿאָהרען אויף אַרבייט קיין פֿראַנקרייך.

אויפ'ן וועג האָט מען זי אָבער בעגנב'עט און זי איז געבליבען געצוואונגען אויסצושטייגען אין ברעסלוי. אין דער דאָזיגער פֿרעמדער שטאָט האָט זי זיך אַרומגעוואַלגערט איינציגע טעג און פּשוט געהונגערט, ביז זי האָט בעקומען אַרבייט אַלס דינסט־מיידעל אין אַ האָטעל דאָ האָט זי זיך בעקענט מיט אַן אַרבייטסלאָזען אַ היימלאָזען אידען חבר פֿון לאָדז און אין קורצען מיט איהם חתונה געהאַט. חוה האָט פֿון איהר קאַרגען אַרבייטס־לוין נאָך געמוזט אויסהאַלטען איהר מאַן און עס איז טאַקע צוליב דעם ביידע געווען ביטער.

דורך דער צייט איז גיזעלעס מאַן קראַנק געוואָרען אויף אַ־אויג. ער האָט געמוזט ליקווידירען אַלע זיינע געשעפֿטען און פֿאָהרען נאָך ברעסלוי זיך אָפּצוהיילען. פֿערשטעהט זיך, אַז גיזעלע האָט בעגלייט איהר מאַן. מעשה שטן זענען זיי פֿערפֿאָהרען אין דעמזעלבען האָטעל, וואו חוה'לע האָט געדינט. די שוועסטער האָבען זיך באַלד דערקענט. נאָר גיזעלעס מאַן, געדענקענדיג, אַז חוה'לע האָט איהם אין זיינע עלטערן פֿערשעהמט, האָט זיך צו איהר בעצויגען גאַנץ קאַלט.

דערווייל האָט זיך זיין געזונד־צושטאַנד פֿערערגערט. דערפֿיהלענדיג אַז די כּוחות געהען איהם אויס, האָט ער געהייסען רופֿען אַ רעזשענט און מען האָט צוזאַמענגעשטעלט אַ טעסטאַמענט, לויט וועלכען זיינע עלטערן האָט ער פֿערשריבען אַ פֿערטעל טייל פֿון זיין פֿערמעגען און גיזעלע זיין פֿרוי — די איבעריגע דריי פֿירטעל, נאָר מיט איין בעדינג, אַז זי זאָל חתונה האָבען מיט איינעם פֿון זיין משפּחה און חוה'לען גאָר ניט געבען.

איצט איז די יונגע אלמנה געקומען קיין לאָדז, און האָט מיטגעבראַכט די קאָנקורירענדע טויעגדער לאָקשען, אַ חוץ דעם זענען נאָך דאָ הייזער און היפּאָטעקען חובות אין ניו־יאָרק, שאַרען זיך טאַקע צו דער געמער אלמנה פֿערשידענע חתנים. און שכנים גאָלמעהר אפילו פֿון פֿריוואָליציירטען פֿערשטאָרבענעם מאַנס צד רייסען זיך אויך איבער איהר אַ שפּאַר בגסעל קאַנדידאַטען.

בעוואָהר ווערענדיג פֿון דער ירושה איז צוריקגעקומען חוה'לע מיט איהר מאַן פֿון דייטשלאַנד. זיי לויפֿען אַרום טאָג און נאַכט צו אַלע אַדוואָקאַטען און רבנים מיט טענות אויף דער שוועסטער, הלמאי זי וויל איהר גאָר ניט געבען פֿון דער ירושה. אייגענטליך טענה'ט זי, קומט דאָך מיר אַלץ. ווייל כּדי האָט מען דאָך פֿאַר די מחותנים פֿאָרגעשטעלט צוזאַמען. איי איך האָב צוליב מיינע פּרינציפּען דעמאָלט ניט געוואָלט דעם שידוך — דאָס איז אַ קליינינקייט. אָבער אַ טייל פֿון דער ירושה קומט דאָך מיר ווענינגסטענס.

דערווייל קאָכט זיך אויף דער אַלט־שטאָט מיט דער ירושה. **אַרגוס.**

„די שוואַרצע כריזאַנטעמע".

עקזאָטישער ראָמאַן.

(45

פּלוצים האָט מען פֿונ'ם טויער אַרויסגעטראָגען עפּעס אַן'אויסטערלישע זאַך.

דאָס איז געווען עפּעס א שטעלעל פֿון שוואַרץ געשניצט האָלץ; דאָס שטעלעל האָבען געטראָגען 8 פּערזאָן.

פֿון פֿאָרענט איז אין דעם שטעלעל געווען אויסגעשניצט אַ פֿענסטער, און וועלכען עס זענען געווען אַריינגעשטעלט שפּיגעלגלעזער.

דאָס איז געווען די קבורה שטוהל.

דער פּרינץ איז געזעסען אויף דער שטוהל, ווייל לויט'ן מנהג פֿון די יאַפּאַנער דאַרף אַ מענש בעגראָבען ווערען אין דער זעלבער פּאָזע, אין וועלכער ער געפֿינט זיך אין דער מאַמעס בויך.

די טרעגער פֿון דער טרויער־שטוהל זענען געווען אָנגעטון אין שוואַרצע קימאָנאָס.

נאָך דער לויה איז נאָכגעגאַנגען דער יאַפּאַנישער געזאַנדטער און נעבען איהם דער פֿראַנצויזישער אויסערן מיניסטער.

באַלד נאָך זיי האָבען געפֿאָלגט פֿאָרשטעהער פֿון דעם דיפּלאָמאַטישען קאָרפּוס און עטליכע מיטגלידער פֿון דעם פֿראַנצויזישען מיניסטעריום.

און נאָכדעם האָבען זיך נאָכגעשלעפּט אַ המון מיט נייגעריגע יאַפּאַנער און גלאַט נייגיריגע.

צייטונגס־יונגלעך האָבען זיך ניט איבערגענומען מיט דער ערנסטקייט פֿון דער מינוט און זענען אַריין צווישען דעם עולם און פֿאָרגעלעגט די גענויעסטע בעשרייבונג פֿון דעם דועל, אויף וועלכען עס איז אומגעקומען דער פּרינץ.

נעבען דער טרויער־צוג איז צוגעקומען צו דעם בית־עולם „פּער־לאַשעס" האָט זיך דערהערט אַ מאָנאָטאָן קלינגען, וואָס האָט מיטגעטיילט וועגען אָנגעקומענעם בר־מנן.

ביים סוף פֿון דעם נייעם בית־עולם איז שוין געווען אויסגעגראָבען אַ קבר פֿאַר'ן פּרינץ.

די פֿיס פֿון אונטער דעם טרויער־שטוהל האָט מען אויסגעשרויפֿט און אויף לאַנגע האַנדטוכער האָט מען דאָס שטעלעל־שטוהל אַראָפּגעלאָזט אין טיפֿען גרוב אַריין.

די יאַפּאַנער האָבען אָנגעהויבען פֿערשיטען דעם קבר מיט ערד מיט די הענד.

אַרום דעם קבר האָט מען צולעגט אַ גרויס פֿייער. דאָס פֿייער האָט בעדאַרפֿט סימבאָליזירען די פֿרייד, וואָס דער פּרינץ פֿעראייניגט זיך מיט זיינע גרויסע אורעלטערן.

די לופֿט האָט זיך אָנגעפֿילט מיט דעם טרויעריגען מאָנאָטאָנעם זינגען. דער באָנזע איז אַרומגעגאַנגען אַרום דעם קבר, נאָך איהם זענען נאָכגעגאַנגען די טעמפּעל־דינער אין שוואַרצע מאַסקעס. די שריט אַרום דעם קבר זענען אַלע מאָל געוואָרען שנעלער, שנעלער ביז זיי זענען איבערגעגאַנגען אין אַ טאַנץ.

אויף דעם פֿרישען קבר איז אויסגעוואַקסען אַ פֿרישע בערגעל.

35.

נאָך אַ פּרעטענדענט.

אין אַ פּראַכטפֿולען פּאַלאַץ אויף גינזאַ־גאַס, האָט געוואוינט אין אַן'אמת מזרחישער פּראַכט דער מאַהאַראַדזשע טאַשיטסו.

די איינריכטונג פֿון זיין פּאַלאַץ, האָט מען זיך פֿאָרגעשטעלט אַ מישונג פֿון פֿערשיידענאַרטיגע סטילען.

וועגען דעם מאַהאַראַדזשעס קאַבינעט האָט מען געשמועסט אין גאַנץ טאָקיאָ.

אויף די ווענט האָט געהאָנגען פֿערשיידענאַרטיגע געוועהר פֿון די אַלטע אינדוסען פֿון אור־אור־אַלטע צייטען. דאָס געוועהר איז געווען בעצירט מיט הערנער פֿון הירשען, העלפֿאַנט־ביין, פֿעלען פֿון פֿערשיידענע ווילדע חיות א. ד. ג. דאָס מעבעל איז געווען מאָדערן־אייראָפּעאיש.

ביים שרייב טיש איז געזעסען דער מאַהאַראַדזשאַ און נעבען איהם וויקאָנט דזשוק טשעי.

דער שמועס, וועלכען זיי האָבען געפֿיהרט איז געווען אומאָנגענעהמען פֿאַר ביידען

— פֿאַרוואָס ווילט איהר אייער טאָכטער דווקא חתונה מאַכען מיט אַ פּרינץ? מיט וואָס איז פּרינץ נישמאַ בעסער פֿון אַ יאַפּאַנישען גראַף אָדער וויקאָנט? האָט געפֿרעגט דזשוק טשעי.

— פֿערגעסט ניט — האָט רוהיג געענטפֿערט דער מאַהאַראַדזשאַ — אַז די פּרינצעסין כריזאַנטעמאַ דאַרף פֿערבלייבען אין דער זעלבער הויכער כבוד, אין וועלכער זי שטאַמט, זי רעכענט זיך פֿאַר אַן'אייניקעל פֿון דעם גרויסען מיקאַדאָ און כאָטש איך און איהר ווייסען, אַז זי איז מיין טאָכטער, אָבער וועמען געהט עס אָן? זי טראָגט דעם פּרינצעסין נאָמען און טיטול קאָמטעסע און דאָס איז גענוג. יעדער שידוך מיט ניט קיין פּרינץ וועט זיין אַ מעזאַליאַנס (אַ ניט גלייכער שידוך).

— אָבער די געשיכטע ווייסט אויך פֿון אַנדערע חתונות. אַ שטייגער: איין פּרינצעסין האָט חתונה געהאַט מיט גענעראַל יאַמאַטאַ, איינע מיט קאָדאַמאַ...

— איך ווייס עס און געדענק דעם סקאַנדאַל, וואָס האָט זיך דעמאָלט אָפּגעשפּילט ביים הויף אַזוי, אַז אָפּקלאַנגען האָבען אפילו דערגרייכט אין די צייטונגען...

— איך מיין אָבער אַז עס זענען שוין אַוועק די צייטען, ווען אַזעלכע זאַכען האָבען סקאַנדאַליזירט די הויף ספֿערען און זערע פּרינצען און האָהייטען זענען שוין ניט ווערט זייערע גרויסע אורעלטערן, עס זעהט זיי שוין די פֿעהיגקייטען און טאַלאַנטען פֿון זייערע זיידעס, דאָס איז איצט אַ גרויסע דעגענערירטע געשטאַנגישען. אין אַנשטאָט זיי זענען פֿעראַן ביי אונז אַנדערע פֿעהיגערע, פֿרישע... עס וואָלט געווען גלייכער.

אין דזשוק־טשעי האָט זיך אויסגעשטעלט און אויסגעגלייכט, גלייך ער וואָלט געוואָלט בעווייזען זיין פֿיזישען איבערגעוויכט איבער די פּרינצען.

דער מאַהאַראַדזשאַ האָט פֿערשטאַנען, אַז דאָס געשפּרעך נעהמט אָן אַ געפֿעהרליכע ווענדונג. ער האָט געוואוסט, אַז דזשוק־טשעי שדכנ'ט זיך צו כריזאַנטעמאַ'ן, דער שידוך איז דעם מאַהאַראַדזשאַ ניט אָנגעשטאַנען און ער האָט געוואָלט אַ סוף מאַכען צו דעם אומאָנגענעהמען שמועס.

(פֿאָרטזעצונג קומט)

Dywany Firanki

Materjały meblowe i dekoracyjne

tylko najprzedniejsze wyroby w wytwornym guście, niezrównanym wyborze

Bracia Z. i A. Rappeport Piotrkowska 15.

וויכטיג פאר תנאים-געשריבענע!

מעבעל

פאבריק פון

A·MÜLLER

(właść. G. Gunther) **WSCHODNIA 65**

עמפפעהלט אין א גרויסער אויסוואהל מיט זייער בעקאנטע גוטסקייט. עס-צימערן, גאבינעטען און שלאפ-צימערן קוכען-איינריכטונגען, ווי אויך ענצעל מעבעל-שטיקער צו צוגענגליכע פרייזען און גינסטיגע בעדינגונגען.

גענרינדעט אין יאהר **1876**. 1256

פערקויפט נישט אייערע דיוואנעם

44 מעבעל 44

פעלצען, ניי-מאשינען סאמאווארען א. אז. וו. בעפאר איהר איבערציינט אייך נישט ביי די פירמע

44 Ch. ŁAZNIK 44

גדאנסקא (רלוגא)

בעמערקונג: ביי מיר איז שטענדיג אויף לאגער פערשידען

מעבעל, שיין גוט! און ביליג!

רעטשניצע פון דאקטוריים ספעציאליסטע!

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אפען פון 9 פריה ביז 7 א'בענד

ד"ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן-קר.	4–3
ד"ר קרשנער	קינדער-קראנקהייטען	12–9½ 5–4
ד"ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	1–11 6–5
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכט קר.	2–12
ד"ר שמידטפעלד	נערוען און גאלגענע קר.	3–1
ד"ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	2–12.30
ד"ר עליאסבערג	כירורגישע קראנקה.	1 –
ד"ר בערנסאו	פרויען און געבורטס-הילף	4–3

פסולא-טעראפיע, שפריצונגען, ווי שטעלען א. ז. וו. פאקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהלונג אקוג-שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויף פערלאנג — וויזיטען אין שטאט. — אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אורין פלעגמא און בלוט.

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א

דענטיסטישער קאבינעט

עס נעהמען אן:

ד"ר זילבערשטיין	צאהן-ארצט	10 2 נ.מ.
ד"ר לאזשינסקא סטאראפאלסקא	צאהן-ארצט	7–3

קינסטליכע ציינער, קראנען, פלאמבען א. ז. וו. די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג.

2130

איך קויף און פערקויף

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, ניי מאשינען, גארדעראבען, סאמא-ווארען א. ז. וו. און צאהל די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן נאראטאוויטש 19

(דזיעלנא)

אין מעבעל-געוועלב, (פריוואט-וואוינונג שענקעוויטשא 29)

ביי מיר איז שטענדיג דא פערש. געניצטע מעבעל

אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען. 1382

וויין-גרויסהאנדלונג

WOLF BULWA, GŁÓWNA 47

דערמיט מאך איך בעקאנט מיין געעהרטע קונדשאפט, אז מיין לאנג-עקזיסטירענד וויין-געשעפט איז צו די בעפארשטעהענדע פייערטאגען פערזעהען מיט א גרויסען אויסוואהל

פון פערשידענע אין- און אויסלענדישע ריינע **אונגערווינען** הארבע, מיל-דע און זיסע

טרויבען-ווינען רויטע, הארבע, מילדע און זיסע **צמוקים-ווינען**

מעהר הארבע, מילדע און זיסע, ווי אויך פון ריינעם נאטור-האניג זאווי ארץ-ישראל וויין

כרמל קאניאק, שפירט, ליקערען אלעס צו ביליגע פרייזען!

כשר לפסח

בעמ.: די געעהרטע קונדשאפט ווערט געבעטען וואס פריהער צוצושיקען בעשטעלונגען, כדי צו קענען אמבעסטען זי צו בעדינען.

רעיעלע בעהאנדלונג! רעיעלע בעהאנדלונג!

1417 מיט אכטונג **וואלף בולווא, גלובנא 47.**

די פירמע עקזיסטירט פון **1894** יאהר.

ראדיא-אפאראטען

פון 50 זלאטים

ווי אזוי אלע זעמטליכע צו בעהער אויף גינסטיגע בעדינגונגען עמפפעהלט דאס עלעקטראטעכנישע געשעפט

A. FUKS, Łódż, Piotrkowska 27, telefon 52-01, 1321

לעטשניצע

פעטריקאווער 62, טעל. 31-53.

ד"ר ס. גוטענטאג
" ל. פאמיליער
ד"ר ב. ראבינזאהן
" מ. וואלפסאן
" א. טענענבוים
ד"ר י. שרייבער
" פאכשאנסקי
ד"ר ד. אלטערמאן
" מ. פעלדמאן
פרוי ד"ר זעלקאוויטש-קלאטשקא
" " גוסטאווא זאנד טענענבוים
ד"ר מ. מאשלאנקא
ד"ר פ. ברוין
" י. פאלאוזשיטשיק
ד"ר י. סטופאי
" ס. האלענדערסקא
ד"ר מ. קלאטשקא
" באל. כאן
ד"ר לערנער
צאהן-ארצט ס. שעוס
" מ. רעזניקאווא
" ב. טשורנאווסקא
" נ. קאצענבאגען

Dr. med.

L. Pikielny

ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאזען און האַרן-קראנקהייטען

Nawrot 8,

telefon 19-90.

עמפפאנגט פון 4–7 אוו. 241

Dr. med.

H. Lajchter

קאנסטאנטינער 9.

רוג זאכאדניע טעל. 49-66

צאהן-כירורג

ספעצ. פון כירורגישע קראנקהייטען ווי: שטשענקעס, גומענס, דזשאנסלעס, צאהן-פיסטולעס א.ז.וו. נעמט אן פון 1½–5 און פון 8–9 אוו. זונטאג 11–2.

Dr. med.

Braun

פאלודניאווא 23

טעלעפאן 40-26

ספעציאל-ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.

בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל)

נעמט אן פון 9–12 פריה און פון 5 – 8 אוונט

קאפ- און האלז-ווייטאג און ערשעפונג,

ווי אויך מאגען-פערדארבונג, לעבער-קראנקהייטען, נירען, גאל-שטיינער, רעומאטיזם, ארטרעטיזם, העמארידען-ווערטאגען קומען פון פאר צוליב דער שלעכטער שטאף-וועקסלונג און פערארגרייניגונג פון בלוט און מענשליכען ארגאניזם.

ZIOŁA Z GÓR HARCU D-ra LAUERA

ווירקען צו א גוטער שטאף-ענדערונג, ערוועקען צו פערדייען, רייניגען דאס בלוט און אלערערשט מאכען געזונד דעם מאגען און ברענגען צו א רעגולערע פונקציע פון דער לע-בער און נירען, זאווי בעזייטיגען שטילגאנג, און

ZIOŁA Z GÓR HARCU D-ra LAUERA

בעזייטיגען פון ארגאניזם די נישט פערדייטע רעשטלעך, ווי אויך בעקעמפען דאס שאפען זיך פון פערזעצונגען, וואס איז גורם צו רעומאטיזם און אטרעטיזם.

ZIOŁA Z GÓR HARCU D-ra LAUERA

בעזייטיגען און פערהיטען דאס שאפען זיך פון גאל-שטיינער און פערמילדערן די העמארויד-שמערצען.

די פרייזען א האלבע שאכטעל 1.50 זל.

א דאפעלטע שאכטעל 2.50 זל.

צו בעקומען אין אלע אפטייקען און אפטייק-סקלאדעס. 159

ערשטקלאסיגער

פאריזער מאדעלען

פאר דאמען-שניידער צו בעקומען ביי

שורעט, לאדז זאכאדניא 33

איהר קענט זיך איבערציינען, אז

מעבעל 132

קויפט זיך אמבעסטען און אמביליגסטען נור ביי

אבראמאוויטש, גרובנא 65

אויף ראטעס! פאר מזומן!

Czopki Hemorojdalne Gąseckiego

(מיט'ן העהדעל) בעזייטיגען ווערטאג, ברענונג, בייסעניש, פערקלענערן געשווירען.

עס פערקויפען די אפטייקען. 1462

15־יעהריגער יוביליי פון טורן־פעראיין „מכבי" אין זגערזש

(פון אונזער קארעספאנדענט)

שבת, דעם 12 מערץ, האט דער היגער טורן־ און ספארט־פעראיין „מכבי" געפייערט דעם 15־יעהריגען יוביליי.

צו די פייערונג זענען געקומען דעלעגאציעס פון ארטיגע יודישע געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס, פארשטעהער פון די קאמונאלע און אדמיניסטראטיווע מאכט, ווי אויך דעלעגאטען פון טורן־פעראיינען פון די ארומיגע שטעט.

10 א זייגער אין אווענד הויבט זיך אן אין זאל דער אלגעמיינער אויפמארש פון אלע אקטיווע טורנער אין ווייס־בלויער הלבשה.

דער פארזיצער ה' וואלדמאן עפענט דעם יום־טוב און בעגריסט די געסט. דאן ערטיילט ער דאס ווארט דעם מיטגליד פון יובילעאום־קאמיטעט ראטמאן א. מארגענשטערן, וועלכער בעגריסט די געסט, דעלעגאטען און פארשטעהער פון דער מאכט און רעפערירט די געשיכטע און די ענטוויקלונג פון דער פיזישער רעגענעראנס־בעוועגונג בכלל און ביי יודען בפרט.

דער רעדנער קומט צום אויספיהר, אז פאר קיין שום פאלק איז דאס טורנען נישט אזא לעבענס־נויטווענדיגקייט, ווי פאר אונז יודען. זייט דעם ווי מיר זענען פארטריבען געווארען אין גלות, האבען מיר יודען, אויף דעם געביט פון פיזישער ענטוויקלונג, כמעט גארנישט אויפגעטון און דעריבער זענען מיר פיזיש שוואך. אין דערצייט, ווען יודען האבען זיך מיט א געוויסע אנערקענונג אויסגעצייכנט אויפ׳ן פעלד פון קונסט און וויסענשאפט, האבען זיי אויף א מוא׳דיגען אופן פערנאכלעסיגט זייער גוף.

און ווען אויף איינעם פון די ציוניסטישע קאנגרעסען איז געווארפען געווארען די לאזונג צו ערציהען אונזער יוגענד אלס קרעפטיגע מענשען, האט עס גוט געווירקט אויף די אנוועזענדע דעלעגאטען און זייט דעמאלס ווערט דאטירט דער אנהויב און די שאפונג פון דער יודישער טורן־בעוועגונג. א בעווייז פון ממשות׳דיגען ערפאלג פון דער אנגעהויבענער ארבייט איז געווען דאס גרויסע טורן־פעסט אין דער צייט פון צעהנטען ציוניסט שען קאנגרעס אין ווינען, אין וועלכען ס׳האבען אנטייל גענומען 1 500 טורנער פון 40 פעראיינען פון פערשיעדענע לענדער.

אין יאהר 1910 ווערט אין טאמאשאוו געגרינדעט דער ערשטער יודישער טורן פעראיין אין פוילען. אין יאהר 1913 ווערען אזעלכע געגרינדעט אין לאדז און אין זגערזש.

דער רעדנער אילוסטרירט די טעטיגקייט פאר די 15 יאהר אין ווענדעט זיך מיט אן אפעל צו די אנוועזענדע צו שטיצען דעם „מכבי".

דאקטאר ג. טראצקי בעגריסט אין נאמען פון דער זגערזשער קהלה.

עס בעגריסען פארשטעהער פון ועד הערוני, „אגודת הציונים" און נאכדעם נעמט דאס ווארט צו א לענגערע בעגריסונג דער בירגערמייסטער און פארזיצער פון שטאט־ראט ה׳ יאן שווערטק.

דאן האלטען בעגריסונגען פארשטעהער פון „התאחדות", „צעירי מזרח", יודישע ביבליאטעק ווי אויך דעלעגאטען פון טורן פעראיינען פון ארומיגע שטעט.

ס׳ווערען פארגעלעזען טעלעגראפישע בעגריסונגען צווישען וועלכע ס׳געפינט זיך אויך א בעגריסונג פון יודישען קלאב.

גאנץ אימפאזאנט איז אויסגעקומען דאס פערטיילען פון די מעדאלען. די חברים: י. גאלדבערג און ד. מארגענשטערן זענען דורך די פערוואלטונג בעשאנקען געווארען מיט גאלדענע מעדאלען פון דער ערשטער מדרגה און ווערען אויסגעקליבען אלס ערען־מיטגלידער פון „מכבי". דער טורן־ווארט ה׳ נוסטאט ווערט דורך די אקטיווע טורנער בעשאנקען מיט א גאלדענעם מעדאל און דעם פארזיצער ה׳ וואלדמאן ווערט דורך די טורנער אונטער־נעמאנגען אנ׳אדרעס.

דער ארקעסטער שפילט דעם פוילישען נאציאנאלען הימן און „התקוה".

נאך א קורצער פויזע הויבען זיך אן די טורן־איבונגען אונטער די ליטונג פון טורן לעהרער ה׳ זייפע, וועלכע האבען זיך זעהר גוט איינגעגעבען.

פיל בייפאל האבען געהאט די יוגענד־אפטיילונג מיט די שטעקען־איבונגען.

נאכדעם זענען פערטיילט געווארען איינציגע דיפלאמען פאר אקטיווע טורנער.

א־ן.

„עמבולאטעריום־ לעטשניצע" פון דאקטוירים־ ספעציאליסטען

און ערצטליך־דענטיסטישער קאבינעט זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראטאווער	נאז, האלז, אויערן קר.	3-2 11-10, 7½-6½
ד"ר רוזשאנער	הויט־ און געשלעכט־קר.	11-10, 2-1
ד"ר גאלדשטיין־פאלאק	אויגען־קראנקהייטען	8-7 2-1
ד"ר יוסטמאן	נערווען־קראנקהייטען	2-12
ד"ר ראזענצווייג	קינדער־קראנקהייטען	5-4 12-10
ד"ר פאפיערני	פרויען־ און געבורטס־הילף	6-5 1-11½
ד"ר קאנטאר	כירורגישע־קראנקהייטען	2-1, 4-3
ד"ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען־קר.	7-5½ 1-11
ד"ר סטופעל	רענטגען	12-10 6-4
א. גראדזענטשיק	צאהן־ארצט	7-3
נ. ראזעס	צאהן־ארצט	2-9

צאהן־פלאמבירונג, ... מאסטען, א. א. וו. ביי דער לעכענונג אין גענויעסטע געטוען

רענטגען־אינסטיטוט

היילונג פון הויט־קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ־לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שוועסטער.

אנמעלדונגען נעמען שוועסטער (שקאלאטש) פון 4—5 נאכמ.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.

היוט אין דער שטאט.

שלח מנות!

א גרויסער אויסוואהל פון פערשידענע באמבאניערעס פון 2.50 און אין שאקאלאדען־געשעפט ביי „DOROTEA" צעגעלניאנא 29. 1426

עד מתי עצל תשכב?

ווי לאנג וועסטו ווארטען מיט דיינע איצטיגע און פאר׳־מלחמה׳דיגע וועקסלען?

מתי תקום משנתך?

ווען וועסטו קומען אין ביורא

17 פעטריקאווער 17

2־טען הויף, פארטער, דורכגאנג זאכאדניא 52, וואו ס׳ווערט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי ביטעס לויט׳ן אינסטרוקציע, קלאגעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע ... און מיילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, אדוואלאציעס, רעקלאמאציעס, וועגען פעסער און קאסיטאציעס, פיטעס וועגען דירה און אוזשאנד ראוויעטשען און אין אלע ... בעצירקען, שותפות־אקטען, סטאטוטען, ... אינטערצוזיעס, אקטען ... ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען ... שפראכען.

רעכטס־קאנסולענט י. מאנעלא, פעטריקאווער 17, זאכאדניא 52 שנעל, רעעל און ביליג!

נייע „זאנד־זאסען־מאשינען"

בעקומט מען ביי מיר גרייט, ווי אויך ווערען אנגענומען פערשידענע רעפעראטורען אין אפאראטען. 273

ב. פוקס, זאכאדניא 26, וו. 14

ווילסט קויפען מעבעל

עלעגאנט, דויערהאפט אויף די בעקוועמסטע בעדינגונגען?!

גיי צו דער פירמע

Markowicz i Nasielski Piotrkowska 6.

40 פראצענט ביליגער ווי איבעראל!

די ניי ערעפענטע אמעריקאנער כעמישע וועשעריי און פארבעריי פון גארדעראבען גדאנסקא 8, פראנט, 2־טען שטאק.

נעהמט אן אויפצופרישען, רייניגען, וואשען און פארבען אלעראַרט גארדעראבען פיר מענער, ווי אויך פיר דאמען, אויך זיידע, סאמעט, פלוש, וועלענע, האלב־וואלענע, בוימוואלענע קליידער, אויך שטיק סחורה און רעשטען, אלעראַרט אויסבלאַקירטע געמוסטערטע אנצוגע ווערען געבראכט צו דער ערשטער פארבע, אלע ארבייטען פון מיין פארבעריי ווערען אויסגעפיהרט ערשטקלאסיג לויט די נייעסטע אויסלענדישע מעטאדען. גאראנטירט פיר עכטע פארבען, ביליגע פרייזען!

אלעראַט פוטער נעהם איך אן צו שטרייכען און פארבען. 1328

אמביליגסטען, וועיל עס איז אין א פריוואט־וואוינונג!

לעטשניצע „זדראוויע"

פון דאקטוירים־ספעציאליסטען

אויף נאוואמיעסקא 3 (וואסכאדניא 13), טעלעפאן 76 37.

אויגען קראנקהייטען	ד"ר קראוש; ד"ר סלאבאדסקי	3 4 זונטאג 11½-10½; 10½ 12 זונט. 1-12.
נערוועזע קראנקהייטען	ד"ר בראניסלאוו פרענקעל; " קלאזענבערג	1½-12½ חוץ פרייטאג; 12-11 חוץ פרייטאג
מאגען און קישקע קראנק	ד"ר אלכסנדר מארגאליס; ד"ר י. מייבוים מארושינסקי	12-1, זונטאג 12-1; 11-10 אחוץ זונטאג
אינערליכע קראנקהייטען	ד"ר גיביאנסקי; " קאץ; " לעווי; " כאי הענריק	11½-9½ זונטאג 11-9½; 2-12 זונטאג 12-11; 4½-3 זונט. 2-1; 10 — 11 זונטאג 12-1
קינדער קראנקהייטען	ד"ר סאלאוויעטשיק אריך; " מאשקאוויא; " פרעכנער	12-10½ 3-5 ז. 12-2; 2½-1½ זונט. 10½ 12; 6½-5 זונטאג 9-10½
כירורגישע קראנקהייטען	ד"ר גאלדמאן; " פערלים	4½-3½ זונט. 10½-9½; 1-11 7½-6 זונט 1-11
פרויען קראנקהייטען	ד"ר אראנסאן; " אייגעראווא	1-12 זונטאג 1-12; 2½-1½ דונערשטאג, פרייטאג; מאנ. מיטוו. דאנ. ש. 11^{30}-10^{30}
נאז, האלז און אויערן קראנקהייטען	ד"ר העלמאן; " ראבינאוויטש	4½-3½ חוץ זונטאג; 2-12 זונט. 2-12
הויט און וענערישע קראנקהייטען	ד"ר פאלכא; " זאנענבערג	3 4 זונטאג 9-10; 11 12 זונט. 1 11 12
רענטגענאלאג	ד"ר קייסלאז	7-3
ערצטליכע אנאליזען	ד"ר מ. קאצען	

וויזיטען אין שטאדט — פאקען־שטעלען. רענטגענאגראפיע און עטליכע דורשטראהל — (קווארץ לאמפען). אלערליי אנאליזען און אונטערזוכונגען. די לעטשניצע איז א... יעדן טאג פון 8.30 פריה ביז 7.30 אווענד. זונטאג פון 8.30 פריה ביז 2 א זייגער נאכמ.

א יונגעל

נישט עלטער 17-16 יאהר מיט פראקטיקע אין מאנופאקטור־בראנזשע קאנען זאפארט קריגען א פאסטען. אפערטען אין אדמיניסטראציע גייער פאלקסבלאט אונטער S. 1418

לעטשניצע "SANITAS"

פון דאקטוירים ספעציאליסטען (פאר קומענדע קראנקע) און ערצטליך־דענטיסטישער קאבינעט. ציגעל־נאס 29, טעלעפאן 44-51

נערווען־קראנקהייטען	ד"ר א. האצענעלסאן
מאגען און קישקע קראנקהייטען	ד"ר ג. ראזענבערג
אינערליכע קראנקהייטען	ד"ר י. איצקזאן; " ה. ראכאווסקי; " ד. פריד
קינדער קראנקהייטען	ד"ר י. בעמטע; " וו. לאסקי; " י. שטיינבערג
כירורגישע קראנקהייטען	ד"ר ז. לעווינסאן; " ע. מארטכאוויטש
פרויען און געבורטס קראנקהייטען	ד"ר ה. גוטשטאדט; " א. ענגעל; " ל. שייעוויטש
נאז, האלז און אויערן־קראנקהייטען	ד"ר י. אייזיק; " ש. מאלאוויסט
אויגען־קראנקהייטען	ד"ר ג. גערשטיין; " ע. ראזענבלאט
הויט, וועגערישע און אורין־קראנקהייטען קאסמעטיק	ד"ר ס. קאנטאר; " מ. לעווינסאן; " ל. פריבולסקי
רענטגען פון קאלישע טעראפיע און ארטאפעדיע	ד"ר א. שטיינבערג
צייהן און מונד־קראנקהייטען. גאלד־קאראנען און בריקען.	צאהן ד"ר צוקער; " גרינשטיין־גארכאווי; פר. ד"ר שאצקא; " כרעניצקא־ציפין

קווארץ־ליכט, עלעקטראטעראפיע, דיאטערמיע, אלערליי אנאליזען, רענטגען, אפעראציעס פאטרונקעס, איינשפריצונגען, איספונגען, מעדיצינישע קאסמעטיק, בלוט־אונטערזוכונג. די לעטשניצע און טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענד. זונטאגס פון 9 ביז 4. שפיטאל־הילף, בעטאג און נאכט. וויזיטען און שטארק. דויערנדע היילונג, לויט אפמאך.

א טיכטיגער און פראקטיצירטער בוכהאלטער און רעכענמייסטער

וועלכער האט היינטער זיך א 5 יעהריגער פראקטיק, זוכט א פאסטען אויף איינציגע שעה אי טאג. אפערטען אין דער אדמיניסטראציע אונטער „בוכהאלטער". 1441

ZAWIADOMIENIE.

Niniejszym zawiadamiam Sz. Klijentelę, że prócz największego i najbogatszego wyboru

Sztucznych kwiatów

otworzyłam specjalny dział

GALANTERJI

w wielkim wyborze jak również wszelkie dodatki wchodzące w zakres krawiectwa damskiego i haftu.

f „MARYLA"

1321 Łódź, Piotrkowska 39 fr. I p.

ניַיער פאָלקסבלאַט
18. מערץ 1927.

דאס לאדזשער לעבען

ניַיער פאָלקסבלאַט
18. מערץ 1927.

18
פרייטאָג
יד.
אדר ב תרפ״ז

מערץ
זון-אויפגאַנג 6.16
זון-אונטערגאַנג 5.21
לענג פון טאָג 10,50
ליכט-צינדען 5,33.

געבורטס-טאָג פון מאַרשאַל פּילסודסקי

(:) דער שעף פון ד. אָ. ק. גענעראַל מאַלטשאַנאָווסקי האָט אַרויסגעלאָזט אַן אויפרוף צו די זעלנער צום געבורטסטאָג פון דעם מאַרשאַל פּילסודסקי. אין אויפרוף ווערט געזאָגט, אַז דער בעסטער געשאַנק פאַר׳ן מאַרשאַל פּילסודסקי וועט זיין ווען די זעלנער וועלען שווערען, אַז זיי וועלען קעמפען פאַר די אידעאַלען, פאַר וועלכע דער מאַרשאַל האָט געקעמפט זיין גאַנץ לעבען.

*

(:) דער פּראָגראַם צו דער געבורטס-טאָג-פייערונג פון מאַרשאַל פּילסודסקי איז פאָלגענדער: היינט אויפדערנאַכט וועט דער מיליטער-אָרקעסטער מיט פאַקלען דורכגעהן איבער די גאַסען פון שטאָדט. מאָרגען 11 אַ זייגער אַ גאָטעס-דינסט מיט׳ן אַנטייל פון פאָרשטעהער פון דער מאַכט, פון די פאַראיינען, דעלעגאַציעס א. אַ. וו. 12,30 אַ פּאַראַד פון מיליטער. נאָכמיטאָג מיטינגען, לעקציעס און פאָרשטעלונגען פאַר די זעלנער און טעאַטער אין די קינאָס א.א.וו אויפדערנאַכט אַ פייערליכע אַקאַדעמיע.

וואָיעוואָדזשטווע קאָנטראָלירט דעם שטאָדטישען בודזשעט.

(ס) די וואָיעוואָדזשטווע האָט בעקומען אַן אויפטראָג נאָכצוקאָנטראָלירען דעם שטאָדטישען בודזשעט אויפ׳ן 1927 י. די קאָנטראָלע וועט געהן אין דער ריכטונג צי די אויסגאַבען וואָס זענען בעשטימט געוואָרן פאַלען צוזאַמען מיט דער אַלגעמיינער מלוכה פּאָליטיק און צי די שטאָדטישע בעפעלקערונג ווערט נישט איבערלאַסטעט צו פיל מיט שטייערן.

נעכטיגער שטרייק-טאָג אין לאָדז.

מ׳וואַרט אויף וואַרשאַ.

(-) מיט׳ן נעכטיגען טאָג האָט זיך דער שוועהר-פּונקט פון דער שטרייק-לאַגע אין לאָדז איבערגעטראָגען געוואָרען קיין וואַרשאַ.

דאָרט, אין וואַרשאַ, אויף דער קאָנפערענץ צווישען ביידע צדדים ביים וויצע פּרעמיער באַרטעל, האָט געדאַרפט דעצידירט ווערען דער גורל: צי זאָל דער שטרייק ווייטער דויערן, אָדער די אינדוסטריעלער זאָלען געבען אַ הוספה.

מיטינגען און אַ דעמאָנסטראַציע

(-) נעכטען זענען אין פאַרשידענע שטאָט-טיילען פאָרגעקומען גרויסע מיטינגען פון די שטרייקענדע טעקסטיל-אַרבייטער.

אַ גרויסער מיטינג איז אויך פאָרגעקומען אין פאָזנאַנסקי׳ס פאַבריק וואו ס׳זענען אַרויסגעטראָטען אַ רייה רעדנער.

נאָכ׳ן מיטינג האָט זיך פאָרמירט אַ דעמאָנסטראַציע, וועלכע איז אָוועק איבער דער אָגראָדאָווע צו דער נאָוואָמיעיסקאַ.

נעבען דער זאַכאָדניאַ, ביי דער געביידע פון דער וואָיעוואָדזשטווע איז אָנגעקומען אַ גרעסערע גרופּע פוס-און ריטער-פּאָליציי, וועלכע האָט די דעמאָנסטראַציע פונאַנדערגעטריבען.

די קרייז-קאָמיסיע וואַרט.

(-) אויף היינט אינדערפריה איז בעשטימט געוואָרען אַ זיצונג פון דער קרייז קאָמיסיע פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען, וועלכע וועט - אויב נאָך דער קאָנפערענץ ביים וויצע-פּרעמיער באַרטעל וועט דער שטרייק נאָך דויערן - פּראָקלאַמירען דעם אַלגעמיינעם שטרייק אין לאָדז.

מעטאַל-אַרבייטער שטרייקען.

(או) דער שטרייק פון די מעטאַל-אַרבייטער אין לאָדז דויערט.

נעכטען איז אַ פאַרגרעסערטע קאָמיסיע פון שטרייק-קאָמיטעט געגאַנגען איבער די פאַבריקען און פעסטגעשטעלט, אַז אומעטום קומט-פאָר דער שטרייק און אין ערגעץ איז נישט געווען קיין פאַל פון שטרייק ברעכעריי.

אויסגעבראָכען אַ בעקער-שטרייק אין לאָדז.

די אַרבייטער פאַרלאַנגען 30 פּראָצענט הוספה.-ווער וועט באַקען „המן-טאַשען"?

(-) מיט עטליכע טעג צוריק האָבען די קריסטליכע און יודישע בעקער-אַרבייטער אין לאָדז אַרויסגעשטעלט לוין-פאָדערונגען פון 30 פּראָצ. הוספה.

די יודישע בעקער-מייסטער האָבען געענטפערט, אַז זיי זענען גרייט צו געבען אַ קליינע הוספה, אָבער זיי מוזען זיך פריהער פאַרשטענדיגען מיט די קריסטליכע בעקער-מייסטער.

דאַגעגען די קריסטליכע בעקער-מייסטער האָבען זיך אָפּגעזאָגט צו געבען וואָסער-ס׳איז הוספה.

נעכטען אינדערפריה איז פאָרגעקומען אַ גרויסער מיטינג פון יודישע און קריסטליכע בעקער-אַרבייטער, וועלכע האָבען בעשלאָסען צו פאַרשטרייקען.

דער שטרייק איז באַלד אויסגעבראָכען און די אַרבייטער אין אַלע בעקעריינען האָבען פאַרלאָזט די אַרבייט.

מיט דער ערלויבניש פון דער שטרייק-קאָמיסיע זענען איבערגעלאָזט געוואָרען ביי דער אַרבייט די אַרבייטער, וועלכע האָבען געדאַרפט אויסענדיגען די אָנגעהויבענע אַרבייט. דאָס איז אָבער נאָר געווען אויף עטליכע שעה און דערביי האָבען זיך די מייסטער פאַרפליכטעט צו בעצאָהלען פאַר די שעה׳ן שוין מיט 30 פּראָצ הוספה. אין די בעקערייען, וואו מ׳באַקט פאַר די שפּיטעלער, איז נאָך דערלויבט די אַרבייט.

צוזאַמען האָבען פאַרשטרייקט ביז 2000 בעקער-אַרבייטער, דערונטער 700 יודישע.

אַ לאָדזשער סוחר — אַ... ויזתא...

לאָזט זיך אָפּנאַרען מיט אַ דאָלאַרען-טראַנזאַקציע און איצט זוכט ער דעם ווינט.

(טר.) מיט אַ פּאָר טעג צוריק איז פון דאַנציג קיין לאָדז צוריקגעפאָהרען דער לאָדזשער סוחר יצחק קאָנענבערג, וועלכער האָט אין דאַנציג אָפּגענומען חובות אויף אַ סומע פון 50.000 זלאָטעס. ער האָט בעקומען פון דער מכּות אַנ׳ערלויבניש איבערצופיהרען דאָס איינגענומענע געלד אין פרעמדע וואַלוטע איבער דער פּוילישער גרענין

אין קופּע האָט זיך קאָנענבערג בעקענט מיט אַ יונגענמאַן, וועלכער האָט זיך פאָרגעשטעלט אַלס וויצע דירעקטאָר פון די קויהלען-גרובען „יוליוש" אין אויבער-שלעזיען — אַרנאָלד פּליכט.

מען האָט זיך צורעדט און אין געשפּרעך האָט פּליכט געזאָגט, אַז ער וואָלט געקויפט יעדער סומע דאָלאַרען פאַר יעדער פּרייז, ווייל ער האָט נישט קיין צוטרוי, צו דער פּוילישער וואַלוטע כאָטש דער זלאָטע הויבט זיך.

קאָנענבערג האָט דוקא געהאַט אַ בעסערע מיינונג וועגען דעם פּוילישען זלאָטע און ער האָט פאָרגעלעגט פּליכט׳ן דאָס געלד, וועלכעס ער האָט געהאַט אין דאָלאַרען אויסצוטוישען איהם אויף זלאָטעס צו 9.50 אַ דאָלאַר. פּליכט איז דערויף איינגעגאַנגען. ער האָט אָבער מיט זיך קיין געלד נישט געהאַט און פאָרגעלעגט קאָנענבערג׳ן אַרומצוגעהען מיט איהם אין בידגאָשטש אין באַנק אַריין.

אין בידגאָשטש האָט פּליכט אין דער געגענוואַרט פון קאָנענבערג אָפּגענומען 200.000 זלאָטעס און פּעקלען צו טויזענדער און 100-זלאָטעס-באַנקנאָטען.

די צוויי אינטערעסענטען זענען אַריין אין אַ ציקערניע פאַרענדיגען די טראַנזאַקציע.

פּליכט האָט אָפּגעצעהלט 50 פּעקלעך צו 1000 זלאָטעס און האָט בעקומען פאַר די 50.000 זלאָטעס דאָלאַרען.

קאָנענבערג האָט די פּעקלעך נישט קאָנטראָלירט, ווייל ער האָט דאָך אַליין געזעהן ווי פּליכט האָט זיי אָפּגענומען פון דער באַנק.

נאָך דער טראַנזאַקציע איז פּליכט פּלוצים ערגיץ נעלם געוואָרען.

קאָנענבערגען איז עפּעס די מעשה אויסגעקומען פערדעכטיג און ער האָט זיך גענומען איבערצעהלען דאָס געלד. ער האָט אויפגעריסען דאָס ערשטע פּעקל און עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז — דאָס אויבערשטע פּאַפּירעל איז געווען אַ הונדערט-באַנקנאָט, אַלע איבריגע — גלייכגעשניטענע פּאַפּירלעך, אַזוי אַלע פּעקלעך.

פון די 50,000 זלאָטעס האָבען געפעהלט 48000, 2000 זענען געווען די אויבערשטע באַנקנאָטען די ריכטיגע אין די פּעקלעך.

קאָנענבערג האָט באַלד געמאָלדען דער פּאָליציי. עס פאַרשטעהט זיך, אַז קיין שום אַרנאָלד פּליכט האָט די פּאָליציי נישט געפונען.

עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז מען האָט דאָ צו טון מיט אַ געשיקטען שווינדלער, וועלכער האָט געהאַט צוגעגרייט די פּעקלעך מיט דעם ריינעם פּאַפּיר, און די ריכטיגע באַנק-פּעקלעך בעהאַלטען נאָך אויף בעוויזן פאַר די לייכט גלויביגע.

אַ די אַ
מצורעת
(Trędowata)
אין די הויפט ראָלען
Jadwiga Smosarska
Józef Węgrzyn
ODEON
איז דער נעכסטער פּראָגראַם פון קינאָ

היינט אַבצייכנונג לטובת די יתומים.

היינט ווערט איבער די גאַסען פון שטאָדט פערקויפט אַנ׳אָבצייכנונג לטובת דער „וואָך פון יודישען יתום".

ס׳איז כדאי צו שטיצען די אַקציע און דערמיט צו העלפען די יתומים.

הנחה-פעסער פאַר סוחרים.

(ס) אין צוזאַמענהאַנג מיט די יאַרידען וואָס קומען איצט פאָר אין אַ רייה שכנה׳שע מלוכות האָט דאָס פינאַנץ מיניסטעריום בעשטימט אַ גרעסערע צאָהל הנחה-פעסער פאַר די סוחרים. די אינדוסטריע-אָבטיילונג ביי דער וואָיעוואָדזשטווע האָט בעקומען אַ ספּעציעלע אינסטרוקציע צו פערלייכטערען און פעראיינפאַכען די פּראָצעדור ביים אַרויסגעבען די דאָזיגע הנחה-פעסער פאַר סוחרים קיין טשעכאָסלאָוואַקייען, פראַנקרייך, יוגאָסלאַוויען, איטאַליען א. אַנד.

אין די אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(§) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: ג. אַנטאָניעוויטש (פאַביאַניצקאַ 50), ב. כאָנדזינסקי (פּעטריקאָווער 164), וו. סאָקאָלעוויטש (פּושעיאַזד 19), ר. רעמבעלינסקי (אַנדזשעיאַ 26), י. זונדעלעוויטש (פּעטריקאָווער 25), מ. קאַספּערקעוויטש (זגיערזשער 54), ס. טראַווקאָווסקאַ (בזשעזשינער 56).

Dr. Z. Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז, און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפאָן 27-81
שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

CASINO

היינט — די פייערליכע גרויסע פורים-פּרעמיערע!

איבערנעהמענדע ביז צו דער טיפעניש - גרויסע דראַמע פון דעם לעבען פון די גלות-עמיגראַנטען אין ארץ-ישראל

„באר יעקב"
(יעקב׳ס ברונעם)

טראַגעדיע פון מענשען, וועלכע האָבען בעשלאָסען מיט דער אַרבייט פון זייערע אייגענע הענד צו ערוואַרבען דאָס פערלוירענע, זייט טויזענדער יאָהר פאָטערלאַנד, דאָס מוז רירען יעדעס איינציגען יודען ביז צו דער טיפעניש.

די ראָלע פון דער קאַבאַרעט-אַרטיסטין, אין וועלכער עס האָט זיך ערוועקט דאָס יודישע האַרץ קרעאירט
BETTY BLYTHE
וועמעס קרעאַציע אַלס „מלכה שבא" קען מען נאָך ביז׳ן היינטיגען טאָג נישט פערגעסען.

איבערוואונדערליכע לאַנדשאַפטען פון היינטיגען ארץ-ישראל! הערבערט סעכוועל, עדמונד ראָטשילד א״א וועלט-בעריהמטהייטען! זיג פון דער שעהנער אידעע און ריינער, גרויסער ליבע!

דער פילם איז געוואָרען געשאַפען אויפ׳ן גרונד פון דער נייעסטער ערצעהלונג פון
Pierre Benoit
דעם בעוו. פראַנצויז. שרייבער, וועלכער איז בעקאַנט מיט זיינע סימפּאַטיעס פאַר׳ן יוד. פאָלק.

שטיצט „די וואַך פאַר'ן יודישען יתום"!

דאָס איז אַ חוב פון יעדען איינציגען יוד, פילאַנטראָפּ, צו געזעלשאַפטליכער טוער

צייכענט די זאַמעל-ליסטען! קויפט די הייניגע אָבצייכענונג!!

פאַרשלאַג צו אַסיגנירען 200 טויזענד זלאָטים פאַר די שטרייקענדע

אין אָרײַנגעטראָגען · געוואָרען אויף דער נעכטיגער זיצונג פון שטאָדט ראַט.

(—) די נעכטיגע זיצונג פון שטאָט-ראַט האָט זיך געעפענט מיט 2-שעה'דיגער פאַרשפּעטיגונג.

עס זענען אַריינגעטראָגען געוואָרען פאָלגענדע דרינגענדע פאַרשלאָגען: פון ראַטמ. האַלע-דערסקי (פּועלי ציון) צו פּראָטעסטירען געגען דעם רעאַקציאָנערען פּראָיעקט וועגען ענדערען די וואַהל-אָרדינאַציע, פון דער דייטשער אַרבייטס-פּאַרטיי צו פּראָטעסטירען געגען אײַנפיהרען פון די סעלעפאָן-צעהלערס און פון נ.פ.ר. וועגען אַסיגנירען 200 טויזענד זלאָטעס אויף הילף פאַר די שטרייקענדע טעקסטיל אַרבייטער.

געגען דעם לעצטען פאַרשלאָג זענען אַרויסגעטרעטען די ענדעקעס. בעת ס'איז געקומען צו דער אָפּשטימונג זענען די בירגערליכע ראַטמענער (אויך די יודישע) אַרויס פון זאַל, ס'איז נישט געבליבען קיין קוואָרום און דער פאַר-שלאָג האָט נישט געקענט אָפּגעשטימט ווערען. ס'איז ענטשטאַנען אַ געוואַלדיגער טומעל אין זאַל און אויף דער גאַ-לעריע. די ראַטמענער האָבען געזונגען דאָס ליד „אַ טשעשטש וואָס פאַגאַוויץ מאַגנאַטשי" („כבוד אייך הערדען מאַג-נאַטען").

די האַנדעלס-ריכטער.

פּראָטעסט געגען די וואַהלען.

(8) נעכטען איז אין פּרעזידיום-זאַל פון מאַגיסטראַט פאָרגעקומען דאָס צעה-לען די שטימען, וועלכע זענען אָפּגעגעבען בעת די וואַהלען פון האַנדעלס-ריכטער אין לאָדז. אין אַלגעמיין זענען אָפּגעגעבען געוואָרען 232 שטימען. געזיגט האָט אינגאַנצען די ליסטע פון די גרויס-אינדוסטריעלער, דאַגעגען האָבען געליטען אַ פולשטענדיגע מפּלה אַלע אַנדערע ליסטעס.

די לאָדזער פאַראיינען פון קליי-נעם און מיטעלען סוחר'טום גרייטען זיך דערווייל אַריינצוטראָגען אַ פּראָ-טעסט צום יוסטיץ-מיניסטער בענגען די וואַהלען, מחמת ערב די וואַהלען האָט אַ דעלעגאַציע מיטגעטיילט דעם פּרעז. בינאַרסקי, אַז אין די וועהלער-ליסטעס זענען נישט פאַרשריבען געוואָרען אַלע וועהלער. די דעלעגאַציע האָט דערי-בער געפאָדערט, אַז די וואַהלען זאָלען אָבגעלעגט ווערען. דאָס איז אָבער נישט געשעהען.

כאַר יעקב

די הייניגע פּרעמיערע אין „קאַסינאָ".

די דירעקציע פון „קאַסינאָ" האָט פאַרבערייטעט ספּעציעל פאַר די יודישע קינאָ-בעזוכער אַן אמת'דיגע סענסאַציע.

עס ווערט דעמאָנסטרירט אַ הערליך בילד אויס דעם לעבען פון יודישע גלות עמיגראַנטען. דאָס בילד איז געשאַפען לויט דער ערצעהלונג פון בע-וואוסטען פראַנצויזישען שריפטשטעלער און סימפּאַטיקער פון די יודען פּיער בענואַ. די יודישע קינאָ-בעזוכער וועלען זיכער נישט פאַרפעהלען צו זעהען דאָס בילד.

היינט אַ פאָרלעזונג פון רעד. וויעניאַוואַ-דלוגאָשעווסקי.

היינט, פרייטאָג 8 אַ זייגער אין אָווענד קומט פאָר אין „פילהאַרמאָניע" אַ פאָרלעזונג פון בעקאַנטען זשורנאַליסט וויעניאַוואַ דלוגאָשעווסקי אויף דער טעמא „דער שונא פון דער פרוי אָטטאָ וויינינגער".

פּורים-אָווענד אין האַנדעלס-אַנגעשטעלטען פעראיין.

מאָרגען, שבת, ד. 19 מערץ קומט פאָר אין זאַל פון האַנדעלס-אַנגעשטעל-טען פעראיין (אַלעע קאָשטשושקי 21) אַ גרויסע פּורים-פערוויילונג.

אינם פּראָגראַם גלית שפּיל פון משה בראָדערזאָהן, שניידערלעך, אָסיע סאָסיע און אַנדערע מיניאַטור נומערן, קלאַ-סישע טענץ, געזאַנג פון אָפּערן און פאָלקסלידער, שלח מנות - פערטיילונג און פיל איבעראַשענדע אַטראַקציעס.

אַנהויב 10 אָווענד.

„די וואַך פאַר'ן יודישען יתום".

צו דער יודישער געזעלשאַפט.

(אויפרוף).

זעהר נישט פיל ווייסען, אז אין לאַנד געפינען זיך טויזענדער יודישע יתומים, וועגען וועלכע די גאַנצע יודישע געזעלשאַפט האָט אַ פליכט צו זאָרגען. ווען דער „דזשאָינט" האָט ליקווידירט זיין אַרבייט אין פּוילען איז אין יאָהר 1924 געשאַפען געוואָרען אַ נייע אָרגאַניזאַציע אונטער'ן נאָמען „פערבאַנד פון די צענטראַלעס פאַר יתומים - פערזאָרגונג אין פּוילען".

די יתומים-פערזאָרגונג איז איינע פון די שווערסטע געזעלשאַפטליכע פּראָבלעמען און נעהמט אַרום כמעט אַלע צווייגען פון געזעל-שאַפטליכען שוין. דער יתום מוז פערזאָרגט ווע-רען מיט אַ היים, עסען, קליידונג, מעדיצינישע הילף, לערנען, פאַך-בילדונג: ער מוז צוגע-גרייט ווערען צו אַ זעלבסטשטענדיגען לעבען און ערצויגען ווערען פאַר אַ נוצליכען מיט-גליד פון דער געזעלשאַפט. די געלד-מיטלען וואָס דער „דזשאָינט" גיט אויף דעם צוועק ווערען אַלץ קלענער. און ביים איצטיגען מאָ-מענט פאַלט די פליכט פון אויסהאַלטען די שוצלאָזע קינדער קודם-כל אויף'ן פּוילישע יודענטום.

פּוילישע יודען! אַ גרויסע און הייליגע אַר-בייט, וועלכע שטעהט ביי יעדען פאָלק אויף'ן ערשטען פּלאַן, איז פאַר אייך, ביז איצט געווען געוואָרען דורך די אַמעריקאַנער ברידער, איצט אָבער איז געקומען די צייט ווען מיר מוזען אַליין די דאָזיגע הייליגע אַרבייט ווייטער אויס-פיהרען. דאָס פּוילישע יודענטום טאָר נישט און וועט נישט דערלאָזען דערצו, אַז די יתומים-היימער זאָלען געשלאָסען ווערען, אַז די יתומים, וועלכע מ'לערנט אַ מלאכה, זאָלען נישט פאַר-ענדיגען זייער פאַך-בילדונג וואָס דאַרף זיי געבען אַ מעגליכקייט צו ווערען זעלבסטשטענדיג.

כדי צו געבען אַ מעגליכקייט דער געזעל-שאַפט צו קומען צו הילף דער יתומים-פער-זאָרגונג און איהר איצט געגען קריטישען מאָ-מענט, אָרגאַניזירט דער פערבאַנד אַ גרויסע אַקציע אין גאַנצען לאַנד, אונטער'ן נאָמען די „וואַך פאַר'ן יודישען יתום". די דאָזיגע וואַך הויבט זיך אָן מאָרגען פרייטאָג. דעם 18 (פּורים) און וועט דויערען ביז'ן 25 ה. ח.

מיר רופען אַ"ע יודען אָהן אונטערשיד זיי זאָלען צושטעהן און מיטהעלפען אין דער דאָ-זיגער אַקציע, וועלכע הויבט זיך אָן מיט אַ זאַמלונג איבער די לאָדזער גאַסען.

צעהנדליגער טויזענדער יתומים וואַרטען אויף אייער שטיצע, קיין יודיש האַרץ וועט זיי אין דער דאָזיגער הילף נישט אָפּזאָגען.

לאָדזער קאָמיטעט פון דער „וואַך פאַר'ן יודישען יתום".

„מכירת יוסף"

אַן אָריגינעלע פּורים-שפּיל.

מאָרגען, שבת 3 נאָכמיטאָג וועט אין פילהאַרמאָניע זאַל (נאַרוטאָוויטש 20) אויפגעפיהרט ווערען דורך די אַביטור-יענטען פון דער בעראָכאָוו שול די זעהר אָריגינעלע טעאַטער פאָרשטעלונג „מכירת יוסף".

דאָס דאָזיגע טעאַטער-שטיק, וואָס איז פערפאַסט פון בעקאַנטען יודישען פילאָלאָג ד"ר מאַקס ווײַנרייך און וועלכע גיבט אַ זעהר איטערעסאַנט בילד פון דעם ווי די פריהערדיגע פּורים-שפּילער האָבען געפלעגט צו פערוויילען דעם עולם לכבוד פּורים.

„מכירת יוסף" פון ד"ר מאַקס ווייַנ-רייך איז רייך אין זעהר כאַראַקטעריס-טישע קאָמישע סצענעס און איז אַדורכ-געפלאָכטען מיט האַרציגע און שיינע פאָלקס-ניגונים.

די פאָרשטעלונג פערדינט דעריבער בעזוכט צו ווערען.

Dr. D. Margulis

Cegielniana 12. Tel, 59—80.

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען נעהמט אָן פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג. 1251

Do malowania przyjmuję: balowe suknie, aksamity, podszewki, chustki, abażury, pantofle i t. p. podług ostatnich modeli paryskich najnowszą techniką. Ceny bardzo przystępne. Również nauczam w ciągu krótkiego czasu. 666 ul. Narutowicza 36 m. 1, telef. 35-25 i Południowa 36 m. 19

הײלפּעדאַגאָגישע קורסען

פאַר שוואַכבעפעהיגטע און שווערערציהבאַרע קינדער. שפּראַכשטערונגען (שטאַמלען, טויבשטומהייט)

Dr. med. A. Szmirgeld

נערווען-אַרצט.

עלעקטריזאַציעס, ליכטהיילבעהאַנדלונגען.

CEGIELNIANA 6, tel. 51-89

עמפּפאַנגט פון 5 — 7 אָווענד.

— ד"ר —

י. הערשפינקעל

Zawadzka 15, telefon 11-87

— — ספּעציאַליסט פאַר — —

קינדער - קראַנקהייטען.

נעהמט אָן אין אינדערהיים פון 8—10 פריה און פון 3—5 נאָכמיטאָג און אין לעטשניצע „מאַטאָק".

Dr. med. W. Eychner

פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע

זגערזשער 11 טעל. 34-72

נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12—2 מיטאָג אין דער היים פון 6-8 אָוו.

האָניג

ריינעם ביענען - האָניג אין יעדען קוואַנטום ביליג צו פערקויפען ביי לאַסמאַן, פּיעטריקאָווער 120

אויף מצות

צו פערדינגען אַ גרויסע בעקעריי מיט אַ געוועלב מיט אַלע בעקוועמליכקייטען. צו ערפאַהרען אין דער בעקעריי זאַווישאַ 9 1476

גיטע חעש-נייערינס

(צו מאַנדיים) ווערען געברויכט. אַדרעס צו ערפאַהרען אין אַדמ. „פאָלקסבלאַט" 1260

כהאַליפ-ציריטע פּריזיערקעס

צו פאַלבע-שיימלען ווערען געזוכט אויף גוטע בעדינגונגען. קאָנסטאַנטינער 15, 1505 ביי פרוי צוקער.

מצות

צו בעקומען פערשידענע מצה-רעדלעך און שטעפּ-רעדלעך ביים שלאָסער שוהל גאַס 10

אַ לעהר-יונגע

צו אַ דאַמען-שניידער ווערט פון זאָפאָרט געזוכט ביי י. שוואַרץ 1507 פּיעטריקאָווער 120.

אַ טיכטיגע פערקויפערין

אין אַ דאַמען - קאָנפעקציע-געשעפט ווערט געזוכט. אָפערטען אונטער „J. L." 1518

NOWE OPONY WZMOCNIONE!

Ceny zniżone.

Oryginalne części zamienne

FORD 1488

Dodatki samochodowe. Gumy rowerowe. Masywy „Dumlop" do ciężarowch aut. Nasze ceny są bezkonkurencyjne. Żądajcie nowej oferty.

Jener. reprez. „Berson" Łòdż

Narutowicza 16, telefon 28 30.

מעבעל

קאָמפּלעטע איינריכטונגען און ענצעל-מעבעל עמפּפעהלט אויף בעקוועמע בעדינגונגען נור די פירמע

ווינטער, קילינסקי 41. 1516

דויערהאַפטע אַרבייט! ערשטקלאַסיגע אויספיהרונג!

וויכטיג נייעס!

די איינציגע פריזער - אנשטאַלט אין לאָדז

Wygocki, Południowa 15

שערט מיט אַ ספּעציעלע עלעקטרישע אויסלענדישע מאַשין.

צו מעסיגע פרייזען! צו מעסיגע פרייזען!

1517 ביטע זיך צו איבערצייגען.

קינסטליכע און דעקאָראַציאָנס - בלומען

אַבאַזשורען, פעדלען, וואַזאָנען זשארד-ניערען די עפעקט-פולסטע און בעליעבסטע פּורים-געשאַנקען

צו בעקומען אין דעם קינסטלערישען אַטעליער

F. Przechadzkiej, Wschodnia 55, w podwórzu, parter.

1401 קאָנקורענץ-פרייזען!

בעקאַנטמאַכונג.

מיר מאַכען בעקאַנט דער געעהרטער קונדשאַפט, אַז אונזער

פעריע-וואַרען און קאַפעלוש-געשעפט

ווי אויך דער קירזשנער-אַטעליער, וואָס געפינט זיך אויף דער נאָוואָמיעסקאַ 14 טעל. 14-99, ווערט געפיהרט פון 1 מערץ אונטער דער פירמע

„D. MELMAN i W. TYGER"

מיר עמפּפעהלען זיך ווייטער דער געעהרטער קונדשאַפט און צייכענען מיט אַכטונג

D. MELMAN i W. TYGER, Nowomiejska 14, telefon 14-99.

בעמ.: אויף לאַגער אַ גרויסער אויסוואַהל פון פערשידענע פרילינגס-פוטער-וואַרען. 5131

צוקערניע

F. GRYCENDLER

Piotrkowska 62, tel. 14-87

עמפּפעהלט אויף פּורים די פעטאַרטען ווי אויך אויסגעצייכענטע טשאָקאָלאַדעס וואָס מיט זייער גוטסקייט קעס, צוקערוואַרג, טשעקאָלאַדקעס.

ס'ווערט געבעטען וואָס פריהער צו מאַכען בעשטעלונגען.

שפּולמאַשינען

מאַשינען גאַרן צו וויקלען אויף קריין, האָלץ, קנוילען, קאַרטאָן א. ז. וו.

1161

קראַפט-טישען

איינרייהיג און צווייריהיג, פאַר נײַע - מאַשינען ספּעציעלע מאַשינען פאַר אַלע צווייגען פון האַנדעל און אינדוסטריע. טיילען רעפּעראַציעס.

PERŁA i POMORSKI

Riotrkowska 69, t.8 24

א לעהרער

מיט 12 יאָהר פּראַקטיק ערטיילט לעקציעס פאַר דערוואַקסענע און קינדער צו ביליגע פּרייזען: פּויליש, רעכנען און נאָך פערשידענע לעהר-געגענשטענדע שוו. יאַקובאַ 12 שיף.

1531 טיכטיגע

מאַשין-נייערינס

ווי אויך אַ לערן - מיידעל ווערט געזוכט אין די קרעוועטען-פאַבריק פון

א. קאַמינסקי, ווכאָדניע 34

די מאָדערנסטע

לאָמפּען

פאַר שפּייז-צימערן און קאַבינעטען

קויפט זיך אָמפּטען צו פאַבריקס-פרייזען נור ביי ש. פּ. שמאַלעוויטש

פּאָלודניאָוואַ 8.

בעמערקונג: עס ווערען אויך אָנגענומען אַלערליי איבעראַרבייטונג פון גאַז אויף עלעקטריע, אויך אָקסעדירט. 1523

צו פערקויפען

אָדער צו פערמיטען אין צענטרום דער שטאָדט אין נייע געביידע מיט אַיין קאָנצעסיע פאַר פאַרבעריי און קאַרבאָנאַזאַציע אָדער פאַר אַנדערע אונטערנעהמונג. אין אויך קלענערע דימען; פאַר פאַרבעריי מיט צעמענטענע וואַנעס פאַר בלייכעריי איך קאָן אויך צושטעהן אַלס שותף. 1525

אָפערטען אָבצוגעבען אונטער „פאַרבעריי".

קאנצערט-דירעקטאר: אלפרעד שטרויד.

זאל-פילהארמאניע.

זונטאג, דעם 20-טען מערץ 8.30 אין אווענט

לידער-אווענט

פון בעליבטען יודישען קינסטלער

WIKTOR CHENKIN

ZOFJA DOBROWOLSKA-PAWŁOWSKA

פאפולערע פרייזען!
מיט דער בעטייליגונג פון דער בערימט.

ביים קלאוויר: פראפ. לודוויק אורשטיין.

נייער פראגראם: נייע יודישע און חסידישע פאלקס-נגונים. 1492

פופציג-יאהריגער יובילעאום פון ה' מרדכי חיים רומקאווסקי.

היינט, פורים איז דער פופציג-יאהריגער געבורטסטאג פון היגען בעקאנטען חשוב'ן עסקן ה' מרדכי חיים רומקאווסקי. די פערוואלטונגען פון די יתומים-אינטערנאטען אין העלענובעק און „עזרה-פאמאץ" אין לאדז, און וועלכע דער חשוב'ער יובילאר איז פארזיצער, ארדנען איין לכבוד דעם יובילעאום א ספעציעלע פייערונג, זונטאג דעם 20 ד. ח. 2 א זייגער נאכמ. אינ'ם אינטערנאט אין העלענובעק

LEKARZ-DENTYSTA
Gajst-Strauchowa
ul. Narutowicza 11, tel. 19-67

Dr. med. M. GLAZER
ul. ZIELONA Nr. 6
טעלעפאן 45-49
הויט- און ווענערישע קראנקהייטען.
נעמט אן פון 8—9³⁰, 12—2 און 7—8 אוו.

DR PRYBULSKI
זאוואדזקא 1, טעלעפאן 25-38
וענערישע און האר - הויט - קראנקהייטען
מענער-שוועכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל), רענטגען-שטראהלען.
נעמט אן פון 9—1 און פון 4—8 אוונט,
דאמען: פון 4—5 נאכמ.

א קינד אונטער די רעדער פון טראמוואי.

(–) נעכטען האלב 12 בייטאג איז אויף רוג ברזשעזשינער און פראנציסקאנער ארונטערגעפאלען אונטער די רעדער פון טראמוואי דער 5 יעהריגער מאטעל ראפאפארט (ברזשעזשינער 35). דער טראמוואי-פיהרער האט נישט בעוויזען בעצייטענס אפצושטעלען דעם טראמוואי און פון אונטער די רעדער האט מען ארויסגעשלעפט צוטרעטענעם דעם קערפער פון קינד. דאס קעפעל איז געווען אפגעשניטען דורך די רעדער.

עטליכע דורכגעהער האבען בעקומען נערווען-אטאקען, און א פאר פרויען זענען געפאלען אין חלשות. מען האט באלד ארויסגערופען די פאגאטאוויע פאליציי און צוויטען געטון די עלטערען...

וועגען דעם טראגישען פארפאל האט מען געהערט נעכטען אין גאס א גאנצען טאג.

פון יודישען טעאטער.

פורים-רעפערטואר.

אין „סקאלא"-טעאטער קומט איצט פאר גאסטראלען פון ווארשאווער ארטיסטען מיט'ן אנטייל פון די בעקאנטע ארטיסטען: שטאקפעדער, ווינדער, קליין, ראזען און אנד.

ס'ווערט געשפילט: היינט, פרייטאג, „די אמעריקאנער רבי'צין"; מארגען, שבת בייטאג — „אחשורוש"; שבת אין אווענט — „רומענישע חתונה".

מאן און פרוי פאר'ן טריבונאל פון דער געזעלשאפט.

בעשולדיגער אהרן צייטלין, פערטיידיגער מלך ראוויטש, עקספערט'ן יואל מאסטבוים. עס וועלען ארויסטרעטען בעריהמטע רעדנער-פרויען. טעמעס: 1) די תקופה פון גליק און דער אונטערגאנג פון דער ליבע. 2) דאס דעגענערירטע געזעלשאפטס-לעבען פון מאן דערנעם מענש. 3) די אמאליגע „רות" און די היינטיגע אלא גארסאן. 4) ווער איז מעהר שולדיג דער מאן צו די פרוי? 5) דער האראיזם פון דער אמאליגער פרוי און די בעגייסטערטע ליבע פון דעם דעמאנישען רימעד-טיפ. 6) צי זענען מעגליך אין דער היינטיגער צייט דאן-זשואנען און קאזאנאוועס? 7) רא דימנער פראצעס אלס קאמי-טראגיש שאטען-בילד פון מאדערנעם געשלעכטס-לעבען. 8) פאל מארגאריטס „בחיר'מע" אלס צייט-דאקומענט. 9) די ליכטיגע צייטען פון דער מאדערנער פרויען-בעוועגונג און דער דעספאטישער מאן. 10) אטא וויינינגערס טעאריע אין ליכט פון אונזערע מאדערנע ערפאהרונגען. 11) דער קאמף פון דער פרוי פאר איהר בעפרייאונג: זעלבסטמארד און מארד. 12) דאס פראבלעם פון ליבע אין דער יודישער ליטעראטור. 13) מאדערנער פעררואט אין פאמיליען-לעבען. 14) צי קאן און דארף דאס מאדערנע פאמיליען-לעבען רעפארמירט ווערען?

עס וועלען ווערען אויסגעוועהלט 8 ריכטער פון פובליקום און צו ווערט ווערען ארויסגעטראגען א אורטייל.

דאס גליק קומט פאר קומענדיגען פרייטאג אין פילהארמאניע זאל.

„משלוח מנות מעם ישראל לא"י".

אונטער דעם אויבענדערמאהנטען לאזונג קומט פאר אויך היי-יאהר די טראדיציאנעלע פורים-זאמלונג לטובת דעם „קרן הקימת לישראל". צו דעם צוועק זענען פערטיילט געווארען ספעציעלע זאמעל-קוויטונגען צווישען די מיטגלידער פון די פערשידענע ציוניסטישע גרופען ווי אויך אין די יודיש-נאציאנאלע מיטעל- און פאלקס-שולען אויך אין די שולען און סינאגאגען ווערט אדורכגעפיהרט ווי געוועהנליך א זאמלונג דורך די קערות. עס איז צו ערווארטען, אז די היינטיגע אקציע וועט אדורך מיט דעם נויטיגען ערפאלג. די יודיש-נאציאנאלע קרייזען וועלען האבען די געלעגענהייט אנשטאט משלוח-מנות איבערצוגעבען זייערע תרומות דעם „קרן הקימת און אויף אזא אופן פערשטארקען דעם נאציאנאל-פאנד, וועלכער לייזט אויס דעם באדען אין ארץ ישראל.

מעכאנישע גלאז-שלייפעריי און שפיגעל-פאבריק א.פ.
„SZLIF" KILIŃSKIEGO 77
telefon 58-37.
Filja: Nowomiejska Nr. 17
עמפפעהלט אין א גרויסען אויסוואהל: טרעמאס, טואלעטען, וואנד- און טיש-שפיגלען אין ניקעל און האלץ-ראהמען. שייבען צו אויטאס און דראזשקעס. ס'ווערט אנגענומען צו גראווירען אלערליי טיש-קרישטאלען, שייבלעך פאר זייגערמאכערס. קאנקורענץ-פרייזען! ערשטקלאסיגע אויספיהרונג! 891
אינהאבער: ה. בוים.

אלע מוזעוויסען!
דאס די פערטרעטונג פון עכט
וויענער-מעבעל
THONET
פון די בעוואוסטע פירמע
געפינט זיך
פוסטע 13
טעלעפאן 41-90
ביי נ. ראזען, און עס ווערט פערקויפט אלס צו פאבריקס-פרייזען.
אויף יעדען געגענשטאנד איז די פירמע „THONET" אויסגעברענט.

רעטשניצע (פאר קומענדע קראנקע)
„SALUS"
פון דאקטוירים ספעציאליסטען און ערצטליך דענטיסטישער קאבינעט
גלובנא 41 טעל. 46-65.
איז געטנע טעגליך פון 9 פריה ביז 8 אין אוו. זונטאג – פון 9 פריה ביז 2 נאכמ.

ד"ר ז. ראקאווסקי	אוירען-האלז און נאז-קראנקהייטען	פון 11 – 12
ד"ר לאנדקאה	אינערליכע קראנקהייטען	פון 1 – 2 און פון 5 – 7.
ד"ר דינענזאהן	קינדער-קראנקהייטען	פון 11–12 און 4.30–6
ד"ר ווייס	כירורגישע קראנקהייטען	פון 1–2 און פון 6.30–7.30
„ שמערלאווסקי	פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע	2.30 – 3.30, 5.30–6.30 זונטאג פון 12–1
„ זילבערשטראם	וענערישע און געשלעכטס-קראנקה.	פון 11.30–1 און 7–8
ד"ר גאלדבערג	אויגען קראנקהייטען	פון 10.30–12.30
ד"ר גאלדרינג	אינערליכע קראנקהייטען	פון 11–12 און פון 3–5
צאהן-ארצט פרוי לאנדקאה . סט. געלבערג	צאהן- און מויל-קראנקהייטען	9.30–12 און פון 4–7 12–2 און פון 7–8

אפאטרונקעס, אפעראציעס, איינשפריצונגען, פאקען-שטעלען. אלעריי אנאליזען, (ווי אורין, פלעגמא, בלוט אז"וו) דורכלייכטונגען און רענטגען-אויפנאהמען. קורס פאר שטאמלער. געבורטס-הילף בערואטונגען פאר מוטערס. קינסטליכע ציין, קאראנעס, גאלדענע בריקען, פלאטען א. אז. וו. ספעצ. קורסען פאר שטאמלער. הייזיטען אין שטאדט. שוץ-אימפונגען נעגען שארלאטין. 311

DLA NASZYCH MILUSIŃSKICH

Urbin-Gra

Aby sprawić naszym małym przyjacielom wielką uciechę, których miljony przyzwyczajeni są do najlepszej pasty do obuwia „URBIN" otrzyma każdy kupujący pudełko pasty „Urbin" w czasie od 15. marca do 31. marca b. r. **bezpłatnie jedną „Urbin-Grę"** którą mogą się nasi malce zabawić dłuższy czas i tem bardzo ucieszyć.

„URBIN"
Chemiczne Zakłady Przemysłowe
Sp. z. o. odp.

Urbin czyści doskonale dziennie miljony trzewików.

GORNY

וויכטיג נייעס
פאר דער לאדזער בעפעלקערונג!!!
ווערען אנגענומען צו פאסאנירען און צו איבערארבייטען מענער און דאמען-היטען לויט די נייעסטע מאדעלען. פון די עלטסטע היטען ווערען איבערגעארבייט אויף גאנצליך ניי. געדענקט די אדרעס לוטאמירסקא 2 אדער זגיערסקא 20 ביי פערדער און הארצעל. 659
נאר 2.50 זל.
פאר
בעט, פון 8 גילדען אן בעקומט איהר אלע ארט נייע היטען קומט און איבערצייגט אייך!

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספעציאליסט פאר הויט, האר און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, רענטגען-שטראהלען און קווארץ-ליכט, עלעקטרא-טעראפיע.
נעמט אן פון 6—9 אין אוונט,
פרויען—12 ביז 3 נאכמ. 873

קאסמעטיש-מעדיצינישע קאבינעט
Dr. med. P. MARKOWICZ
פיעטריקאווער 124
נעמט אן פון 3 ביז 7, זונטאג און אנד. הגאות-פון 11 ביז 2
הויט- און האר-קראנקהייטען
היילונג געזיכטס-פעהלער, מאסאזש, עלעקטראטעראפיע, 213

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט
St. GELBERG
זאכאדניא 15, טעל. 13-08
היילט גאנץ פערנאכלעסיגטע ציינער און מויל-קראנקהייטען. צאהן-ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראהלונג, ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציין. נעהמט אן פון 9—12 פארמיטאג און פון 3—7 א זייגער אוונט. ביליגע פרייזען. 1481

הערן-צושניידער
זוכט א פאסטען
צו ערפאהרען אין אדמיניסטר. פון נ. פאלקסבלאט 1667

ATELIER PRZEMYSŁU ARTYSTYCZNEGO
PIOTRKOWSKA 79 I p. front
Malowanie wszelkich materji najnowszą techniką, roboty ręczne, filetowe, hafty: biały, kolorowy, koralikami i cekinami.
Zapisy na kursy malowania
wszystkiemi technikami i innych robót ręcznych rozpoczęły się. 1023

זאל פילהארמאניע
נארוטאוויטש 20.

שבת, דעם 19-טען מערץ (פורים) 3 נאכמיטאג פונקט פאר
א טעאטער-פארשטעלונג
— צו הערט נגנעבען —
מכירת יוסף
אריגינעלע פורים-שפיל מיט מוזיק פון ד"ר וויינרייך.
אויסגעפיהרט דורך די שילער פון דער יודישער פאלקס-שול אויפ'ן נאמען פון ב. באראכאוו.
בילעטען צום פרייז פון 50 גר. ביז 2 זל. צו בעקומען אין דער קאסע פון פילהארמאניע. 1363

אונזער אויפלעבונגס-ביהנע
ביים שניידער-מייסטער-פעראיין אלעע 1 מאי 2
פאראייניגטע הרעפטען פון לאדז.

יודעלעך! פרייט אייך ניט נאר מיט המן'ס מפלה נאר מיט דער פרעהלעכער בשורה, אז פרייטאג 8.30 אין אווענד צום ווערט געגעבען צו ביליגע פרייזען פון 50 גר. ביז 1 זל. די בעליבטע ארטיסטען די שוין לאנג אין לאדז ניט געשפילטע פרעהליכע קאמישע אפערעטע מיט געזאנג און טענץ פון מייזעל

בענעפיס פון ס. ראזענזאפט
זיין ווייבס מאן

שבת 8.30 נאכמיטאג דאס שטארק אויסגעטומעלטע לעבענס-בילד אין 4 אקטען פון שאר

שבת 8.30 אין אווענד די פרעהליכע פורים-אפערעטע פון סעגאל

דאס חופה-קלייד
די כלה פון 3 חתנים

קומט און פערגעסט נישט אונזערע פרייזען! קומט אין האט פערגעניגען! בילעטען אין דער קאסע פון 12 ביז 3 און פון 5 ביז ענדע פון דער פארשטעלונג. 1528

LUNA

היינט און פאלגענדע טעג!
איבערוואודערליכער דאפעלטער פראגראם!

1) „די וידוי פון א קעניגין"
פ-אכטולע ערעטישע דראמע לויט דער דראמע פון Alfons Daudet „Le roi en exil"
אין די הויפטראלען: די געניאלע און וואונדערבארע Alice Terry און דער וואונ-דערשעהנער Lewis Stone

2 סעזאן-שלאגערס!
2) Buster Keaton דער קעניג פון הומאר
אין דער אורקאמישער קאמעדיע פון לאנד פון שלעכטע טעגל...
„10,000 כלות" (7 גליזם-געלעכטערס)
פערגרעסערטער ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה' מ. כוואט.

Grand-Kino

היינט פרעהליכער פורים-פראגראם!
גרויסער 2½ שעה'דיגער פראגראם

1) CONRAD VEIDT אין זעלטענעם בילד: „די לעבעדיגע מאסקע" און זעלטענעם בילד:

2) אקליינע, צוגעקליבענע געזעלשאפט
אונאויפהערליך לאכען.

RUDOLF VALENTINO אנאנם אין זיין לעצטען און שטערבליכען פילם: „דער זוהו פון שעיק" 1498

APOLLO

היינט און פאלגענדע טעג!
היינט און פאלגענדע טעג!

Włodzimierz Gajdarow i Ellen Kürti

אפאש אין ווייסע הענדשקעס

10 אקטיגער דראמע
געזונגען אויסגעפיהרט דורך
„גרינעם פאפוגיי"

CORSO

היינט צום ערשטען מאל אין לאדז!
בלויע פוינער
פילם-קאמעדיע אין 12 אקטען. אין דער הויפטראלע דער אונפערגלייכליכער פראנצויזישער קאמיקער BISCOT הי אויך די קלענע BOUBOUL א פארס.

ODEON

היינט גרויסע פילם-מייסטערווערק צום ערשטען מאל אין לאדז
„PARISETTE"
די גרויסארטיגסטע פילם-ערצעהלונג לויט Lois Feuillade — אין 2 סעריעס 20 אקטען. סינאפזיס צוזאמען.
אין דער הויפטראלע די שענסטע טענצערין פון געוועזענעם קייזערליכען באלעט אין פעטערבורג Sandra Milowanoff ווי אויך דער בע-וואוסטער קאמיקער Biscot
בעמערקונג: סאלא-געזאנגען און דועטען אין דער אויספיהרונג פון ארטיסטען פון די ווארשאווער ביהנעס.

קינא „ERA" פרי-הער „פלארא"
זאווישא 22 (באלוט)

היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסער ערפאלג!
גרענצענלאזער שפילעו!

„וואריעטע"
(VARIETÈ)

גרויסע ערצישע דראמע אין 10 אקטען.-אין די הויפט-ראלען — די גרעסטע וועלט-קינסטלער, ווי:
Emil Jannings, Lya de Putti
פערשטארקטער ארקעסטער. 1438 פערשטארקטער ארקעסטער.

מעבל

I. M. TERKELTAUB
12 NARUTOWICZA 12
Tel. 34-18 w podwórzu. 1511

אין גרעסטען אויסוואהל פון קאמפלעט-איינ-ריכטונגען, ווי אויך פערשידענע ענצעל-שטיקער, דויערהאפט! לאנג-יעהריגע גאראנטיע! די ביליגסטע פרייזען! די בעקוועמסטע בעדינגונגען! עמפפעהלט נור די עלטסטע לאדזער איבעראל בעקאנטע פירמע

ווארשאווער
שיך-מאגאזין
J. NAGLER
PIOTRKOWSKA 109
עמפעהלט א גרויסען אויסוואהל פון די נייעסטע מאדעלען פון די בעסטע אויסלענדישע לעדער דאמען-און הערן-לאקיר-שיך צו 45 זל.

אכטונג! אכטונג!
חברים ציוני יוגנט-פערשפרייטער.
שבת, דעם 19 מערץ 7 אזייגער אין אווענד פונקטליך קומט פאר
א נ'אויסערגעוועהנליכע פערזאמלונג
אין פעראיינס-לאקאל פעטריקאווער 66 מיט א זעהר וויכטיגע טאג-אורדנונג. צווישען אנדערע אנגעזעהענע אנ'אקציע נענען „היינט" און „מאמענט" פאר די אנגו אהן א בענדינדעטע אורואך... פאראענטער... חברים אויף דער וואך אלע ווי איינער ווייל די לאגע אונזערע איז זעהר א קריטישע, מאר קיין איינער נישט פעהלען פון אייך. מיט אכטונג די פערוואלטונג.

בעקאנטמאכונג.
דערמיט מאך איך בעקאנט, אז פון דעם 1 טן מערץ איז אונזער שותף
ה' ר. מעלמאן ארויסגעטרעטען פון אונזער פירמע. גלייכצייטיג טיילען מיר מיט, אז אונזער פעלץ-געשעפט ווערט ווייטער געפיהרט אונטער דער פירמע
B-cia F. i J. PIETRUSZKA
עמפפעהלענדיג זיך חייטער אונזער ג' קונדשאפט צייכענען מיר מיט פולער זכטונג
B-cia F. i J. PIETRUSZKA, Łódź, Zielona 2, telefon 42-38.

עלעגאנטע כעמישע וואש-אנשטאלט און פארבעריי
p. f. „CZYSTOŚĆ" wł. J. J. PIWOCHA, Cegielniana 15.
„SZEWELE" (געוו. א נהאבער פון דער כעמישער וועשעריי און פארבעריי).
נעהמט אן: מענער- דאמען- און קינדער-גארדעראבען צום רייניגען, וואש; און פארבען, ווי אויך וועש-וואשען, ס'ווערט ספעציעל געוואשען אלערארט גאבעלין-טישטיכער, פערסישע דיוואנען, ווי אויך וואשען אלערלי גארדינען און אנהענגען אויף רעהמען. איך עמפעהל זיך דער ג' קליענטעלע. בעמערקונג: אויף פערלאנג שיקען מיר א היים נאך די שמוציגע גאר-דעראבע און וועש און שיקען צוריק א היים נאכ'ן וואשען. 1486
קאנקורענץ-פרייזען! סאלידע און פינקטליכע אויספיהרונג!

Institut de Beauté-Anna Rydel
(Diplomee de l'Universite de Beaute Cedib a Paris)
CEGIELNIANA 19, front, III p., m. 8.
Masaże. Odmładzanie i konserwacja cery. Leczenie zmarszczek i defektów cery. Wzmacnianie porostu włosów, oraz usuwanie włosów twarzy elektrolizą. Elektroterapja i wszelkie zabiegi kosmetyczne według najnowszej metody. Upiększanie twarzy na bale i wieczorki. Przyjmuje codziennie od 10-7 w., niedziela od 10-2 p.p. 1315

א סטארשע פאנע 3150
א מאדיסטקע, ווערט געזוכט צו פאהרען קיין טשענסטאכאוו מיט פולע בעקעסטיגונג, א שעהן געהאלט און א יעהרליכער אמפטען, ויך צו מעלדען ביי קליין, פילינסקיעגא 21.

עס ווערט געזוכט 1532
שטיק-ארבייטער
צו דאמען-אכרייטשע און אויך האנדארבייטען
פאסטערנאק, צעגעלניא 43.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat" spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.